

Брюксел, 6 юни 2023 г.
(OR. en)

9924/23

LIMITE

ENV 580
CLIMA 255
FORETS 58
AGRI 278
POLMAR 29
CODEC 974

Междуетноститутуционално досие:
2022/0195(COD)

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители
№ док. Ком.:	10607/22 + ADD 1
Относно:	ПОДГОТОВКА ЗА ЗАСЕДАНИЕТО НА СЪВЕТА (ОКОЛНА СРЕДА) НА 20 ЮНИ 2023 Г. Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно възстановяването на природата – Общ подход

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 22 юни 2022 г. Комисията прие предложение за регламент относно възстановяването на природата¹, което има за цел възстановяване на европейските местообитания, които са в лошо състояние, и осигуряване на полагащото се място на природата във всички екосистеми — от горските и земеделските земи до морските, сладководните и градските екосистеми. Съгласно това предложение ще се прилагат допълващи съществуващото законодателство правно обвързващи цели за възстановяване на природата в различните екосистеми.
2. Европейският икономически и социален комитет прие становището си по предложението на 25 януари 2023 г. Комитетът на регионите прие становището си по предложението на 9 февруари 2023 г.

¹ Док. 10607/22 + ADD 1

3. Обсъжданията на предложението в Европейския парламент продължават. Членът на ЕП Сесар Луена (S&D), беше определен за докладчик. Комисията ENVI разглежда проектодоклада на докладчика на заседанието си от 12 януари 2023 г. Тя планира да приеме своя законодателен доклад през юни, а гласуването в пленарна зала се очаква да се състои през юли.

II. РАБОТА В СЪВЕТА

4. По време на чешкото и шведското председателство работна група „Околна среда“ продължи да разглежда задълбочено предложението за възстановяване на природата. Бяха представени последователни компромисни текстове на председателството, които отразяват обсъжданията, проведени на 20 заседания на работна група „Околна среда“, и последващите коментари на делегациите.
5. На заседанието си от 22 декември 2022 г. Съветът по околна среда проведе ориентационен дебат относно равнището на амбиция и изискването за невлашаване на състоянието. Съветът по селско стопанство и рибарство обсъди аспектите на предложението, свързани със селското и горското стопанство, на заседанията си от 21 ноември 2022 г. и 20 март 2023 г. в раздел „Други въпроси“², а на 28 март 2023 г. Съветът по транспорт, телекомуникации и енергетика обсъди аспекти, свързани с енергията от възобновяеми източници, също в раздел „Други въпроси“³.
6. На 26 април 2023 г. и на 24 май 2023 г. председателството потърси насоки за по-нататъшната работа от Корепер.⁴ Обсъжданията в Корепер показаха, че като цяло компромисният текст на председателството върви в правилната посока. Корепер предостави освен това политически насоки относно посоката, която трябва да се следва по отношение на основните елементи на предложението. На 1 юни 2023 г. председателството проведе двустранни срещи с всички делегации, за да определи ясно най-неотложните опасения на държавите членки.

² Док. 7401/23

³ Док. 7670/23

⁴ Док. 8416/23

7. В съответствие с насоките, получени от Корепер и на двустранните срещи, председателството представя преработен компромисен текст за общ подход. Този компромисен текст установява баланс между запазването на амбициозните цели за възстановяване на природата и осигуряването на гъвкавост за държавите членки при прилагането на регламента.
8. Регламентът относно възстановяването на природата е комплексно предложение с хоризонтални въпроси, които ще имат отражение върху други политики на ЕС. Председателството изслуша изразените от делегациите опасения и където е възможно, компромисният текст за общ подход отчита специфичните национални обстоятелства, увеличава гъвкавостта за държавите членки и коригира равнището на амбиция, като същевременно се стреми да запази еднакви условия на конкуренция. Общият подход има за цел също така да намали ненужната административна тежест.

III. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА КОМПРОМИСНИЯ ТЕКСТ НА ПРЕДСЕДАТЕЛСТВОТО

Възстановяване на сухоземните, крайбрежните, сладководните и морските екосистеми (членове 4 и 5)

Общи задължения

9. По искане на делегациите компромисният текст на председателството увеличава гъвкавостта на държавите членки при изпълнението на задълженията, определени в предложението за възстановяване на природата. Целта от 30 % за подобряване до 2030 г. на състоянието на местообитанията, изброени в приложения I и II, е свързана с общата площ на типа местообитания вместо с всяка група местообитания.

10. За сухоземните местообитания държавите членки трябва да определят състоянието на 90 % от неизвестните местообитания до 2030 г., вместо да трябва да прилагат мерки за възстановяване веднага след влизането в сила на настоящия регламент, ако състоянието е неизвестно. За морските местообитания до 2030 г. трябва да бъдат попълнени само половината от пропуските в знанията. За всички типове местообитания състоянието трябва да бъде известно до 2040 г. Определянето на количествени изисквания за възстановяване се прилага само за райони, за които състоянието е известно.
11. Като се вземат предвид трудните предизвикателства, характерни за морските екосистеми, в допълнение към посочените по-горе възможности за гъвкавост, в компромисния текст на председателството за общ подход се предлага, при прилагането на задължението за подобряване на състоянието на местообитанията, изброени в приложение II, за *група 7* държавите членки да могат да прилагат по-нисък процент, при условие че това не възпрепятства доброто екологично състояние, определено съгласно Директива 2008/86/ЕО. Освен това за група 7 се премахва целта за 2030 г.

Национални и регионални обстоятелства

12. Компромисният текст на председателството за общ подход включва и пояснение, че при изготвянето на своите национални планове за възстановяване държавите членки могат да вземат предвид различните случаи в различните региони, свързани със социалните, икономическите и културните изисквания, регионалните и местните характеристики и гъстотата на населението. Когато е целесъобразно, следва да се вземе предвид и специфичното положение на най-отдалечените региони на Съюза.

13. Изискването за запазване на състоянието е съществен елемент от Регламента за възстановяване на природата, тъй като гарантира дълготрайните последици от възстановяването и разходната ефективност на приложените мерки. Въпреки това делегациите заявиха, че неговото прилагане, както е предвидено в предложението, по-специално извън „Натура 2000“ и в области, които не са предмет на мерки за възстановяване, би било изключително трудно по отношение на разширеното управление, което ще трябва да бъде въведено, по-специално във връзка с процедурите за издаване на разрешения, но също така и с наблюдението и оценките.
14. Ето защо в компромисния текст на председателството за общ подход се прави ясно разграничение между изискването за запазване на състоянието за зоните, които подлежат на възстановяване (член 4, параграф 6 и член 5, параграф 6), и за зоните, в които се срещат типовете местообитания (член 4, параграф 7 и член 5, параграф 7). В параграф 6 изискването за запазване на състоянието просто се допълва от праг, така че да се прилага само за „значително“ влошаване, докато във връзка с параграф 7 се въвеждат няколко изменения с цел придвижване към изискване за запазване на състоянието, основано на усилия. В допълнение към въвеждането на прага за „значително“ влошаване, до датата на публикуване на своите национални планове за възстановяване държавите членки трябва да въведат необходимите мерки за предотвратяването на значително влошаване, но тези мерки са ограничени до районите, в които се срещат типовете местообитания, изброени в приложения I и II, които са в добро състояние или които са необходими за постигането на целите за възстановяване, посочени в член 4, параграф 1 и член 5, параграф 1.
15. Изясняват се изключенията за изпълнението на задълженията, определени в настоящия регламент, за да се включат и природните бедствия и действия или бездействия от трети държави. Освен това се пояснява, че не е необходимо изискването за въвеждане на мерки с цел предотвратяване на влошаването на състоянието в райони, където се срещат типовете местообитания (член 4, параграф 7 и член 5, параграф 7), да подлежи на оценка за всеки отделен случай.

16. Изменението на климата и кризата с биологичното разнообразие са неразривно свързани и инструментите за справяне с тези кризи трябва да бъдат съгласувани и допълващи се. За да се постигне пълно съгласуване между Регламента за възстановяване на природата и Директивата за енергията от възобновяеми източници, компромисният текст на председателството за общ подход добавя нов член 5а, в който се предвижда, че планирането, изграждането и експлоатацията на централи за производството на енергия от възобновяеми източници, тяхното свързване към мрежата и самата мрежа, както и активите за съхранение, се считат за имащи по-висш обществен интерес. Поради това тези случаи се считат за дерогация от задълженията за непрекъснато подобряване и запазване на състоянието. Освен това държавите членки могат да освободят тези проекти от задължението да докажат наличието на алтернативни решения с по-малко вредни последици, ако те са разположени в зона за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници или в специална инфраструктурна зона, определена в план, който е приет съгласно съответните членове на Директивата за енергията от възобновяеми източници и който е бил предмет на стратегическа екологична оценка в съответствие с условията, определени в Директивата за СЕО⁵. Включен е и нов член 21а за изменение на член 7 от Регламента за TEN-E⁶, за да се направи съответно позоваване на този регламент.

⁵ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30 – 37.

⁶ Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 г. относно указания за трансевропейската енергийна инфраструктура, за изменение на регламенти (ЕО) № 715/2009, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2019/943 и на директиви 2009/73/ЕО и (ЕС) 2019/944 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 347/2013, (ОВ L 152, 3.6.2022 г., стр. 45–102).

17. Въвежда се нов член 5б, за да се поясни, че по отношение на изискването за запазване на състоянието планове и проектите, предназначени единствено за целите на националната отбрана, се считат за планове и проекти с по-висш обществен интерес. Държавите членки могат също така да освободят такива планове и проекти от изискването да съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици. Когато обаче се прилага това изключение, съответната държава членка трябва да въведе мерки, доколкото това е разумно и осъществимо, с цел смекчаване на въздействието върху типовете местообитания.

Специфични за екосистемите задължения

18. Предложението за възстановяване на природата съдържа и специфични за екосистемите задължения, по-специално за градските екосистеми (член 6), за реките и наводняваните райони (член 7), за популациите на опрашители (член 8), за селскостопанските екосистеми (член 9) и за горските екосистеми (член 10). Компромисният текст на председателството за общ подход предвижда гъвкавост и при изпълнението на тези специфични за екосистемите задължения, а именно по отношение на:

Градските екосистеми (член 6)

19. Като се има предвид, че член 6 допълва основната цел на предложението за възстановяване на природата, председателството заменя количествените цели със задължение държавите членки да постигнат възходяща тенденция до достигане на задоволително равнище. Интегрирането на градските зелени пространства в сградите и инфраструктурата се превръща в средство за увеличаване на общите градски зелени пространства, а не цел сама по себе си. Освен това компромисният текст на председателството прилага изискването за „нулева нетна загуба“ към общата национална площ на градските зелени пространства и в сравнение с положението към момента на влизане в сила на настоящия регламент. Въвежда се праг за случаите, когато държавите членки могат да изключат градските екосистемни зони от изискването за нулева нетна загуба. За да се отговори на поисканата гъвкавост по отношение на географския обхват на члена, компромисният текст на председателството дава възможност на държавите членки да определят начина за картографиране на зоните на тяхната градска екосистема (член 11, параграф 2б).

*Свързаността на реките и естествените функции на съответните наводнявани райони
(член 7)*

20. В компромисния текст на председателството се пояснява изискването в член 7 чрез добавянето на определение за свободно течаща река, като се посочва, че описът и планът за премахване се отнасят до изкуствените прегради и че оценките трябва да се основават на положението през 2020 г. Компромисният текст освен това въвежда задължение държавите членки да гарантират, че възстановената речна свързаност следва да бъде запазена.

Селскостопанските екосистеми (член 9)

21. Компромисният текст на председателството изменя описанието на „голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта (ГРХЛ)“ в приложение IV, с цел да се увеличи гъвкавостта и да се даде възможност за управление на ГРХЛ, които са необходими за опазването на биологичното разнообразие. Освен това председателството предлага, когато е приложимо, държавите членки да разработят допълнителна методика за този показател, за да се наблюдава ГРХЛ, което не е включено в общия метод, основан на LUCAS.
22. Що се отнася до *възстановяването на влагата в торфищата*, въпреки че се признава, че тази разпоредба може да допринесе значително за смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него, председателството отчита, че тя също така засяга непропорционално някои държави членки. За да се постигне баланс между запазването на равнището на амбиция на предложението и отчитането на националните обстоятелства, председателството предлага да се намалят целите за зоните, които трябва да бъдат възстановени до 2040 г., и до 2050 г. съответно от 50 % на 40 % и от 70 % на 50 %. Гъвкавостта ще бъде увеличена и чрез повишаване на 40 % на дела на пресушените торфища с възстановена влага за други видове употреба, които могат да допринесат за постигането на общата цел. Освен това в надлежно обосновани случаи засегнатите държави членки могат да намалят степента на възстановяване на влагата на торфищата, използвани за селскостопански цели, а когато въвеждат мерки за възстановяването на влагата на пресушени торфища, държавите членки могат да адаптират нивото на водите съгласно националните и местните обстоятелства.

23. Въз основа на опасенията, изразени от делегациите, и с цел да се осигури гъвкавост, без да се компрометират равнопоставените условия в задълженията за наблюдение и докладване, в компромисния текст на председателството за общ подход се предлага да се запази стоящата мъртва дървесина, падналата мъртва дървесина и индекса на обикновените горски птици като задължителни общи показатели. От останалите свързани с горите показатели в предложението на Комисията и двата допълнителни показателя държавите членки могат да изберат трите най-подходящи, за да докажат подобряването на биологичното разнообразие на горските екосистеми в съответствие с националните обстоятелства. Освен това са включени изключения за изпълнението на задълженията по този член, но те са ограничени до мащабни случаи на форсмажорни обстоятелства или неизбежни трансформации на местообитания, пряко причинени от изменението на климата.

Национални планове за възстановяване и поэтапен подход „пакет“

24. По време на обсъжданията държавите членки изразиха загриженост относно степента и осъществимостта на изготвянето на национални планове за възстановяване (НПВ) в рамките на две години, които да включват мерки за възстановяване за всички райони, където състоянието на типовете местообитания е неизвестно. В отговор на опасенията, изразени от делегациите, в компромисния текст на председателството за общ подход се предлага да се следва *поетапен подход* към подготовката и изпълнението на НПВ, включително изменения за справяне с местообитанията, чието състояние е неизвестно.
25. Предложението за поэтапен подход трябва да се разглежда като пакет и включва изискването Комисията да разработи проект на единен формат за НПВ (член 12, параграф 4) в срок от 3 месеца от влизането в сила на регламента, както и изискването държавите членки да представят проект на НПВ, който се концентрира върху периода до юни 2032 г. и ограничава описанието на елементите, необходими за постигането на целите и задълженията след юни 2032 г., до стратегически преглед. Преди юли 2032 г. и преди юли 2042 г. държавите членки ще трябва да преразгледат и преработят своите НПВ.

26. По отношение на *наблюдението* в компромисния текст на председателството за общ подход се определя шестгодишен период, с изключение на някои специфични показатели, при които се запазва годишната основа. В рамките на шестгодишния период държавите членки могат да изберат да наблюдават по-често показателите, например показателите за горите, с цел привеждане в съответствие с други национални схеми за наблюдение. Във връзка с *докладването* се предвижда шестгодишен период за докладване на напредъка в изпълнението на НПВ и на резултатите от въведените мерки за възстановяване, допълнен от тригодишен период на докладване за площта, за която се прилагат мерки за възстановяване съгласно членове 4—10. Доколкото е възможно, тези предложени промени имат за цел да хармонизират изискванията за докладване съгласно настоящия регламент със съществуващите задължения, по-специално съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците, но също така и с Рамковата директива за водите и Рамковата директива за морска стратегия.

Оценка на нуждите от финансиране

27. Председателството направи преглед на обсъжданията относно начините за финансиране на прилагането на регламента. Ето защо с компромисния текст на председателството за общ подход се въвежда нов параграф в член 18, в който се посочва, че в срок от 12 месеца от влизането в сила на настоящия регламент и след консултации с държавите членки Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета. Докладът ще съдържа преглед на наличните финансови ресурси на равнището на ЕС, оценка на нуждите от финансиране за прилагането и анализ за установяване на евентуални пропуски във финансирането. Докладът ще включва освен това, когато е целесъобразно и без да се засяга многогодишната финансова рамка за периода след 2027 г., предложения за подходящи мерки, включително финансови мерки, за посрещане на установените нужди.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

28. Компромисният текст на председателството за общ подход е поместен в приложението към настоящата бележка. Промените спрямо предложението на Комисията са обозначени с **получер шрифт**, а заличеният текст е обозначен със зачертаване.
29. Във връзка с това Комитетът на постоянните представители се приканва:
- да разгледа текста в приложението, и
 - да го предаде на Съвета (Околна среда) с оглед на постигане на съгласие по общ подход на заседанието му на 20 юни.
-

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно възстановяването на природата

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,
като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално
член 192, параграф 1 от него,
като взеха предвид предложението на Европейската комисия,
след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,
като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,
като взеха предвид становището на Комитета на регионите,
в съответствие с обикновената законодателна процедура,
като имат предвид, че:

- (1) За да се гарантира възстановяването на биологичното разнообразие и устойчивостта на природата на цялата територия на Съюза, е необходимо да се определят правила на равнището на Съюза за възстановяване на екосистемите. Възстановяването на екосистемите допринася и за целите на Съюза за смекчаване на изменението на климата и за адаптиране към него.

¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

- (2) В Европейския зелен пакт² е определена амбициозна пътна карта за превръщане на Съюза в справедливо и благоденстващо общество с модерна и конкурентоспособна икономика с ефективно използване на ресурсите, която има за цел да се опазва, съхранява и увеличава природният капитал на Съюза, както и да се опазват здравето и благосъстоянието на гражданите от рискове и въздействия, свързани с околната среда. Като част от Европейския зелен пакт Комисията прие стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.³
- (3) Като страни по Конвенцията за биологичното разнообразие, одобрена с Решение 93/626/ЕИО на Съвета⁴, Съюзът и неговите държави членки са ангажирани с дългосрочната стратегическа визия, приета от Конференцията на страните през 2010 г. с Решение X/2 — Стратегически план за биологичното разнообразие за периода 2011—2020 г.⁵, съгласно която до 2050 г. биологичното разнообразие трябва да бъде оценено, да се опазва, възстановява и използва разумно, като се поддържат екосистемните услуги, здрава планета и се осигуряват ползи, които са от съществено значение за всички хора.

2 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Европейският зелен пакт, 11.12.2019 г. (COM (2019) 640 final).

3 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот, 20.5.2020 г., COM (2020) 380 final.

4 Решение 93/626/ЕИО на Съвета от 25 октомври 1993 г. за сключване на Конвенцията за биологичното разнообразие (ОВ L 309, 13.12.1993 г., стр. 1).

5 <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=12268>.

- (4) [...] Конвенцията за биологичното разнообразие, договорена на 15-ата конференция на страните по РКООНИК през декември 2022 г.⁶, Глобалната рамка за биологичното разнообразие, в която се определят ориентирани към действие глобални цели за спешни действия през десетилетието до 2030 г., за да се гарантира, че всички зони са обект на приобщаващи, интегрирани и включващи биологичното разнообразие процеси на пространствено планиране и/или ефективно управление, насочени към промените в земеползването и използването на морето; за да се сведе почти до нула до 2030 г. загубата на зони от голямо значение за биологичното разнообразие, включително екосистеми с високо ниво на екологична цялост, като същевременно се зачитат правата на коренното население и местните общности; за да се гарантира, че до 2030 г. най-малко 30 % от зоните с деградирали сухоземни, вътрешни водни и морски и крайбрежни екосистеми са в процес на ефективно възстановяване с цел подобряване на биологичното разнообразие и екосистемните функции и услуги, както и екологичната цялост и свързаност; за да се възстанови, поддържа и увеличи приносът на природата за хората, включително екосистемните функции и услуги, като например регулирането на въздуха, водата и климата, здравето на почвите, опрашването и намаляването на риска от заболявания, както и защитата от природни опасности и бедствия, чрез природосъобразни решения и/или екосистемни подходи в полза на всички хора и природата. Глобалната рамка за биологичното разнообразие ще даде възможност за напредък към постигането на ориентиранияте към резултати цели за 2050 г.
- (5) Целите на ООН за устойчиво развитие⁷, по-специално цели 14.2, 15.1, 15.2 и 15.3, се отнасят до необходимостта да се гарантират опазването, възстановяването и устойчивото използване на сухоземните и вътрешните сладководни екосистеми и техните услуги, по-специално горите, влажните зони, планините и сухите зони.

6 Глобална рамка за биологичното разнообразие Кунмин—Монреал. Проект за решение, представен от председателя, CBD/COP/DEC/15/4, 19 декември 2022 г.

7 [United Nations Sustainable Development – 17 Goals to Transform Our World.](#)

- (6) В резолюция от 1 март 2019 г.⁸ Общото събрание на Организацията на обединените нации обяви периода 2021—2030 г. за десетилетието на ООН за възстановяване на екосистемите с цел подкрепа и увеличаване на усилията за предотвратяване, спиране и обръщане на процеса на деградация на екосистемите в световен мащаб и повишаване на осведомеността относно значението на възстановяването на екосистемите.
- (7) Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. има за цел да се гарантира, че биологичното разнообразие в Европа ще започне да се възстановява до 2030 г. в полза на хората, планетата, климата и нашата икономика. В нея се определя амбициозен план на ЕС за възстановяване на природата с редица ключови ангажименти, включително ангажимент за представяне на предложение за правно обвързващи цели на ЕС за възстановяване на природата с цел възстановяване на увредените екосистеми, по-специално екосистемите с най-голям потенциал за улавяне и съхранение на въглерод, както и за предотвратяване и намаляване на въздействието на природните бедствия.
- (8) В своята резолюция от 9 юни 2021 г.⁹ Европейският парламент горещо приветства ангажимента за изготвяне на законодателно предложение с обвързващи цели за възстановяване на природата, като освен това счита, че в допълнение към общата цел за възстановяване следва да бъдат включени специфични за екосистемите, местообитанията и видовете цели за възстановяване, които обхващат горите, тревните площи, влажните зони, торфищата, опрашителите, свободно течащите реки, крайбрежните зони и морските екосистеми.
- (9) В заключенията си от 23 октомври 2020 г.¹⁰ Съветът призна, че предотвратяването на по-нататъшното влошаване на настоящото състояние на биологичното разнообразие и природата ще бъде от съществено значение, но няма да бъде достатъчно за осигуряване на полагащото се място на природата в нашия живот. Съветът отново потвърди, че е необходима по-голяма амбиция по отношение на възстановяването на природата, както се предлага в новия план на ЕС за възстановяване на природата, който включва мерки за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие извън защитените зони. Съветът заяви също, че очаква предложение за правно обвързващи цели за възстановяване на природата, което подлежи на оценка на въздействието.

8 Резолюция 73/284 от 1 март 2019 г. относно Десетилетието на ООН за възстановяване на екосистемите (2021—2030 г.).

9 Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2021 г. относно стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.: да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот (2020/2273 (INI).

10 Заключения на Съвета „Биологичното разнообразие изисква неотложни действия“, 12210/20.

(10) В стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. се определя ангажимент за правна защита на най-малко 30 % от сухоземните зони, включително вътрешните води, и 30 % от моретата в Съюза, от които най-малко една трета следва да бъдат строго защитени, включително всички останали девствени и вековни гори. В критериите и насоките за определяне на допълнителни защитени зони от държавите членки¹¹ („критерии и насоки“), разработени от Комисията в сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни, се подчертава, че ако възстановените зони отговарят или се очаква да отговарят на критериите за защитени зони, след като възстановяването достигне пълния си ефект, тези възстановени зони следва също така да допринесат за постигането на целите на Съюза по отношение на защитените зони. В критериите и насоките също така се подчертава, че защитените зони могат да осигурят важен принос към целите за възстановяване, заложи в стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., като създават условията за успеха на усилията за възстановяване. Това важи по-специално за райони, които могат да се възстановят по естествен път, като се спира или ограничава натискът от човешката дейност. Поставянето на такива зони, включително в морската среда, под строга защита в някои случаи ще бъде достатъчно, за да доведе до възстановяване на природните ценности, които се намират в тях. Освен това в критериите и насоките се подчертава, че от всички държави членки се очаква да допринасят за постигането на целите на Съюза за защитените зони, установени в стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., до степен, която е пропорционална на природните ценности в тях и на потенциала им за възстановяване на природата.

11 Работен документ на службите на Комисията — Criteria and guidance for protected areas designations (Критерии и насоки за определяне на защитени зони) (SWD (2022) 23 final).

- (11) В стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. се поставя цел да се гарантира, че до 2030 г. няма да има влошаване на тенденциите в опазването или на състоянието на защитените местообитания и видове и че най-малко 30 % от видовете и местообитанията, които понастоящем не са в благоприятно състояние, ще попаднат в тази категория или ще има силно положителна тенденция да попаднат в тази категория. В насоките¹², разработени от Комисията в сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни в подкрепа на постигането на тези цели, се подчертава, че за повечето от тези местообитания и видове вероятно ще бъдат необходими усилия за поддържането и възстановяването чрез спиране на настоящите отрицателни тенденции до 2030 г. или чрез поддържане на настоящите тенденции на стабилно или подобряващо се състояние, или чрез предотвратяване на намаляването на местообитанията и видовете с благоприятен природозащитен статус. Освен това в насоките се подчертава, че тези усилия за възстановяване трябва преди всичко да бъдат планирани, изпълнени и координирани на национално или регионално равнище и че при подбора и приоритизирането на видовете и местообитанията, които трябва да бъдат подобрени до 2030 г., трябва да се търсят полезни взаимодействия с други цели на Съюза и международни цели, по-специално с целите на политиката в областта на околната среда или климата.
- (12) В доклада на Комисията за състоянието на природата от 2020 г.¹³ се отбелязва, че Съюзът все още не е успял да спре намаляването на защитените типове местообитания и видове, чието опазване е от значение за Съюза. Това намаляване се дължи най-вече на изоставянето на екстензивното земеделие, интензивирането на практиките на управление, изменението на хидроложките режими, урбанизацията и замърсяването, както и неустойчивите горски дейности и експлоатацията на видовете. Освен това инвазивните чуждоземни видове и изменението на климата представляват големи и нарастващи заплахи за местната флора и фауна на Съюза.

12 На разположение в [Circabc \(europa.eu\)](https://circabc.europa.eu) [препратката да се допълни].

13 Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет „Състоянието на природата в Европейския съюз — Доклад за статуса и тенденциите през периода 2013—2018 г. при видовете и при типовете местообитания, защитени съгласно Директивата за птиците и Директивата за местообитанията“, COM/2020/635 final.

- (13) Целесъобразно е да се определи основна цел за възстановяване на екосистемите, за да се стимулират икономическите и обществените промени, създаването на висококачествени работни места и устойчивият растеж. Екосистемите с биологично разнообразие, като например влажни зони, сладководни басейни, гори, както и селскостопански зони, зони с рядка растителност, морски, крайбрежни и градски екосистеми, предоставят, ако са в добро състояние, редица основни екосистемни услуги, като ползите от възстановяването до добро състояние на увредените екосистеми във всички сухоземни и морски зони далеч надхвърлят разходите за възстановяване. В зависимост от икономическите, социалните, културните, регионалните и местните характеристики тези екосистемни услуги допринасят за широк спектър от социално-икономически ползи.
- (14) На своята 52-ра сесия през март 2021 г. Статистическата комисия на ООН прие Екосистемното счетоводство в рамките на Системата от интегрирани икономически сметки за околната среда (SEEA EA)¹⁴. SEEA EA представлява интегрирана и всеобхватна статистическа рамка за организиране на данни за местообитанията и ландшафта, за измерване на обхвата, състоянието и услугите на екосистемите, за проследяване на промените в активите на екосистемите и за свързване на тази информация с икономическата и друга човешка дейност.

14 https://seea.un.org/sites/seea.un.org/files/documents/EA/seea_ea_white_cover_final.pdf.

(15) Гарантирането на екосистеми с биологично разнообразие и справянето с изменението на климата са неразривно свързани. Естествените и природосъобразните решения, включително естествените въглеродни запаси и поглътителите на въглерод, са от основно значение за борбата с кризата, свързана с климата. В същото време кризата с климата вече е движещ фактор за промените в сухоземните и морските екосистеми и Съюзът трябва да се подготви за нарастващата интензивност, честота и разпространение на последиците от нея. В специалния доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата (МКИК)¹⁵ относно въздействието на глобалното затопляне с 1,5 С се посочва, че някои въздействия могат да бъдат дълготрайни или необратими. В Шестия доклад за оценка на МКИК¹⁶ се посочва, че възстановяването на екосистемите ще бъде от основно значение за подпомагане на борбата с изменението на климата, както и за намаляване на рисковете за продоволствената сигурност. В своя доклад за глобална оценка на биологичното разнообразие и екосистемните услуги от 2019 г.¹⁷ Междуправителствената научно-политическа платформа за биологично разнообразие и екосистемни услуги (IPBES) счита, че изменението на климата е основен движещ фактор на промяната в природата, и очаква въздействието му да се увеличи през следващите десетилетия, а в някои случаи да надхвърли въздействието на други фактори за промяна на екосистемите, като например промененото земеползване и използване на морето.

-
- 15 Междуправителствен комитет по изменението на климата (МКИК): Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty (Специален доклад относно въздействието на глобалното затопляне с 1,5°C и свързаните с него траектории на емисиите на парникови газове в световен мащаб в контекста на засилването на глобалния отговор на заплахата от изменението на климата, устойчивото развитие и усилията за изкореняване на бедността) [Masson-Delmotte, V., P. Zhai, H.-O. Pörtner, D. Roberts, J. Skea, P.R. Shukla, A. Pirani, W. Moufouma-Okia, C. Péan, R. Pidcock, S. Connors, J.B.R. Matthews, Y. Chen, X. Zhou, M.I. Gomis, E. Lonnoy, T. Maycock, M. Tignor, и T. Waterfield (изд.)] <https://www.ipcc.ch/sr15/>
- 16 [Изменение на климата 2022 г.: въздействия, адаптация и уязвимост | Изменение на климата 2022 г.: въздействия, адаптация и уязвимост \(ipcc.ch\)](#).
- 17 IPBES (2019 г.): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (Глобален доклад за оценка на биологичното разнообразие и екосистемните услуги на Междуправителствената научно-политическа платформа за биологично разнообразие и екосистемни услуги). E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz и H. T. Ngo (изд.). Секретариат на IPBES, Бон, Германия. 1148 страници. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3831673>.

- (16) С Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета¹⁸ се определя обвързваща цел за неутралност по отношение на климата в Съюза до 2050 г. и за отрицателни емисии след това, както и за даване на приоритет на бързото и предвидимо намаляване на емисиите и същевременно за увеличаване на поглъщанията от естествени поглъщатели. Възстановяването на екосистемите може да допринесе значително за поддържането, управлението и подобряването на състоянието на естествените поглъщатели и за увеличаването на биологичното разнообразие успоредно с борбата с изменението на климата. В Регламент (ЕС) 2021/1119 също така се изисква от съответните институции на Съюза и от държавите членки да гарантират постоянен напредък в повишаването на адаптивната способност, укрепването на устойчивостта и намаляването на уязвимостта към изменението на климата. В него се изисква също така държавите членки да интегрират адаптирането към изменението на климата във всички области на политиката и да насърчават природосъобразните решения¹⁹ и основаващото се на екосистемите адаптиране.
- (17) В съобщението на Комисията относно адаптирането към изменението на климата от 2021 г.²⁰ се подчертава необходимостта да се насърчават природосъобразни решения и се признава, че икономически ефективно адаптиране към изменението на климата може да бъде постигнато чрез защита и възстановяване на влажните зони и торфищата, както и на крайбрежните и морските екосистеми, чрез разработване на градски зелени пространства и монтиране на зелени покриви и стени, както и чрез насърчаване и устойчиво управление на горите и земеделската земя. Наличието на по-голям брой екосистеми с биологично разнообразие води до по-голяма устойчивост към изменението на климата и осигурява по-ефективни начини за намаляване и предотвратяване на бедствия.

18 Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1).

19 Природосъобразните решения са решения, които са вдъхновени от природата и се опират на нея и които са разходноефективни, осигуряват едновременно екологични, социални и икономически ползи и спомагат за изграждането на издръжливост. Такива решения внасят повече и по-разнообразна природа и природни елементи и процеси в градовете, ландшафтите на сушата и в морето, посредством адаптирани на местно равнище, ресурсноефективни и системни намеси. Следователно природосъобразните решения трябва да бъдат от полза за биологичното разнообразие и да подкрепят предоставянето на различни екосистемни услуги.

20 Съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Изграждане на устойчива на климатичните изменения Европа — новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата (COM/2021/82 final).

- (18) Политиката на Съюза в областта на климата е в процес на преразглеждане, за да следва предложения в Регламент (ЕС) 2021/1119 път за намаляване на нетните емисии с най-малко 55 % до 2030 г. в сравнение с 1990 г. По-специално предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на регламенти (ЕС) 2018/841 и (ЕС) 2018/1999²¹ има за цел да засили приноса на поземления сектор към общите амбиции в областта на климата за 2030 г. и привежда целите по отношение на отчитането на емисиите и поглъщанията от сектора на земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС) в съответствие със свързаните инициативи на политиките в областта на биологичното разнообразие. В това предложение се обръща специално внимание на необходимостта от запазване и подобряване на природосъобразните поглъщания на въглерод, подобряване на устойчивостта на екосистемите спрямо изменението на климата, възстановяване на засегнатите от деградация земи и екосистеми и възстановяване на влагата в торфища. Освен това то има за цел да се подобрят мониторингът и отчитането на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земи, които са обект на опазване и възстановяване. В този контекст е важно екосистемите във всички категории земи, включително горите, тревните площи, обработваемите земи и влажните зони, да бъдат в добро състояние, за да могат ефективно да улавят и съхраняват въглерод.
- (19) Геополитически събития допълнително подчертаха необходимостта от гарантиране на устойчивостта на продоволствените системи.²² Данните показват, че възстановяването на агроекосистемите има положително въздействие в дългосрочен план върху производството на храни и че възстановяването на природата действа като гарант за дългосрочната устойчивост и издръжливост на ЕС.

21 Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2018/841 по отношение на обхвата, опростяването на правилата за съответствие, определянето на целите на държавите членки за 2030 г. и поемането на ангажимент за колективно постигане на неутралност по отношение на климата до 2035 г. в сектора на земеползването, горското стопанство и селското стопанство, и на Регламент (ЕС) 2018/1999 по отношение на подобряването на мониторинга, докладването, проследяването на напредъка и прегледа (COM/2021/554 final).

22 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Гарантиране на продоволствената сигурност и повишаване на гъвкавостта на продоволствените системи, COM(2022) 133 final.

- (20) В окончателния доклад на Конференцията за бъдещето на Европа гражданите призовават Съюза да опазва и възстановява биологичното разнообразие, ландшафта и океаните, да премахне замърсяването и да насърчава знанията, осведомеността, образованието и диалозите за околната среда, изменението на климата, потреблението на енергия и устойчивостта²³.
- (21) Възстановяването на екосистемите, съчетано с усилия за намаляване на търговията и потреблението на екземпляри от дивата флора и фауна, ще спомогне и за предотвратяването на евентуални заразни болести със зоонозен потенциал в бъдеще, и за осигуряването на съпротивителна способност спрямо тях, като по този начин се намалят рисковете от огнища на болести и пандемии, и ще подкрепи усилията на ЕС и в света за прилагане на подхода „Едно здраве“, който признава неразривната връзка между здравето на хората, здравето на животните и устойчивата и здрава природа.
- (22) Почвите са неразделна част от сухоземните екосистеми. В съобщението на Комисията от 2021 г. „Стратегия на ЕС за почвите за 2030 г.“²⁴ се подчертава необходимостта от възстановяване на деградиралите почви и подобряване на биологичното разнообразие на почвите. **Глобалният механизъм и секретариатът на Конвенцията на ООН за борба с опустиняването (UNCCD) създадоха програма за определяне на цели за неутралност по отношение на деградацията на земите, с чиято помощ държавите да постигнат неутралност по отношение на деградацията на земите до 2030 г.**

23 Конференция за бъдещето на Европа — Доклад за окончателните резултати, май 2022 г., предложение 2 (1, 4, 5), стр. 44 и предложение 6 (6), стр. 48.

24 Съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Стратегия на ЕС за почвите за 2030 г. — Извличане на ползите от здравите почви за хората, храните, природата и климата (COM/2021/699 final).

- (23) Директива 92/43/ЕИО на Съвета²⁵ и Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета²⁶ имат за цел осигуряване на дългосрочната защита, опазване и оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания в Европа, както и на екосистемите, от които те са част. „Натура 2000“, която е създадена през 1992 г. и е най-голямата координирана мрежа от защитени зони в света, е основният инструмент за изпълнение на целите на тези две директиви. **Настоящият регламент, както и тези две директиви, следва да се прилага на европейската територия на държавите членки, за които се прилагат Договорите, и по този начин да се приведе в съответствие и с Директива 2008/56/ЕО.**
- (24) Вече има рамка и насоки²⁷ за определяне на доброто състояние на типовете местообитания, защитени съгласно Директива 92/43/ЕИО, и за определяне на достатъчно качество и достатъчно количество за местообитанията на видовете, попадащи в приложното поле на посочената директива. Целите за възстановяване за тези типове местообитания и местообитанията на видовете могат да бъдат определени въз основа на тази рамка и насоки. Това възстановяване обаче няма да бъде достатъчно, за да се обърне процесът на загуба на биологично разнообразие и да се възстановят всички екосистеми. Поради това следва да се установят допълнителни задължения въз основа на специфични показатели, за да се подобри биологичното разнообразие в мащаба на по-широките екосистеми.
- (25) Въз основа на директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО и с цел да се подпомогне постигането на целите, заложи в тях, държавите членки следва да въведат мерки за възстановяване, за да се гарантира възстановяването на защитените местообитания и видове, включително дивите птици, във всички зони на Съюза, а също и в зони, които попадат извън „Натура 2000“.

25 Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

26 Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7).

27 Генерална дирекция „Околна среда“ (ГД „Околна среда“), 2017 г., „Reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Explanatory notes and guidelines for the period 2013-2018“ (Докладване в съответствие с член 17 от Директивата за местообитанията: Обяснителни бележки и насоки за периода 2013—2018 г.) и ГД „Околна среда“, 2013 г., „Interpretation manual of European Union habitats Eur 28“, (Тълковен наричник на местообитанията в Европейския съюз — EUR 28).

- (26) Директива 92/43/ЕИО има за цел да се запази и възстанови благоприятният природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от дивата фауна и флора, които са от интерес за Съюза. В нея обаче не се определя краен срок за постигането на тази цел. По подобен начин в Директива 2009/147/ЕО не се определя краен срок за възстановяване на популациите от птици в Съюза.
- (27) Поради това следва да се определят срокове за въвеждане на мерки за възстановяване в рамките на защитените зони по „Натура 2000“ и извън тях, за да се подобри постепенно състоянието на защитените типове местообитания в целия Съюз, както и те да се установят повторно до достигането на благоприятната референтна площ, необходима за постигане на благоприятен природозащитен статус на тези типове местообитания в Съюза. За да се осигури необходимата гъвкавост за държавите членки при въвеждането на мащабни усилия за възстановяване, е целесъобразно типовете местообитания да се групират в зависимост от екосистемата, към която принадлежат, и да се определят обвързани със срокове и количествено определени цели на районен принцип за съответните групи типове местообитания. По този начин държавите членки ще могат да изберат кои местообитания първо да се възстановят в рамките на групата.
- (28) Подобни изисквания следва да бъдат определени за местообитанията на видовете, които попадат в приложното поле на Директива 92/43/ЕИО, и местообитанията на дивите птици, които попадат в приложното поле на Директива 2009/147/ЕО, като се обръща специално внимание на необходимата свързаност между двата типа местообитания, за да могат популациите на видовете да се развиват.
- (29) Необходимо е мерките за възстановяване на типовете местообитания да бъдат подходящи и целесъобразни за постигане на добро състояние и благоприятни референтни площи възможно най-бързо с оглед постигане на благоприятния им природозащитен статус. Важно е мерките за възстановяване да бъдат необходимите за постигане на целите, обвързани със срокове и количествено определени на районен принцип. Необходимо е също така мерките за възстановяване на местообитанията на видовете да бъдат подходящи и целесъобразни за постигане на достатъчно качество и достатъчно количество възможно най-бързо с оглед постигането на благоприятния природозащитен статус на вида.

(29a) Мерките за възстановяване съгласно настоящия регламент с цел възстановяване или запазване на определени типове местообитания, изброени в приложение I, като например тревни съобщества, типове местообитания на пустош или на влажни зони, могат в определени случаи да изискват отстраняването на гора, за да се възстанови основаното на опазване управление, което може да включва дейности като косене или паша. И възстановяването на природата, и спирането на обезлесяването са важни и взаимно подсилващи се екологични цели. Комисията ще разработи насоки, както е посочено в съображение 36 от Регламент (ЕС) № [XXXX/2023] на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето на пазара на Съюза и износа от Съюза на определени стоки и продукти, свързани с обезлесяване и деградация на горите, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 995/2010, за да се изясни тълкуването на определението за „използване за селскостопански цели“ в член 2 от посочения регламент, по-специално във връзка с преобразуването на гори в земи, чиято цел не е използване за селскостопански цели.

(30) Важно е да се гарантира, че мерките за възстановяване, въведени съгласно настоящия регламент, водят до конкретно и измеримо подобряване на състоянието на екосистемите както на равнището на отделните подлежащи на възстановяване зони, така и на национално равнище и на равнището на Съюза.

(31) За да се гарантира, че мерките за възстановяване са ефективни и че резултатите от тях могат да бъдат измервани с течение на времето, е от съществено значение да се отчита непрекъснатото подобрене до постигането на добро състояние на зоните, които са обект на такива мерки за възстановяване, с оглед подобряване на състоянието на местообитанията, попадащи в приложното поле на приложение I към Директива 92/43/ЕИО, да се установят повторно тези местообитания и да се подобри свързаността им.

- (32) От съществено значение е също така на зоните, които са обект на мерки за възстановяване с оглед подобряване на качеството и количеството на местообитанията на видовете, попадащи в приложното поле на Директива 92/43/ЕИО, както и местообитанията на дивите птици, попадащи в приложното поле на Директива 2009/147/ЕО, да се отбелязва непрекъснато подобрене, което да допринесе за постигането на достатъчно количество и достатъчно качество на местообитанията на тези видове.
- (33) Важно е да се осигури постепенно увеличаване на зоните, обхванати от типовете местообитания, попадащи в приложното поле на Директива 92/43/ЕИО, които са в добро състояние на територията на всички държави членки и на целия Съюз, до достигането на благоприятната референтна площ за всеки тип местообитание и най-малко 90 % на равнището на държавите членки от тази зона да бъде в добро състояние, за да се даде възможност на тези типове местообитания в Съюза да постигнат благоприятен природозащитен статус.
- (34) Важно е да се осигури постепенно повишаване на качеството и количеството на местообитанията на видовете, които попадат в приложното поле на Директива 92/43/ЕИО, както и на местообитанията на дивите птици, попадащи в приложното поле на Директива 2009/147/ЕО, на територията на държавите членки и в крайна сметка на Съюза, докато станат достатъчни, за да се гарантира дългосрочното оцеляване на тези видове.

(35) Важно е [...] площите, включени в типовете местообитания, попадащи в обхвата на настоящия регламент, които са обект на мерки за възстановяване, да показват непрекъснато подобрене, докато достигнат добро състояние, и след това да не се влошават значително, така че да не застрашават дългосрочното запазване или постигането на добро състояние. Важно е освен това държавите членки да положат усилия с цел предотвратяване на значителното влошаване на зоните, които включват такива типове местообитания, които вече са или в добро състояние или не са в добро състояние, но все още не са обект на мерки за възстановяване. Тези мерки са важни, за да се избегне [...] увеличаването на необходимостта от мерки за възстановяване в бъдеще и следва да са концентрирани върху зоните с типове местообитания, които е необходимо да бъдат възстановени, за да бъдат постигнати целите за възстановяване, набелязани в националния план за възстановяване. Целесъобразно е да се разгледа възможността за случаи на непреодолима сила, като например природни бедствия, които могат да доведат до влошаване на състоянието на зоните, които включват тези типове местообитания, както и до неизбежни трансформации на местообитания, които са пряко причинени от изменението на климата. Извън защитените зони по „Натура 2000“ е целесъобразно да се вземе предвид и резултатът от план или проект от по-висш обществен интерес, за който не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици [...]. За зоните, които подлежат на мерки за възстановяване, това следва да се определя за всеки случай поотделно, за защитените зони по „Натура 2000“ плановете и проектите се разрешават в съответствие с член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО. Когато дадена зона се преобразува от един тип местообитание в друг, попадащ в обхвата на настоящия регламент, като желан резултат от дадена мярка за възстановяване, следва да не се счита, че състоянието на зоната се влошава.

(35a) За целите на дерогациите от задълженията за непрекъснато подобряване и запазване на състоянието извън защитените зони по „Натура 2000“ в настоящия регламент държавите членки следва да приемат, че инсталациите за производство на енергия от възобновяеми източници, тяхното свързване към мрежата, самата мрежа и активите за съхранение са от по-висш обществен интерес, освен когато има ясни доказателства, че тези проекти имат значителни неблагоприятни последици за околната среда, които не могат да бъдат смекчени или компенсирани, или когато държавите членки решат да ограничат прилагането на тази презумпция при надлежно обосновани и специфични обстоятелства, като например причини, свързани с националната отбрана. Освен това държавите членки могат да освободят тези проекти от задължението да се докаже, че не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици за целите на прилагането на тези дерогации, при условие че проектите са разположени в зона за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници или в специална инфраструктурна зона, определена в план, който е приет в съответствие с член 15в или член 15д от Директива (ЕС) 2018/2001, и следователно са били подложени на стратегическа екологична оценка. Разглеждането на такива инсталации като инсталации от по-висш обществен интерес и, когато е приложимо, ограничаването на изискването за оценка на алтернативни решения с по-малко вредни последици ще позволят на такива проекти да се възползват от опростена оценка във връзка с дерогациите от оценката за по-висш обществен интерес съгласно настоящия регламент.

(35б) Дейностите, чиято единствена цел е отбраната или националната сигурност, следва да имат най-висш приоритет и следователно за целите на прилагането на разпоредбите относно дерогациите от задълженията за непрекъснато подобряване и запазване на състоянието извън защитените зони по „Натура 2000“ в настоящия регламент, на държавите членки следва да се разреши да приемат, че плановите и проектите, отнасящи се до такива дейности, са от по-висш обществен интерес, освен когато има ясни доказателства, че тези проекти имат значителни неблагоприятни последици за околната среда, които не могат да бъдат смекчени или компенсирани. Държавите членки могат също така да освободят тези проекти от задължението да се докаже, че не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици, но следва да въведат мерки с цел смекчаване на въздействието върху типовете местообитания, доколкото е разумно и осъществимо.

- (36) В стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. се подчертава необходимостта от по-решителни действия за възстановяване на увредените морски екосистеми, включително богатите на въглерод екосистеми и важните зони за размножаване и развъждане на риба. В стратегията също така се обявява, че Комисията трябва да предложи нов план за действие за опазване на рибните ресурси и защита на морските екосистеми.
- (37) Типовете морски местообитания, изброени в приложение I към Директива 92/43/ЕИО, са определени широко и включват много различни от екологична гледна точка подтипове с различен потенциал за възстановяване, което затруднява държавите членки да установят подходящи мерки за възстановяване на нивото на тези типове местообитания. Поради това типовете морски местообитания следва да бъдат допълнително уточнени, като се използват съответните нива на класификация на морските местообитания в Европейската информационна система за природата (EUNIS). Държавите членки следва да определят благоприятни референтни площи за постигане на благоприятен природозащитен статус на всеки от тези типове местообитания, доколкото тези референтни площи все още не са уредени в друго законодателство на Съюза. **Групата типове местообитания с морски меки седименти, съответстващи на някои от широките бентични типове местообитания, посочени в Директива 2008/56/ЕО, са широко представени в морските води на няколко държави членки. Поради това на държавите членки следва да се разреши да ограничат мерките за възстановяване, които се въвеждат постепенно, до по-малък дял от площта на тези типове местообитания, които не са в добро състояние, при условие че това не възпрепятства постигането или поддържането на добро състояние на околната среда, определено съгласно член 9, параграф 1 от Директива 2008/56/ЕО, като се вземат предвид по-специално праговите стойности за дескриптори 1 и 6, предвидени в съответствие с член 9, параграф 3 от посочената директива, за степента на загуба на тези типове местообитания, за неблагоприятните последствия върху състоянието на тези типове местообитания и за максимално допустимия обхват на тези неблагоприятни последствия.**

- (38) Когато опазването на крайбрежните и морските местообитания налага риболовните или аквакултурните дейности да бъдат регулирани, се прилага общата политика в областта на рибарството. В Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета²⁸ се предвижда по-специално, че в общата политика в областта на рибарството трябва да се прилага екосистемен подход към управлението на рибарството, за да се гарантира, че отрицателното въздействие на риболовните дейности върху морската екосистема е сведено до минимум. В посочения регламент също така се посочва, че целта на тази политика е да се гарантира, че морската среда не се влошава в резултат на отглеждането на аквакултури и на риболовните дейности.
- (39) За да се постигне целта за непрекъснато, дългосрочно и устойчиво възстановяване на биологичното разнообразие и за устойчивост на природата, държавите членки следва да се възползват в пълна степен от възможностите, предоставени в рамките на общата политика в областта на рибарството. В рамките на изключителната компетентност на Съюза по отношение на опазването на морските биологични ресурси държавите членки имат възможност да предприемат недискриминационни мерки за опазване и управление на рибните запаси и за поддържане или подобряване на природозащитния статус на морските екосистеми в границите на 12 морски мили. Освен това държавите членки, които имат пряк управленски интерес, могат да се споразумеят да представят съвместни препоръки за мерки за опазване, които са необходими за спазване на задълженията, произтичащи от законодателството на Съюза в областта на околната среда. Тези мерки се оценяват и приемат в съответствие с правилата и процедурите, предвидени в общата политика в областта на рибарството.

28 Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22).

- (40) Директива 2008/56/ЕО изисква държавите членки да си сътрудничат двустранно и в рамките на регионалните и подрегионалните механизми за сътрудничество, включително чрез регионални морски конвенции²⁹, както и, когато става въпрос за мерки в областта на рибарството, в контекста на регионалните групи, създадени в рамките на общата политика в областта на рибарството.
- (41) Важно е да се въведат мерки за възстановяване и за местообитанията на определени морски видове, като акули и скатове, които попадат, **например**, в приложното поле на Конвенцията за опазване на мигриращите видове диви животни **или в списъците на застрашените и застрашените от изчезване видове на европейските регионални морски конвенции**, но са извън приложното поле на Директива 92/43/ЕИО, тъй като те имат важна функция в екосистемата.
- (42) В подкрепа на възстановяването и предотвратяването на влошаването на състоянието на сухоземните, сладководните, крайбрежните и морските местообитания, държавите членки имат възможност да определят допълнителни зони като „защитени зони“ или „строго защитени зони“, да прилагат други ефективни природоохранителни мерки на районен принцип и да насърчават мерки за опазване върху частни площи.

29 Конвенция за защита на морската среда на Североизточния Атлантически океан от 1992 г. — Конвенцията OSPAR (OSPAR), Конвенция за защитата на морската среда в района на Балтийско море от 1992 г. — Хелзинкската конвенция (HELCOM), Конвенция за защита на морската среда и на крайбрежните райони в Средиземноморието от 1995 г. — Конвенцията от Барселона (UNEP-MAP) и Конвенция за опазване на Черно море от 1992 г. — Букурещката конвенция.

- (43) Градските екосистеми обхващат около 22 % от сухоземната площ на Съюза и представляват зоната, в която живеят по-голямата част от гражданите на Съюза. Градските зелени пространства включват, наред с другото, градски гори, паркове и градини, градски ферми, улици с дървета, градски ливади и градски живи плетове. Както и другите екосистеми, разглеждани в настоящия регламент, градските екосистеми[...] осигуряват важни местообитания за биологичното разнообразие, по-специално за растения, птици и насекоми, включително опрашители. Те също така предоставят много други жизненоважни екосистемни услуги, сред които намаляване и контрол на риска от природни бедствия (например наводнения, ефекти на топлинния остров), охлаждане, отдих, филтриране на водата и въздуха, както и смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него. Увеличаването на градското зелено пространство е важен параметър за засилването на способността на градските екосистеми да осигуряват тези важни услуги. Увеличаването на зелената покривка в даден градски район забавя оттичането на водата (намаляване на риска от замърсяване на реките от преливане на дъждовни води) и спомага за понижаване на летните температури и изграждане на устойчивост спрямо изменението на климата и осигурява допълнителна възможност за развитие на природата. Повишаването на равнището на градското зелено пространство в много случаи подобрява здравето на градската екосистема. На свой ред здравите градски екосистеми са от съществено значение за подпомагане на здравето на други ключови европейски екосистеми — например за свързване на природните зони в околните селски райони, подобряване на здравето на реките далеч от града, осигуряване на убежище и място за размножаване на видовете птици и опрашители, свързани със земеделските и горските местообитания, както и за осигуряване на важни местообитания за мигриращите птици.
- (44) Необходимо е значително да бъдат засилени действията, с които да се гарантира, че покритието на градските зелени пространства, особено дърветата, вече няма да бъде изложено на риск от [...] намаляване. За да се гарантира, че градските зелени пространства продължават да предоставят необходимите екосистемни услуги, тяхната загуба следва да бъде спряна и те следва да бъдат възстановени и увеличени, включително чрез [...] интегриране на екологосъобразна инфраструктура и природосъобразни решения[...], като например зелени покриви и зелени стени, при проектирането на сградите. Това интегриране може да допринесе не само за площта на градското зелено пространство, но също така, ако включва дървета, и за площта на покритието на дървесните корони в градските зони.

- (45) В стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. се изискват по-големи усилия за възстановяване на сладководните екосистеми и естествените функции на реките. Възстановяването на сладководните екосистеми следва да включва усилия за възстановяване на естествената [...]свързаност на реките, както и на техните крайречни райони и наводнявани райони, включително чрез премахване на **изкуствените** прегради, за да се подпомогне постигането на благоприятен природозащитен статус на реките, езерата и алувиалните местообитания и видовете, живеещи в местообитанията, защитени с директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО, както и постигането на една от основните цели на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., а именно възстановяването на най-малко 25 000 km свободно течащи реки, **оценени спрямо 2020 г. при представянето на стратегията.** Що се отнася до премахването на преградите, държавите членки следва да премахнат най-вече остарелите, които вече не са необходими за производството на енергия от възобновяеми източници, речното корабоплаване, водоснабдяването или други цели.
- (46) През последните десетилетия опрашители в Съюза са намалели драстично, като един на всеки три вида пчели и пеперуди отбелязва намаляване, а един на всеки десет такива вида е на ръба на изчезване. Опрашители са от съществено значение за функционирането на сухоземните екосистеми, благосъстоянието на хората и продоволствената сигурност, тъй като опрашват диворастящи и култивирани растения. Почти 5 милиарда евро от годишната селскостопанска продукция на ЕС се дължат пряко на опрашителите³⁰.

30 Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E., Teller, A., Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA) (Отчитане на екосистемите и техните услуги в Европейския съюз). Final report from phase II of the INCA project aiming to develop a pilot for an integrated system of ecosystem accounts for the EU (Окончателен доклад от етап II на проекта INCA, насочен към разработване на пилотен проект за интегрирана система от сметки за екосистемите за ЕС). Статистически доклад. Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2021 г.

(47) На 1 юни 2018 г. Комисията стартира инициативата на ЕС за опрашители³¹ в отговор на призивите на Европейския парламент и на Съвета за противодействие на намаляването им. Според доклада за напредъка по изпълнението на инициативата³² продължават да съществуват значителни предизвикателства при борбата с причините за намаляване на опрашители, сред които и използването на пестициди. Европейският парламент³³ и Съветът³⁴ призоваха за по-решителни действия в борбата с намаляването на опрашители и за създаване на рамка за наблюдението им в целия Съюз, както и за ясни цели и показатели по отношение на ангажимента за обръщане на тенденцията на намаляване на опрашители. Европейската сметна палата препоръча на Комисията да създаде подходящи механизми за управление и наблюдение на действията за противодействие на заплахите за опрашители³⁵. **На 24 януари 2023 г. Комисията представи преработена инициатива на ЕС относно опрашители.³⁶ В преработения текст се определят действия, които да бъдат предприети от ЕС и неговите държави членки за обръщане на тенденцията на намаляване на опрашители до 2030 г.**

31 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Инициатива на ЕС относно опрашители (COM/2018/ 395 final).

32 Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Напредък в изпълнението на Инициативата на ЕС относно опрашители (COM/2021/261 final).

33 Резолюция на Европейския парламент от 9 юни 2021 г. относно стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.: да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот (2020/2273 (INI), достъпна на адрес https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0277_BG.pdf.

34 Заклучения на Съвета от 17 декември 2020 г. относно Специален доклад № 15/2020 на Европейската сметна палата, озаглавен „Опазване на дивите насекоми опрашители в ЕС — инициативите на Европейската комисия не са постигнали резултати (14168/20).

35 Специален доклад № 15/2020, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_15/SR_Pollinators_BG.pdf

³⁶ **Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Преразглеждане на Инициативата на ЕС относно опрашители — Нов пакт за опрашители (COM/2023/35 final).**

- (48) Предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно устойчивата употреба на продукти за растителна защита *[предвидено да бъде прието на 22 юни 2022 г., да се посочат заглавие и номер на приетия акт, когато има такъв]* има за цел да се регулира един от факторите за намаляване на опрашители, като се забрани употребата на пестициди в екологично чувствителни зони, много от които са обхванати от настоящия регламент, например зони с местообитания на видовете опрашители, които са определени в европейските червени списъци³⁷ като застрашени от изчезване.
- (49) Необходими са устойчиви, издръжливи и богати на биологично разнообразие селскостопански екосистеми, за да се осигури безопасна, устойчива, питателна и достъпна храна. Чрез богатите на биологично разнообразие селскостопански екосистеми се повишава също така издръжливостта на селското стопанство спрямо изменението на климата и рисковете за околната среда, като същевременно се гарантират безопасността на храните и продоволствената сигурност и се създават нови работни места в селските райони, по-специално работни места, свързани с биологичното земеделие, както и със селския туризъм и отдиха. Ето защо Съюзът трябва да подобри биологичното разнообразие в своите земеделски земи чрез множество съществуващи практики, които благоприятстват или са съвместими с подобряването на биологичното разнообразие, включително екстензивно земеделие. Екстензивното земеделие е от жизненоважно значение за поддържането на много видове и местообитания в богатите на биологично разнообразие зони. Съществуват много екстензивни селскостопански практики, които носят многобройни и значителни ползи за опазването на биологичното разнообразие, екосистемните услуги и особеностите на ландшафта, като прецизното земеделие, биологичното земеделие, агроекологията, агролесовъдството и използваните с ниска интензивност постоянно затревени площи.
- (50) Необходимо е да се въведат мерки за възстановяване, за да се подобри биологичното разнообразие на селскостопанските екосистеми в целия Съюз, включително в зоните, които не са обхванати от типове местообитания, попадащи в обхвата на Директива 92/43/ЕИО. Тъй като няма общ метод за оценка на състоянието на селскостопанските екосистеми, чрез който биха могли да бъдат определени специфични цели за възстановяване на селскостопанските екосистеми, е целесъобразно да се определи общо задължение за подобряване на биологичното разнообразие в селскостопанските екосистеми и да се измерва изпълнението на това задължение въз основа на съществуващите показатели.

37 [Европейски червен списък — околна среда — Европейска комисия \(eur-lex.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32011D0606&fromDoc=32011D0606)

- (51) Тъй като птиците, живеещи върху земеделски земи, са добре известни и широко признати ключови показатели за здравето на селскостопанските екосистеми, е целесъобразно да се определят цели за тяхното възстановяване. Задължени да постигнат тези цели ще бъдат държавите членки, а не отделните земеделски стопани. Държавите членки следва да постигнат тези цели, като въведат ефективни мерки за възстановяване на земеделска земя и като сътрудничат със земеделските стопани и други заинтересовани страни и ги подкрепят при разработването и изпълнението на такива мерки на място.
- (52) Голямото разнообразие в характеристиките на ландшафта на земеделската земя, включително буферни ивици, оборотно или трайно оставени земи под угар, живи плетове, отделни и групи дървета, дървесни редици, синори, малки парцели, канавки, водни течения, малки влажни зони, подпорни стени за терасиране, каменни пирамиди и стени, малки езера и културни обекти, осигуряват пространство за диви растения и животни, включително опрашители, предотвратяват ерозията и изтощаването на почвата, филтрират въздуха и водата, подпомагат смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него, както и селскостопанската производителност на култури, зависими от опрашването. Продуктивните дървета, които са част от агро-лесовъдни системи върху обработваема земя, и продуктивните елементи в непродуктивни живи плетове също могат да бъдат считани за характеристики на ландшафта с голямо биологично разнообразие, при условие че не се третират с торове или пестициди и ако прибирането на реколтата се извършва само в моменти, не се застрашава голямото биологично разнообразие. Поради това следва да се въведе изискване, чрез което да се гарантира тенденция на нарастване на дела на земеделската земя с голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта. Чрез подобно изискване Съюзът би могъл да изпълни един от другите ключови ангажименти на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., а именно най-малко 10 % от земеделската площ да включват характеристики с голямо разнообразие на ландшафта. Тенденции на нарастване следва да се постигнат и за други съществуващи показатели, като например индекса на полските пеперуди и запасите от органичен въглерод в обработваемите минерални почви.

(53) Общата селскостопанска политика (ОСП) има за цел да подкрепя и засилва опазването на околната среда, включително биологичното разнообразие. Сред специфичните цели на тази политика е да допринесе за спирането на загубата на биологично разнообразие и обръщането на тази тенденция, за подобряването на екосистемните услуги и опазването на местообитанията и ландшафта. Съгласно новия стандарт на ОСП за добро земеделско и екологично състояние № 8 (ДЗЕС 8)³⁸ бенефициерите на свързани с площ плащания трябва да използват най-малко 4 % от обработваемата земя на равнището на земеделското стопанство като непроизводствени площи и елементи, включително оставена под угар земя, и да запазят съществуващите особености на ландшафта. Делът от 4 % за спазване на този стандарт за ДЗЕС може да бъде намален до 3 %, ако са изпълнени определени предпоставки³⁹. Това задължение ще допринесе за това държавите членки да постигнат положителна тенденция по отношение на особеностите на ландшафта с голямо разнообразие върху земеделска земя. Освен това в рамките на ОСП държавите членки имат възможността да въведат екосхеми за селскостопански практики, прилагани от земеделски стопани на земеделски площи, сред които например поддържане и създаване на особености на ландшафта или непроизводствени площи. По подобен начин в своите стратегически планове по ОСП държавите членки могат да включат и ангажименти за агроекология и климат, включително за по-доброто управление на особеностите на ландшафта, което надхвърля обвързаността с условия на ДЗЕС 8 и/или екосхеми. Проекти по програма LIFE, свързани с природата и биологичното разнообразие, също така ще спомогнат за това до 2030 г. биологичното разнообразие на Европа по земеделските земи да започне да се възстановява, като подкрепят прилагането на Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО, както и стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г.

38 Регламент(ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1).

39 Когато в рамките на подобрена екосхема земеделски стопанин се ангажира да отдели най-малко 7 % от обработваемата си земя за непроизводствени площи или елементи, включително оставена под угар земя, или ако минимален дял от най-малко 7 % от обработваемата земя на равнището на земеделското стопанство се използва и за междинни култури или култури, обогатяващи почвата с азот, които се отглеждат без използване на продукти за растителна защита.

- (54) Възстановяването на органични почви⁴⁰, които се използват за селското стопанство (т.е. като пасища или за отглеждане на култури) и представляват пресушени торфища, и възстановяването на тяхната влага⁴¹ спомага за постигането на съществени ползи за биологичното разнообразие, за значително намаляване на емисиите на парникови газове, както и за други ползи за околната среда, като в същото време допринася за разнообразието на селскостопанския ландшафт. Държавите членки може да изберат между голям спектър от мерки за възстановяване на пресушени торфища в селското стопанство, които варират от преобразуване на обработваемата земя в постоянно затревени площи и мерки за екстензификация, придружени от намаляване на отводняването, до пълно възстановяване на влажни зони с възможност за палудикултурни практики или въвеждане на образуваща торф растителност. Най-значителните ползи за климата се създават от възстановяването и възстановяването на влагата в обработваеми земи, следвано от възстановяването на интензивно управлявани затревени площи. В интерес на гъвкавото изпълнение на целта за пресушени торфища, използвани за селскостопански цели, държавите членки могат да отчитат както мерките за възстановяване и възстановяването на влагата в пресушени торфища в зоните за добив на торф, така и — до известна степен — възстановяването и възстановяването на влагата в пресушени торфища, използвани за друго земеползване (например гори), като принос за постигането на целите за пресушени торфища, използвани за селскостопански цели. **Когато това е надлежно обосновано и ако възстановяването на влагата в пресушени торфища, използвани за селскостопански цели, не може да бъде осъществено поради значителни отрицателни въздействия върху сградите, инфраструктурата, адаптирането към изменението на климата или други обществени интереси и не е възможно да бъде възстановена влагата в торфищата, използвани за друго земеползване, държавите членки могат да определят по-малък размер на торфищата, в които да бъде възстановена влагата.**

40 Понятието „органична почва“ е определено в Насоките на МКИК за националните инвентаризации на емисиите на парникови газове от 2006 г., изготвени по Националната програма за инвентаризациите на емисиите на парникови газове от Eggleston H.S., Buendia L., Miwa K., Ngara T. и Tanabe K. (изд.).

41 Възстановяването на влажни зони представлява процес на превръщане на пресушената почва във влажна почва. Глава 1 от МКИК 2014 г., 2013 г. и притурката към Насоките от 2006 г. на Междуправителствения комитет по изменение на климата (МКИК) за националните инвентаризации на емисиите на парникови газове: Влажни зони, Hiraishi, T., Krug, T., Tanabe, K., Srivastava, N., Baasansuren, J., Fukuda, M. и Troxler, T.G. (изд.).

- (55) За да се извлекат пълните ползи за биологичното разнообразие, възстановяването на зони на пресушени торфища и възстановяването на тяхната влага следва да се простира и отвъд изброените в приложение I към Директива 92/43/ЕИО зони на типовете местообитания във влажните зони, които трябва да бъдат възстановени и повторно установени. Данните за обхвата на органичните почви, както и за техните емисии и поглъщания на парникови газове, се наблюдават в рамките на докладването в сектора на ЗПЗГС и се включват в националните инвентаризации на парниковите газове на държавите членки, които се представят на Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК). Възстановените торфища и торфищата с възстановена влага могат да продължат да се използват продуктивно по алтернативни начини. Така например палудикултурата, т.е. практиката на отглеждане на култури върху влажни торфища, може да включва отглеждане на различни видове тръстика, дървета за определени форми дървен материал, отглеждане на сини и червени боровинки, на сфагнов торф, както и паша на азиатски биволи. Тези практики следва да се основават на принципите на устойчивото управление и да са насочени към подобряване на биологичното разнообразие, така че да имат висока стойност както във финансово, така и в екологично отношение. Палудикултурата може да бъде от полза и за няколко вида, които са застрашени в Съюза, и същевременно да улесни свързаността на влажните зони и на популациите на съответните видове в Съюза. Финансирането за мерки за възстановяване и възстановяване на влагата в пресушените торфища и за компенсиране на евентуални загуби на приходи може да дойде от широк кръг източници, включително разходи от бюджета на Съюза и програми на Съюза за финансиране.
- (56) В новата стратегия на ЕС за горите за 2030 г.⁴² се очертава необходимостта от възстановяване на биологичното разнообразие на горите. Горите и другите залесени земи покриват над 43,5 % от сухоземното пространство на ЕС. Горските екосистеми, в които има богато биологично разнообразие, са уязвими по отношение на изменението на климата, но същевременно представляват естествен съюзник при адаптирането към изменението на климата и борбата с него и свързаните с климата рискове, включително чрез функциите си на въглеродни запаси и поглъщатели на въглерод, и осигуряват много други жизненоважни екосистемни услуги и ползи, като например дървен материал и дървесина, хранителни и други недървесни продукти, регулиране на климата, стабилизиране на почвите и контрол на ерозията и пречистване на въздуха и водата.

42 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Нова стратегия на ЕС за горите за 2030 г. (COM/2021/572 final).

(57) Необходимо е да се въведат мерки за възстановяване, за да се подобри биологичното разнообразие на горските екосистеми в целия Съюз, включително в зоните, които не са обхванати от типовете местообитания, попадащи в приложното поле на Директива 92/43/ЕИО. Тъй като няма общ метод за оценка на състоянието на горските екосистеми, чрез който биха могли да бъдат посочени специфични цели за възстановяването им, е целесъобразно да се определи общо задължение за подобряване на биологичното разнообразие в горските екосистеми, както и да се измерва изпълнението му въз основа на съществуващи **основни** показатели, като например количеството стояща и паднала мъртва дървесина[...] **и индекса на обикновените горски птици**⁴³. **В зависимост от вида на горската екосистема е целесъобразно също така да се измери изпълнението на задължението въз основа на набор от други показатели, например** дела на горите с неравномерна възрастова структура, свързаността на горите, [...] **дела на горите, в които преобладават местните дървесни видове, разнообразието на дървесните видове** и запасите от органичен въглерод.

43 Common bird index (EU aggregate) - Products Datasets - Eurostat (europa.eu).

(58) Целите и задълженията за възстановяване на местообитанията и видовете, защитени съгласно директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО, на опрашители и на сладководните, градските, селскостопанските и горските екосистеми следва да се допълват и да имат полезно взаимодействие, за да се постигне основната цел за възстановяване на екосистемите във всички сухоземни и морски зони на Съюза. Мерките за възстановяване, необходими за постигането на една конкретна цел, в много случаи ще допринесат за постигането и на други цели или изпълнението на други задължения. Поради това държавите членки следва да планират стратегически мерките за възстановяване, за да увеличат максимално тяхната ефективност като принос за възстановяването на природата в целия Съюз. Освен това мерките за възстановяване следва да бъдат планирани по такъв начин, че да допринесат за смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него, както и за предотвратяването и контрола на въздействието на природните бедствия, както и деградацията на земите. Те следва да са насочени към оптимизацията на екологичните, икономическите и социалните функции на екосистемите, включително техния потенциал за производителност, като се взема предвид техният принос за устойчивото развитие на съответните региони и общности. Важно е държавите членки да изготвят подробни национални планове за възстановяване въз основа на най-добрите налични научни доказателства.[...] [...] Документираните записи за историческото разпределение и площта, както и за прогнозираните промени в условията на околната среда, дължащи се на изменението на климата, следва да бъдат използвани при преценката на благоприятната референтна площ на типовете местообитания. Освен това е важно на обществеността бъдат предоставени навременни и ефективни възможности да участва в изготвянето на планове. Държавите членки следва да вземат предвид специфичните условия и нужди на своята територия, за да могат чрез планове да отговорят на съответните видове натиск, заплахи и фактори за загубата на биологично разнообразие, както и да си сътрудничат, за да гарантират възстановяването и свързаността през границите.

(59) За да се гарантират полезни взаимодействия между различните мерки, които са били въведени и трябва да бъдат въведени с цел защита, опазване и възстановяване на природата в Съюза, при изготвянето на своите национални планове за възстановяване държавите членки следва да вземат предвид: мерките за опазване, установени за защитените зони по „Натура 2000“, и рамките за приоритетни действия, изготвени в съответствие с директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО; мерките за постигане на добро екологично и химично състояние на водните обекти, включени в плановете за управление на речните басейни, изготвени в съответствие с Директива 2000/60/ЕО; морските стратегии за постигане на добро състояние на околната среда за всички морски региони на Съюза, изготвени в съответствие с Директива 2008/56/ЕО; националните програми за контрол на замърсяването на въздуха, изготвени съгласно Директива (ЕС) 2016/2284; националните стратегии и планове за действие в областта на биологичното разнообразие, разработени в съответствие с член 6 от Конвенцията за биологичното разнообразие, както и мерките за опазване, приети в съответствие с Регламент 1380/2013, и техническите мерки, приети в съответствие с Регламент (ЕС) 2019/1241 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁴.

44 Регламент (ЕС) 2019/1241 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. за опазване на рибните ресурси и защита на морските екосистеми чрез технически мерки, за изменение на регламенти (ЕО) № 1967/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и на регламенти (ЕС) № 1380/2013, (ЕС) 2016/1139, (ЕС) 2018/973, (ЕС) 2019/472 и (ЕС) 2019/1022 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 894/97, (ЕО) № 850/98, (ЕО) № 2549/2000, (ЕО) № 254/2002, (ЕО) № 812/2004 и (ЕО) № 2187/2005 на Съвета (ОВ L 198, 25.7.2019 г., стр. 105).

- (60) За да се осигури съгласуваност между целите на настоящия регламент и на Директива (ЕС) 2018/2001⁴⁵, Регламент (ЕС) 2018/1999⁴⁶ и Директива 98/70/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на насърчаването на използването на енергия от възобновяеми източници⁴⁷, по-специално при изготвянето на националните планове за възстановяване, държавите членки следва да вземат предвид потенциала на проектите за енергия от възобновяеми източници да допринасят за постигането на целите за възстановяване на природата.
- (61) Като се има предвид значението на последователното справяне с двойното предизвикателство, свързано със загубата на биологично разнообразие и изменението на климата, при възстановяването на биологичното разнообразие следва да се вземе предвид използването на енергията от възобновяеми източници, и обратно. В съобщението „REPowerEU: съвместни европейски действия за по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени“⁴⁸ се посочва, че държавите членки следва бързо да картографират, оценят и осигурят подходящи сухоземни и морски зони за проекти за енергия от възобновяеми източници, съобразени с техните национални планове в областта на енергетиката и климата, с приноса за постигане на преразгледаната цел за енергията от възобновяеми източници за 2030 г. и с други фактори като наличие на ресурси, мрежова инфраструктура и цели на стратегията на ЕС за биологичното разнообразие.

45 Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

46 Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

47 Директива 98/70/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 1998 г. относно качеството на бензиновите и дизеловите горива и за изменение на Директива 93/12/ЕИО на Съвета (ОВ L 350, 28.12.1998 г., стр. 58).

48 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — REPowerEU: съвместни европейски действия за по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени (COM/2022/108 final).

Предложението на Комисията за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност⁴⁹, както и препоръката на Комисията за ускоряване на издаването на разрешения за проектите за енергия от възобновяеми източници и за улесняване на споразуменията за закупуване на електроенергия⁵⁰, и двете приети на 18 май 2022 г., също така предвиждат определянето на предпочитани зони за производство на енергия от възобновяеми източници. Тези зони са конкретни места, на сушата или в морето, които са особено подходящи за инсталиране на централи за производство на енергия от възобновяеми източници, различни от централи на основата на изгаряне на биомаса, в които не се очаква експлоатацията на конкретен вид възобновяеми енергийни източници да окаже значително въздействие върху околната среда, с оглед на особеностите на избраната територия. Държавите членки следва да дадат приоритет на изкуствени и застроени площи като покриви, райони на транспортната инфраструктура, зони за паркиране, площадки за отпадъци, промишлени обекти, рудници, изкуствени вътрешни водни басейни, езера или резервоари и, когато е целесъобразно, обекти за пречистване на градски отпадъчни води, както и земи с влошено качество, които не могат да се използват в селското стопанство. При определянето на предпочитани зони за производство на енергия от възобновяеми източници държавите членки следва да избягват защитените зони и да вземат предвид своите национални планове за възстановяване на природата. Държавите членки следва да съгласуват разработването на национални планове за възстановяване с определянето на предпочитани зони за производство на енергия от възобновяеми източници. По време на изготвянето на плановите за възстановяване на природата държавите членки следва да осигурят полезни взаимодействия с вече определените предпочитани зони за производство на енергия от възобновяеми източници и да гарантират, че функционирането на предпочитаните зони за производство на енергия от възобновяеми източници, включително процедурите за издаване на разрешения, приложими съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 в предпочитаните зони за производство на енергия от възобновяеми източници, остават непроменени.

49 Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, COM/2022/222 final.

50 Препоръка на Комисията за ускоряване на процедурите за издаване на разрешения за проекти за възобновяема енергия и за улесняване на споразуменията за закупуване на електроенергия, C(2022) 3219 final.

- (62) За да се гарантират полезни взаимодействия с мерките за възстановяване, които вече са планирани или въведени в държавите членки, тези мерки следва да се признават и да се вземат предвид в националните планове за възстановяване. С оглед на посочената в доклада на МКИК от 2022 г. неотложна необходимост от предприемане на действия за възстановяване на увредени екосистеми, държавите членки следва да прилагат тези мерки успоредно с изготвянето на планове за възстановяване.
- (63) В националните планове за възстановяване **и в мерките за възстановяване на местообитанията, както и в мерките за предотвратяване на влошаването на състоянието на местообитанията**, следва също така да се вземат предвид резултатите от научноизследователските проекти, които са от значение за оценката на състоянието на екосистемите, определянето и въвеждането на мерки за възстановяване и целите на наблюдението, **и когато е целесъобразно – да се взема предвид различното състояние на регионите в рамките на Съюза в съответствие с член 191, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), като например социалните, икономическите и културните изисквания и регионалните и местните характеристики, включително гъстотата на населението.**
- (64) Целесъобразно е да бъде взето предвид специфичното положение на най-отдалечените региони на Съюза, посочени в член 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), в който се предвиждат специфични мерки за подкрепа на тези региони. Както е предвидено в стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., следва да се обърне специално внимание на опазването и възстановяването на екосистемите на най-отдалечените региони, като се има предвид изключителната стойност на богатото им биологично разнообразие. **Държавите членки се насърчават да включат на доброволна основа специални мерки за възстановяване в най-отдалечените региони, които не попадат в обхвата на настоящия регламент.**
- (65) Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) следва да подпомага държавите членки при изготвянето на националните планове за възстановяване, както и при наблюдението на напредъка към постигането на целите и задълженията за възстановяване. Комисията следва да оцени дали националните планове за възстановяване са подходящи за постигането на тези цели и задължения.

(66) В доклада на Комисията от 2020 г. за състоянието на природата се посочва, че значителен дял от информацията, докладвана от държавите членки в съответствие с член 17 от Директива 92/43/ЕИО⁵¹ на Съвета и член 12 от Директива 2009/147/ЕО, по-специално относно природозащитния статус и тенденциите при местообитанията и видовете, които се защитават с тях, произтича от частични проучвания или се основава само на експертна оценка. От този доклад също така става видно, че статусът на няколко типа местообитания и видове, защитени съгласно Директива 92/43/ЕИО, все още не е известен. Запълването на тези пропуски в знанията и инвестирането в наблюдение и надзор са необходими, за да бъдат подкрепени солидни и научно обосновани национални планове за възстановяване. С цел да се увеличат навременността, ефективността и съгласуваността на различните методи за наблюдение, при наблюдението и надзора следва по най-добрия възможен начин да се прилагат резултатите от финансираните от Съюза научноизследователски проекти и проекти за иновации, новите технологии, като например *in situ* наблюдението и дистанционното наблюдение, като се използват космически данни и услуги, предоставяни в рамките на космическата програма на Съюза (Европейска геостационарна служба за навигационно покритие (EGNOS)/„Галилео“ и „Коперник“). С мисиите на ЕС „Възстановяване на нашите океани и води“, „Адаптиране към изменението на климата“ и „Пакт за почвите за Европа“ ще бъде подкрепено изпълнението на целите за възстановяване⁵².

(66а) Предвид конкретните технически и финансови предизвикателства, свързани с картографирането и наблюдението на морската среда, държавите членки могат, като допълнение към информацията, докладвана в съответствие с член 17 от Директива 92/43/ЕИО и в съответствие с член 17 от Директива 2008/56/ЕО, да използват информацията за натиска и заплахите или друга относима информация като основа за екстраполация при оценката на състоянието на морските местообитания, изброени в приложение II. Така този подход може да се използва и като основа за планиране на мерки за възстановяване в морските местообитания в съответствие с настоящия регламент. Цялостната оценка на състоянието на морските местообитания, изброени в приложение II, следва да се основава на най-добрите налични познания и на най-новите научно-технически достижения.

51 Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

52 Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно европейските мисии (COM(2021) 609 final).

- (67) С цел да се наблюдава напредъкът в изпълнението на националните планове за възстановяване, въведените мерки за възстановяване, зоните, в които се прилагат мерки за възстановяване, и данните за описа на преградите, с които се нарушава непрекъснатостта на реките, следва да се въведе система, с която от държавите членки да се изисква да създадат, актуализират и предоставят съответните данни за резултатите от това наблюдение. За електронното докладване на данните пред Комисията следва да се използва системата Reportnet на ЕАОС, а административната тежест за всички субекти трябва да остане възможно най-ограничена. За да се осигури подходяща инфраструктура за публичен достъп, докладване и обмен на данни между публичните органи, държавите членки следва, когато е уместно, да изготвят спецификациите на данните въз основа на спецификациите, посочени в Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵³, Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵⁴ и Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета⁵⁵.
- (68) За да се гарантира ефективното прилагане на настоящия регламент, Комисията следва да подкрепя държавите членки при поискване чрез Инструмента за техническа подкрепа⁵⁶, с който се предоставя съобразена с конкретните нужди техническа подкрепа за разработването и изпълнението на реформи. Техническата подкрепа включва например укрепване на административния капацитет, хармонизиране на законодателните рамки и споделяне на съответните най-добри практики.
- (69) Комисията следва да докладва за напредъка, постигнат от държавите членки по отношение на целите и задълженията за възстановяване по настоящия регламент, въз основа на доклади за напредъка в целия Съюз, изготвени от ЕАОС, както и на други анализи и доклади, предоставени от държавите членки в съответните области на политиката, като например политиката за природата, морската политика и политиката за водите.

53 Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г. относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, 14.2.2003 г., стр. 26).

54 Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1).

55 Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 56).

56 Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета от 10 февруари 2021 г. за създаване на Инструмент за техническа подкрепа (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 1).

(70) За да се гарантира постигането на целите и задълженията, определени в настоящия регламент, от изключително значение е за възстановяването да бъдат направени целесъобразни частни и публични инвестиции, държавите членки следва да включат в националните си бюджети разходите за целите в областта на биологичното разнообразие, включително алтернативните разходи и разходите за прехода, произтичащи от изпълнението на националните планове за възстановяване, и да отразят начина, по който се използва финансирането от Съюза. Що се отнася до финансирането от Съюза, разходите в рамките на бюджета на Съюза и програмите за финансиране на Съюза, като например Програмата за околната среда и действията по климата (LIFE)⁵⁷, Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА)⁵⁸, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)⁵⁹, Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ), Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионния фонд⁶⁰ и Фонда за справедлив преход⁶¹, както и Рамковата програма на Съюза за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“⁶², допринасят за изпълнението на целите в областта на биологичното разнообразие с амбицията през 2024 г. да се заделят 7,5 %, а през 2026 и 2027 г. — 10 % от годишните разходи по многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.⁶³ за цели в областта на биологичното разнообразие.

-
- 57 Регламент (ЕС) 2021/783 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Програма за околната среда и действията по климата (LIFE) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1293/2013 (ОВ L 172, 17.5.2021 г., стр. 53).
- 58 Регламент (ЕС) 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1004 (ОВ L 247, 13.7.2021 г., стр. 1).
- 59 Регламент (ЕС) 2020/2220 на Европейския парламент и на Съвета от 23 декември 2020 г. за определяне на някои преходни разпоредби във връзка с подпомагането от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) през 2021 г. и 2022 г. и за изменение на регламенти (ЕС) № 1305/2013, (ЕС) № 1306/2013 и (ЕС) № 1307/2013 по отношение на ресурсите и на прилагането през 2021 г. и 2022 г. и Регламент (ЕС) № 1308/2013 по отношение на ресурсите и разпределението на това подпомагане за 2021 г. и 2022 г. (ОВ L 437, 28.12.2020 г., стр. 1).
- 60 Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 60).
- 61 Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Фонда за справедлив преход (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 1).
- 62 Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).
- 63 Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 11).

Механизмът за възстановяване и устойчивост⁶⁴ е допълнителен източник на финансиране за опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите. По отношение на програмата LIFE специално внимание следва да се обърне на целесъобразното използване на стратегическите проекти за опазване на природата (СПОП) като специфичен инструмент, с който би могло да бъде подпомогнато прилагането на настоящия регламент, чрез ефективно и ефикасно интегриране на наличните финансови ресурси.

- (71) Съществуват редица европейски, национални и частни инициативи за стимулиране на частното финансиране, като например програмата InvestEU⁶⁵, по която се предлага възможности за мобилизиране на публични и частни средства в подкрепа, наред с другото, на подобряването на природата и биологичното разнообразие посредством проекти за зелена и синя инфраструктура, както и на въглеродното земеделие като екологосъобразен бизнес модел⁶⁶.

(71a) За да се гарантира прилагането на настоящия регламент, от съществено значение са подходящите частни и публични инвестиции за мерки за възстановяване на природата. Поради това, в срок от 12 месеца от влизането му в сила и след консултации с държавите членки, Комисията следва да представи доклад с анализ, в който се посочват евентуалните пропуски в прилагането на настоящия регламент. Докладът освен това следва да бъде придружен от предложения за подходящи мерки, включително финансови мерки, за справяне с установените пропуски, когато е целесъобразно и без да се засяга многогодишната финансова рамка за периода след 2027 г.

64 Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

65 Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017 (ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30).

66 Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета — Устойчиви въглеродни цикли (COM (2021) 800 final).

(716) В съответствие с установената съдебна практика на Съда и съгласно принципа на лоялно сътрудничество, установен в член 4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), съдилищата на държавите членки са тези, които трябва да гарантират съдебната защита на правата на лицата съгласно правото на Съюза. Освен това член 19, параграф 1 от ДЕС изисква от държавите членки да установят правните средства, необходими за осигуряването на ефективна съдебна защита в областите, обхванати от правото на Съюза. Съюзът и неговите държави членки са страни по Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда („Орхуска конвенция“). Съгласно Орхуската конвенция държавите членки следва да гарантират, че съгласно съответната национална правна система членовете на заинтересованата общественост имат достъп до правосъдие.

(72) При изготвянето и изпълнението на своите национални планове за възстановяване държавите членки следва да насърчават справедлив и обхващащ цялото общество подход, като включват процедури за участие на обществеността и отчитат нуждите на местните общности и заинтересованите страни.

(73) Съгласно Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁷ стратегическите планове по ОСП имат за цел да допринесат за постигането и да бъдат в съответствие с дългосрочните национални целеви стойности, установени в законодателните актове, изброени в приложение XIII към посочения регламент, или произтичащи от тези актове. Настоящият регламент относно възстановяването на природата следва да бъде взет предвид, когато, в съответствие с член 159 от Регламент (ЕС) 2021/2115, Комисията преразглежда до 31 декември 2025 г. списъка, съдържащ се в приложение XIII към посочения регламент.

67 Регламент(ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1).

- (74) В съответствие с ангажимента, поет в 8-ата програма за действие за околната среда (ПДОС) до 2030 г.⁶⁸, държавите членки следва постепенно да премахнат вредните за околната среда субсидии на национално равнище, като използват по най-добрия начин пазарните инструменти и инструментите за екологосъобразно бюджетиране, включително инструментите, необходими за гарантиране на социално справедлив преход, и като подкрепят предприятията и другите заинтересовани страни при разработването на стандартизирани счетоводни практики за отчитане на природния капитал.
- (75) С цел да се гарантира необходимото адаптиране на настоящия регламент, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС във връзка с изменението на приложения I—VII с цел адаптиране на групите местообитания, **адаптиране на списъка на видовете птици, използван за**[...] индекса на обикновените птици, живеещи върху земеделски земи, както и адаптиране на списъка на показателите за биологично разнообразие за селскостопанските екосистеми и списъците на морските **местообитания и** видове [...] и примерите за мерки за възстановяване **към научно-техническия напредък, за да се вземе предвид опитът от прилагането на регламента или да се осигури съгласуваност с типовете местообитания в EUNIS**. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията **да изготви оценки на въздействието и** да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, [...] в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁵². По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

68 [Да се добави препратка след публикуването на 8-ата ПДОС].

- (76) С цел да се гарантират еднакви условия за прилагането на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия, за да се уточни методът за наблюдение на опрашителите, да се определят методите за наблюдение на показателите за селскостопанските екосистеми, изброени в приложение IV към настоящия регламент, и показателите за горските екосистеми, изброени в приложение VI към настоящия регламент, да се **създадат [...] ръководни рамки** за определяне на задоволителни нива на **градското зелено пространство, на покритието на дървесните корони в градските екосистеми**, на опрашителите, на показателите за селскостопанските екосистеми, изброени в приложение IV към настоящия регламент, и на показателите за горските екосистеми, изброени в приложение VI към настоящия регламент, да се определи единен формат за националните планове за възстановяване, да се определят форматът, структурата и подробните правила за докладване на данни и информация на Комисията по електронен път. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁹.
- (77) Комисията следва да извърши оценка на настоящия регламент. Съгласно точка 22 от Междуетноститутуционалното споразумение за по-добро законотворчество тази оценка следва да се основава на критериите за ефикасност, ефективност, целесъобразност, съгласуваност и добавена стойност за ЕС и да служи като основа за оценки на въздействието на евентуални допълнителни мерки. Освен това Комисията следва да оцени необходимостта от установяване на допълнителни цели за възстановяване въз основа на общи методи за оценка на състоянието на екосистемите, които не са обхванати от членове 4 и 5, като се вземат предвид най-новите научни доказателства.
- (78) Тъй като целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците им могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Д[...]Е[...]С[...]. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, с настоящия регламент не се надхвърля необходимото за постигането на тези цели,

⁶⁹ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се определят правила, които да допринасят за:
 - а) непрекъснато, дългосрочно и устойчиво възстановяване на биологичното разнообразие и устойчивостта на природата в сухоземните и морските зони на Съюза чрез възстановяване на екосистемите;
 - б) постигане на основните цели на Съюза за смекчаване на изменението на климата, [...] адаптиране към него **и неутралност по отношение на деградацията на земите**;
 - в) изпълнение на международните задължения на Съюза.
2. С настоящия регламент се установява рамка, чрез която държавите членки [...] въвеждат ефективни мерки за възстановяване на районен принцип [...] **с цел до 2030 г. съвместно** да бъдат обхванати най-малко 20 % от сухоземните зони на Съюза и **20 %** от морските зони **на Съюза**, а до 2050 г. — всички екосистеми, които се нуждаят от възстановяване.

Член 2

Географски обхват

Настоящият регламент се прилага за екосистемите, посочени в членове 4—10:

- а) на територията на държавите членки;
- aa) в крайбрежните води на държавите членки, както са определени в Директива 2000/60/ЕО, тяхното морско дъно и тяхната геоложка основа;**
- б) във водите, на морското дъно и геоложката основа откъм страната на откритото море спрямо контролната линия, по която се измерва протежението на териториалните води, до най-крайната зона, в която дадена държава членка **има или** упражнява суверенни права **или юрисдикция** в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право от 1982 г.

Настоящият регламент се прилага само за екосистемите на европейската територия на държавите членки, за които се прилагат Договорите.

Член 3

Определения

Прилагат се следните определения:

- 1) „екосистема“ означава динамичен комплекс от растителни, животински, **гъбни** и микроорганизмови съобщества и тяхната нежива околна среда, които си взаимодействат като функционална единица, и включва типове местообитания, местообитания на видове и популации на видове;
- 2) „местообитание на вид“ [...] **означава местообитание на вид съгласно определението в член 1, буква е) от Директива 92/43/ЕИО;**

- 3) „възстановяване“ означава процесът на активно или пасивно подпомагане на възстановяването на дадена екосистема [...], за да се подобрят нейната структура и функции с цел опазване или повишаване на биологичното разнообразие и устойчивостта на екосистемите [...]; възстановяването на екосистемите за целите на настоящия регламент се извършва чрез подобряване до постигане на добро състояние на тип местообитание, [...] повторно установяване на неговата благоприятна референтна площ[...] и подобряване до постигане на достатъчно качество и достатъчно количество на местообитание на вид [...] в съответствие с член 4, параграфи 1, 2 и 3 и член 5, параграфи 1, 2 и 3[...], както и изпълнение на целите и задълженията съгласно членове 6—10, включително достигането на[...] задоволителни нива на показателите, посочени в член 8, параграф 1, член 9, параграф 2 и член 10, параграф 2, като средство за опазване или подобряване на биологичното разнообразие и устойчивостта на екосистемите;
- 4) „добро състояние“ на тип местообитание означава състояние, при което [...] неговите основни характеристики [...], по-специално неговата структура и функции и неговите типични видове или типичен видов състав [...] имат високо ниво на екологична цялост, стабилност и устойчивост, необходими за гарантиране на поддържането му в дългосрочен план, като по този начин допринасят за постигането или поддържането на благоприятен природозащитен статус съгласно член 1, буква д) от Директива 92/43/ЕИО, когато съответният тип местообитание е изброен в приложение I към посочената директива, а в морските екосистеми — допринасят за постигането или поддържането на добро състояние на околната среда в съответствие с член 3, точка 5 от Директива 2008/56/ЕО;

- 5) „благоприятна референтна площ“ означава общата площ на тип местообитание в даден биогеографски регион или морски регион на национално равнище, която се счита за минимално необходима, за да се гарантира дългосрочната жизнеспособност на типа местообитание и неговите типични видове или типичен видов състав, както и всички значителни екологични промени в нейния естествен ареал, и която се състои от площта на типа местообитание и, ако тази площ не е достатъчна, от площта, необходима за повторното установяване на типа местообитание; когато съответният тип местообитание е изброен в приложение I към Директива 92/43/ЕИО, това повторно установяване допринася за постигането на благоприятен природозащитен статус в съответствие с член 1, буква д) от посочената директива, а в морските екосистеми това повторно установяване допринася за постигането или поддържането на добро състояние на околната среда в съответствие с член 3, точка 5 от Директива 2008/56/ЕО;
- 6) „достатъчно качество на местообитанието“ означава качеството на местообитание на вид, което дава възможност да бъдат изпълнени екологичните изисквания на даден вид на всеки етап от биологичния му цикъл, така че той да се запази в дългосрочен план като жизнеспособен компонент на местообитанието си в своя естествен ареал, като допринася за постигането или поддържането на благоприятен природозащитен статус на видовете съгласно член 1, буква и) от Директива 92/43/ЕИО за видовете, изброени в приложение II, IV или V към посочената директива, и спомага за опазването на популациите на видовете диви птици, обхванати от Директива 2009/147/ЕО и, в допълнение, в морските екосистеми, като допринася за постигането или поддържането на добро състояние на околната среда в съответствие с член 3, точка 5 от Директива 2008/56/ЕО;

- 7) „достатъчно количество на местообитанието“ означава количеството на местообитание на вид, което дава възможност да бъдат изпълнени екологичните изисквания на даден вид на всеки етап от биологичния му цикъл, така че той да се запази в дългосрочен план като жизнеспособен компонент на местообитанието си в своя естествен ареал, **като допринася за постигането или поддържането на благоприятен природозащитен статус на видовете съгласно член 1, буква и) от Директива 92/43/ЕИО за видовете, изброени в приложение II, IV или V към посочената директива, и спомага за опазването на популациите на видовете диви птици, обхванати от Директива 2009/147/ЕО и, в допълнение, в морските екосистеми, като допринася за постигането или поддържането на добро състояние на околната среда в съответствие с член 3, точка 5 от Директива 2008/56/ЕО;**
- 8) „опрашител“ означава диво[...] **насекомо**, пренасящо цветен прашец от прашника на дадено растение до близалцето на дадено растение, което дава възможност за оплождането и производството на семена;
- 9) „намаляване на популациите на опрашителите“ означава намаляване на изобилието или многообразието, или и двете, на опрашителите;
- 9а) „местен дървесен вид“ означава дървесен вид, който се среща в рамките на своя естествен ареал (предишен или настоящ) и район на разпространение (т.е. в рамките на ареала, който заема естествено или който би могъл да заема без пряко или непряко въвеждане или грижа от страна на човека);**
- 10) „местна административна единица“ или „LAU“ означава административно подразделение на ниско ниво на държава членка, под нивото на провинция, регион или държава, създадено в съответствие с член 4 от Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета⁷⁰;

70 Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) (ОВ L 154, 21.6.2003 г., стр. 1).

- 10а) „градски центрове“ и „кълъстери от градски тип“ означава териториални единици, класифицирани в градовете и по-малките градове и предградията съгласно основаната на координатната мрежа типология, установена в съответствие с член 4б, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1059/2003;**
- 11) „градове“ означава LAU, в които най-малко 50 % от населението живее в един или повече градски центрове, измерени чрез степента на урбанизация, установена в съответствие с член 4б, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕО) № 1059/2003;
- 12) „по-малки градове и предградия“ означава LAU, в които по-малко от 50 % от населението живее в градски център, но най-малко 50 % от него живее в кълъстер от градски тип, измерени чрез степента на урбанизация, установена в съответствие с член 4б, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕО) № 1059/2003;
- 12а) „периферни градски райони“ означава райони в съседство с градски центрове или кълъстери от градски тип, включващи най-малко всички райони в рамките на 1 километър, измерено от външните граници на тези градски центрове или кълъстери от градски тип, и разположени в същия град или същия по-малък град и предградие като тези градски центрове или кълъстери от градски тип;**
- 13) „градско зелено пространство“ означава [...] **общата площ, заемана от дървета, храсти, храсталаци, постоянна тревна растителност, лишеи и мъхове, езера и водни течения** [...], които се срещат в градовете или по-малките градове и предградията, изчислена въз основа на данните, предоставени от услугата за мониторинг на земната повърхност на „Коперник“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета⁷¹, **и ако са налични за съответната държава членка, други подходящи допълнителни данни, предоставени от тази държава членка;**

71 Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на космическа програма на Съюза и Агенция на Европейския съюз за космическата програма и за отмяна на регламенти (ЕС) № 912/2010, (ЕС) № 1285/2013 и (ЕС) № 377/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 69).

- 14) „покритие на дървесните корони в градските зони“ означава общата площ на дървесната покривка в градовете и по-малките градове и предградията, изчислена въз основа на данните за плътността на дървесната покривка, предоставени от услугата за мониторинг на земната повърхност на „Коперник“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета, и ако са налични за съответната държава членка, други подходящи допълнителни данни, предоставени от тази държава членка;[...]
- 14a) „свободно течаща река“ означава река или участък от река, чиято надлъжна, напречна и вертикална свързаност не е възпрепятствана от изкуствени структури, образувачи преграда, и чиито естествени функции са до голяма степен незасегнати;
- 14б) „възстановяване на влагата в торфище“ означава процес на превръщане на пресушената торфена почва във влажна почва;
- 15) „предпочитана зона за производство на енергия от възобновяеми източници“ означава предпочитана зона за производство на енергия от възобновяеми източници съгласно определението в член 2, точка 9а от Директива 2018/2001/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁷².

72 Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност, COM(2022)222 final.

ГЛАВА II

ЦЕЛИ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Член 4

Възстановяване на сухоземни, крайбрежни и сладководни екосистеми

1. Държавите членки въвеждат мерките за възстановяване, които са необходими за възстановяване до добро състояние на зоните с типовете местообитания, изброени в приложение I, които не са в добро състояние. Тези мерки се прилагат по отношение на: [...]
 - а) най-малко 30 % до 2030 г. от общата площ на всички типове местообитания, изброени в приложение I, която не е в добро състояние, както е определено количествено в националния план за възстановяване, посочен в член 12;
 - б) най-малко 60 % до 2040 г. и най-малко 90 % до 2050 г. от площта на всяка група типове местообитания, изброени в приложение I, която не е в добро състояние, както е определено количествено в националния план за възстановяване, посочен в член 12.
2. Държавите членки въвеждат мерките за възстановяване, които са необходими за повторното установяване на типовете местообитания, изброени в приложение I, в зони, които не са обхванати от тези типове местообитания, с цел постигане на тяхната благоприятна референтна площ. Такива мерки се прилагат до 2030 г. за зони, представляващи най-малко 30 % от допълнителната обща площ, необходима за достигане на общата благоприятна референтна площ за всяка група типове местообитания, изброени в приложение I, количествено определена в националния план за възстановяване, посочен в член 12, до 2040 г. — най-малко 60 % от тази площ и до 2050 г. — 100 % от тази площ.

3. Държавите членки въвеждат мерките за възстановяване на сухоземните, крайбрежните и сладководните местообитания на видовете, изброени в приложения II, IV и V към Директива 92/43/ЕИО, и на сухоземните, крайбрежните и сладководните местообитания на дивите птици, обхванати от Директива 2009/147/ЕО, като тези мерки, **в допълнение към мерките за възстановяване в съответствие с параграфи 1 и 2 от настоящия член,** са необходими за подобряване на качеството и количеството на тези местообитания, включително чрез повторното им установяване, както и за подобряване на свързаността, до постигането на достатъчно качество и достатъчно количество на тези местообитания.
4. Определянето на най-подходящите зони за мерки за възстановяване в съответствие с параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член се основава на най-добрите налични знания и най-новите научни доказателства за състоянието на типовете местообитания, изброени в приложение I, определено според структурата и функциите, необходими за дългосрочното им поддържане, включително техните типични видове съгласно член 1, буква д) от Директива 92/43/ЕИО, както и за качеството и количеството на местообитанията на видовете, посочени в параграф 3 от настоящия член, **като се използва информацията, докладвана съгласно член 17 от Директива 92/43/ЕИО и член 12 от Директива 2009/147/ЕО, и когато е целесъобразно – като се взема предвид различното състояние в различните региони, както е посочено в член 11, параграф 9а. [...]**
- 4а. Най-късно до 2030 г. държавите членки гарантират, че състоянието е известно за най-малко 90 % от площта, разпределена във всички типове местообитания, изброени в приложение I. Състоянието на всички зони на типовете местообитания, изброени в приложение I, трябва да е известно до 2040 г.**
5. При мерките за възстановяване, посочени в параграфи 1 и 2, се обръща внимание на необходимостта от подобряване на свързаността между типовете местообитания, изброени в приложение I, и се вземат предвид екологичните изисквания на видовете, посочени в параграф 3, които се срещат в тези типове местообитания.

6. Държавите членки гарантират, че в зоните, които са обект на мерки за възстановяване в съответствие с параграфи 1, 2 и 3, се отчита непрекъснато подобряване на състоянието на типовете местообитания, изброени в приложение I, до достигане на добро състояние, както и непрекъснато подобряване на качеството на местообитанията на видовете, посочени в параграф 3, докато се постигне достатъчно качество на тези местообитания. Държавите членки гарантират, че няма **значително** влошаване на зоните, в които е достигнато добро състояние и в които е постигнато достатъчно качество на местообитанията на видовете.
7. **Не по-късно от датата на публикуване на техните национални планове за възстановяване в съответствие с член 14, параграф 6 държавите членки въвеждат необходимите мерки [...] с цел предотвратяването на значителното влошаване на зоните, в които се срещат типовете местообитания, изброени в приложение I, които са в добро състояние или които са необходими за постигането на целите за възстановяване, посочени в параграф 1 [...].**
8. Извън защитените зони по „Натура 2000“ неизпълнението на задълженията, посочени в параграф [...] 6 [...], е оправдано, ако се дължи на:
- а) непреодолима сила, **включително природни бедствия**;
 - б) неизбежни промени в местообитанията, които са пряко причинени от изменението на климата; [...]
 - в) **план или** проект от по-висш обществен интерес, за който не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици, като това се определя за всеки отделен случай; **или**[...]
 - г) **действие или бездействие от страна на трети държави, за което съответната държава членка не носи отговорност.**

8а. Извън защитените зони по „Натура 2000“ задължението за въвеждане на необходимите мерки, посочено в параграф 7, не се прилага за влошаване на състоянието, причинено от:

- а) непреодолима сила, включително природни бедствия;**
- б) неизбежни промени в местообитанията, които са пряко причинени от изменението на климата;**
- в) планове или проекти от по-висш обществен интерес, за които не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици; или**
- г) действие или бездействие от страна на трети държави, за което съответната държава членка не носи отговорност.**

9. За защитените зони по „Натура 2000“ неизпълнението на задълженията, посочени в параграфи 6 и 7, е обосновано, ако се дължи на:

- а) непреодолима сила, **включително природни бедствия;**
- б) неизбежни промени в местообитанията, които са пряко причинени от изменението на климата[...]; или
- в) план или проект, разрешен в съответствие с член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО.

10. Държавите членки гарантират, че са налице:

- а) увеличаване на площта на местообитанията в добро състояние за типовете местообитания, изброени в приложение I, докато най-малко 90 % от площта бъде в добро състояние и докато бъде достигната благоприятната референтна площ за всеки тип местообитание във всеки биогеографски регион на[...] [...]съответната държава членка;
- б) нарастваща тенденция към достатъчното качество и достатъчно количество на сухоземните, крайбрежните и сладководните местообитания на видовете, посочени в приложения II, IV и V към Директива 92/43/ЕИО, и на видовете, обхванати от Директива 2009/147/ЕО.

Член 5

Възстановяване на морските екосистеми

1. Държавите членки въвеждат мерките за възстановяване, които са необходими за подобряване до добро състояние на зоните с типовете местообитания, изброени в приложение II, които не са в добро състояние. Тези мерки се въвеждат по отношение на[...][:

- а) най-малко 30 % до 2030 г. от общата площ на групи 1–6 от типовете местообитания, изброени в приложение II, която не е в добро състояние, както е определено количествено в националния план за възстановяване, посочен в член 12;
- б) най-малко 60 % до 2040 г. и най-малко 90 % до 2050 г. от площта на всяка от групите 1–6 от типовете местообитания, изброени в приложение II, която не е в добро състояние, както е определено количествено в националния план за възстановяване, посочен в член 12;

- в) две трети от процента, посочен в буква г), до 2040 г. от площта на група 7 от типовете местообитания, изброени в приложение II, която не е в добро състояние, както е определено количествено в националния план за възстановяване, посочен в член 12, и;**
- г) процент, определен съгласно член 11, параграф 2а, до 2050 г. от площта на група 7 от типовете местообитания, изброени в приложение II, която не е в добро състояние, както е определено количествено в националния план за възстановяване, посочен в член 12.**

Процентът, посочен в буква г), се определя така, че да не възпрепятства постигането или запазването на добро състояние на околната среда, определено съгласно член 9, параграф 1 от Директива 2008/56/ЕО.

2. Държавите членки въвеждат мерките за възстановяване, които са необходими за повторното установяване на типовете местообитания, изброени в приложение II, в зони, които не са обхванати от тези типове местообитания, **с цел постигане на тяхната благоприятна референтна площ**. Такива мерки се прилагат до 2030 г. за зони, представляващи най-малко 30 % от допълнителната обща площ, необходима за достигане на общата благоприятна референтна площ за всяка група типове местообитания, определена количествено в националния план за възстановяване, посочен в член 12, до 2040 г. — най-малко 60 % от тази площ и до 2050 г. — 100 % от тази площ.
3. Държавите членки въвеждат мерките за възстановяване на морските местообитания на видовете, изброени в приложение III и в приложения II, IV и V към Директива 92/43/ЕИО, и на морските местообитания на дивите птици, обхванати от Директива 2009/147/ЕО, като тези мерки, **в допълнение към мерките за възстановяване, въведени в съответствие с параграфи 1 и 2 от настоящия член,** са необходими за подобряване на качеството и количеството на тези местообитания, включително чрез повторното им установяване, както и за подобряване на свързаността, до постигането на достатъчно качество и достатъчно количество на тези местообитания.

4. Определянето на най-подходящите зони за мерки за възстановяване в съответствие с параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член се основава на най-добрите налични знания и най-новите научно-**технически** [...] **достижения за определянето на** [...] състоянието на типовете местообитания, изброени в приложение II, [...] както и на качеството и количеството на местообитанията на видовете, посочени в параграф 3 от настоящия член, **като се използва информацията, докладвана съгласно член 17 от Директива 92/43/ЕИО, [...] член 12 от Директива 2009/147/ЕО и член 17 [...] от Директива 2008/56/ЕО.** [...]
- 4а. Най-късно до 2030 г. държавите членки гарантират, че състоянието е известно за най-малко 50 % от площта, разпределена във всички типове местообитания, изброени в приложение II. Състоянието на всички зони на типовете местообитания, изброени в приложение II, трябва да е известно до 2040 г.**
5. При мерките за възстановяване, посочени в параграфи 1 и 2, се обръща внимание на необходимостта от подобряване на **екологичната съгласуваност и** свързаността между типовете местообитания, изброени в приложение II, и се вземат предвид екологичните изисквания на видовете, посочени в параграф 3, които се срещат в тези типове местообитания.
6. Държавите членки гарантират, че в зоните, които са обект на мерки за възстановяване в съответствие с параграфи 1, 2 и 3, се отчита непрекъснато подобряване на състоянието на типовете местообитания, изброени в приложение II, до достигане на добро състояние, както и непрекъснато подобряване на качеството на местообитанията на видовете, посочени в параграф 3, докато се постигне достатъчно качество на тези местообитания. Държавите членки гарантират, че няма **значително** влошаване на зоните, в които е достигнато добро състояние и в които е постигнато достатъчно качество на местообитанията на видовете.

7. Не по-късно от датата на публикуване на техните национални планове за възстановяване в съответствие с член 14, параграф 6 държавите членки въвеждат необходимите мерки [...] с цел предотвратяването на значително влошаване на зоните, в които се срещат типовете местообитания, изброени в приложение II, които са в добро състояние или които са необходими за постигането на целите за възстановяване, посочени в параграф 1. [...].
8. Извън защитените зони по „Натура 2000“ неизпълнението на задълженията, посочени в параграф [...] 6 [...], е оправдано, ако се дължи на:
- а) непреодолима сила, включително природни бедствия;
 - б) неизбежни промени в местообитанията, които са пряко причинени от изменението на климата; [...]
 - в) план или проект от по-висш обществен интерес, за който не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици, като това се определя за всеки отделен случай; или [...]
 - г) действие или бездействие от страна на трети държави, за което съответната държава членка не носи отговорност.
- 8а. Извън защитените зони по „Натура 2000“ задължението за въвеждане на необходимите мерки, посочено в параграф 7, не се прилага за влошаване на състоянието, причинено от:
- а) непреодолима сила, включително природни бедствия;
 - б) неизбежни промени в местообитанията, които са пряко причинени от изменението на климата;
 - в) планове или проекти от по-висш обществен интерес, за които не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици; или
 - г) действие или бездействие от страна на трети държави, за което съответната държава членка не носи отговорност.

9. За защитените зони по „Натура 2000“ неизпълнението на задълженията, посочени в параграфи 6 и 7, е обосновано, ако се дължи на:
- а) непреодолима сила, **включително природни бедствия**;
 - б) неизбежни промени в местообитанията, които са пряко причинени от изменението на климата[...]; или
 - в) план или проект, разрешен в съответствие с член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО.
10. Държавите членки гарантират, че са налице:
- а) увеличаване на площта на местообитанията в добро състояние за типовете местообитания, изброени в **групи 1–6 от приложение II**, докато най-малко 90 % от площта бъде в добро състояние и докато бъде достигната благоприятната референтна площ за всеки тип местообитание във всеки биогеографски регион на [...] **съответната държава членка**;
 - аа) увеличаване на площта на местообитанията в добро състояние за типовете местообитания, изброени в група 7 от приложение II, докато най-малко процентът от площта, посочен в параграф 1, буква г), бъде в добро състояние и докато бъде достигната благоприятната референтна площ за всеки тип местообитание във всеки биогеографски регион на съответната държава членка**;
 - б) положителна тенденция към постигане на достатъчно качество и достатъчно количество на морските местообитания на видовете, изброени в приложение III и в приложения II, IV и V към Директива 92/43/ЕИО, както и на видовете, обхванати от Директива 2009/147/ЕО.

Член 5а

Енергия от възобновяеми източници

За целите на член 4, параграфи 8 и 8а и член 5, параграфи 8 и 8а се счита, че проектирането, изграждането и експлоатацията на централи за производството на енергия от възобновяеми източници, тяхното свързване към мрежата, самата свързана с тях мрежа, както и съоръженията за акумулиране на енергия, са от по-висш обществен интерес. Държавите членки могат да ги освободят от изискването да не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици съгласно член 4, параграфи 8 и 8а и член 5, параграфи 8 и 8а, ако са разположени в зона за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници или в специална инфраструктурна зона, определена в план, приет съгласно член 15в или член 15д от Директива (ЕС) 2018/2001, който е бил предмет на стратегическа екологична оценка в съответствие с условията, определени в Директива 2001/42/ЕО. При надлежно обосновани и конкретни обстоятелства държавите членки могат да ограничат прилагането на тази разпоредба до определени части от своята територия, както и до определени видове технологии или до проекти с определени технически характеристики, в съответствие с приоритетите, определени в техните интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999. Държавите членки информират Комисията за прилаганите ограничения и ги обосновават.

Член 5б

Национална отбрана

За целите на член 4, параграфи 8 и 8а и член 5, параграфи 8 и 8а държавите членки могат да предвидят планове и проектите, предназначени единствено за целите на националната отбрана, да се считат за планове и проекти от по-висш обществен интерес. За целите на член 4, параграфи 8 и 8а и член 5, параграфи 8 и 8а държавите членки могат също така да освободят такива планове и проекти от изискването да не съществуват алтернативни решения с по-малко вредни последици. Когато обаче се прилага това изключение, съответната държава членка въвежда мерки, доколкото това е разумно и осъществимо, с цел смекчаване на въздействието върху типовете местообитания.

Член 6

Възстановяване на градските екосистеми

1. Държавите членки гарантират, че няма да има нетна загуба в общата национална площ на градското зелено пространство и на покритието на дървесните корони в градските зони в рамките на градските екосистемни зони, определени в съответствие с член 11, параграф 2б, до 31 декември 2030 г., в сравнение с [годината на влизане в сила на настоящия регламент] [...]. За целите на това задължение държавите членки могат да изключат от тази обща национална площ градските екосистемни зони на градовете и по-малките градове и предградията, в които делът на градското зелено пространство в градските центрове и клъстерите от градски тип на съответния град или по-малък град и предградие надхвърля 50 %, а делът на покритието на дървесните корони в градските зони в него надвишава 10 %.
2. След това държавите членки [...] постигат тенденция на нараст[...]ване на общата национална площ на градското зелено пространство, включително чрез интегриране на градско зелено пространство в сградите и инфраструктурата, в рамките на градските екосистемни зони, определени в съответствие с член 11, параграф 2б, измервана на всеки шест години след 31 декември 2030 г., до достигането на задоволително ниво, определено в съответствие с член 11, параграф 3[...].[...]

3. Държавите членки[...] постигат във всяка градска екосистемна зона, определена в съответствие с член 11, параграф 2б, [...]

[...] тенденция на нарастване [...] на [...] покритието на дървесните корони в градските зони, измервана на всеки шест години след 31 декември 2030 г., до достигането на задоволителното ниво, определено в съответствие с член 11, параграф 3. [...]

[...]

Член 7

Възстановяване на естествената свързаност на реките и естествените функции на съответните наводнявани райони

1. Държавите членки изготвят опис на **изкуствените** прегради пред [...]свързаността на повърхностните води и, **като вземат предвид техните социално-икономически функции**, определят преградите, които трябва да бъдат отстранени, за да се допринесе за постигането на целите за възстановяване, определени в член 4 от настоящия регламент, както и на целта на Съюза за възстановяване на най-малко 25 000 km свободно течащи реки в Съюза до 2030 г., без да се засяга Директива 2000/60/ЕО, по-специално член 4, параграфи 3, 5 и 7 от нея, и Регламент (ЕО) № 1315/2013, по-специално член 15 от него.
2. Държавите членки премахват **изкуствените** прегради пред [...]свързаността на повърхностните води [...] **въз основа на опис**а съгласно параграф 1 от настоящия член, в съответствие с плана за премахването им, посочен в член 12, параграф 2, букви **д) и е)**. Що се отнася до премахването на преградите, държавите членки отстраняват най-вече остарелите, които вече не са необходими за производството на енергия от възобновяеми източници, речното корабоплаване, водоснабдяването, **защитата от наводнения** или други цели.

3. В допълнение към премахването на преградите, посочено в параграф 2, държавите членки въвеждат мерки, необходими за подобряване на естествените функции на съответните наводнявани райони.

4. **Държавите членки гарантират поддържането на естествената свързаност на реките и естествените функции на съответните наводнявани райони, възстановени в съответствие с параграфи 2 и 3.**

Член 8

Възстановяване на популациите на опрашители

1. До 2030 г. държавите членки обръщат тенденцията на намаляване на популациите на опрашителите и след това постигат тенденция на нарастването им, която се измерва на всеки [...] **шест** години след 2030 г., до достигането на задоволителни нива, определени в съответствие с член 11, параграф 3.
2. Комисията приема актове за изпълнение за установяване на метод за наблюдение на популациите на опрашителите. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2.
3. С метода, посочен в параграф 2, се осигурява стандартизиран подход за събиране на годишни данни за изобилието и разнообразието на видовете опрашители и за оценка на тенденциите в популацията на опрашителите.

Член 9

Възстановяване на селскостопанските екосистеми

1. Държавите членки въвеждат мерките за възстановяване, необходими за подобряване на биологичното разнообразие в селскостопанските екосистеми, в допълнение към зоните, които са предмет на мерки за възстановяване съгласно член 4, параграфи 1, 2 и 3.

2. Държавите членки постигат тенденция на нарастване на национално равнище на всеки от следните показатели в селскостопанските екосистеми, уточнени по-подробно в приложение IV, измервани в периода от датата на влизане в сила на настоящия регламент до 31 декември 2030 г. и след това на всеки [...] шест години, до достигането на задоволителните нива, определени в съответствие с член 11, параграф 3:
- а) индекс на полските пеперуди;
 - б) запаси от органичен въглерод в обработваеми минерални почви;
 - в) дял на земеделската земя с голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта.
3. Държавите членки въвеждат мерки за възстановяване, за да гарантират, че индексът на обикновените птици, живеещи върху земеделски земи, определен на национално равнище въз основа на видовете, посочени в приложение V, индексирани на ... [до Службата за публикации: моля, въведете датата = първия ден от месеца, следващ 12 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент] = 100, достига следните нива:
- а) 110 до 2030 г., 120 до 2040 г. и 130 до 2050 г. за държавите членки, изброени в приложение V, с по-силно намалени в исторически план популации на птиците, живеещи върху земеделски земи;
 - б) 105 до 2030 г., 110 до 2040 г. и 115 до 2050 г. за държавите членки, изброени в приложение IV, с по-слабо намалени в исторически план популации на птиците, обитаващи обработваеми земи.
4. Що се отнася до органичните почви в селското стопанство, представляващи пресушени торфища, държавите членки въвеждат мерки за възстановяване. Тези мерки се прилагат най-малко по отношение на:
- а) 30 % от тези площи до 2030 г., като поне в една четвърт от тях трябва да бъдат възстановени влажните зони;
 - б) 40[...] % от тези площи до 2040 г., като поне в половината от тях трябва да бъдат възстановени влажните зони;
 - в) 50[...] % от тези площи до 2050 г., като поне в половината от тях трябва да бъдат възстановени влажните зони.

Държавите членки могат да въведат мерки за възстановяване, включително възстановяване на влажни зони, в зоните за добив на торф и да отчитат тези площи като принос за постигането на съответните цели, посочени в първа алинея, букви а), б) и в).

Освен това държавите членки могат да въведат мерки за възстановяване с цел възстановяване на влажните зони върху органични почви, които представляват пресушени торфища, използвани за друго земеползване, различно от използване за селскостопански цели и добив на торф, и да отчитат тези възстановени влажни зони до максимум **40**[...] % като принос за постигането на целите, посочени в първа алинея, букви а), б) и в).

Мерките за възстановяване, състоящи се във възстановяване на влагата в торфищата, включително постигане на необходимите нива на водите, допринасят за намаляването на нетните емисии на парникови газове и за увеличаването на биологичното разнообразие, като същевременно се вземат предвид националните и местните обстоятелства.

Когато това е надлежно обосновано, степента на възстановяване на влагата в торфищата, които се използват за селскостопански цели, може да бъде намалена до по-малко от изискваното съгласно букви а), б) и в) от дадена държава членка, ако има вероятност това възстановяване на влагата да окаже значително отрицателно въздействие върху инфраструктурата, сградите, адаптирането към изменението на климата или други обществени интереси и ако то не може да се извърши върху земя, различна от земеделска земя. Това намаляване се определя в съответствие с член 11, параграф 4б.

Член 10

Възстановяване на горските екосистеми

1. Държавите членки въвеждат мерки за възстановяване, необходими за подобряване на биологичното разнообразие на горските екосистеми, в допълнение към зоните, които са предмет на мерки за възстановяване съгласно член 4, параграфи 1, 2 и 3.

2. Държавите членки постигат тенденция на нарастване на национално равнище на всеки от следните показатели в горските екосистеми, уточнени в приложение VI, измервани в периода от датата на влизане в сила на настоящия регламент до 31 декември 2030 г. и след това на всеки [...] **шест** години, до достигането на задоволителните нива, определени в съответствие с член 11, параграф 3:

а) стояща мъртва дървесина;

б) паднала мъртва дървесина;

[...]

[...]

[...]в) индекс на обикновените горски птици[...]

[...].

2а. Държавите членки постигат тенденция на нарастване на национално равнище на три от следните показатели в горските екосистеми, уточнени в приложение VI, избрани въз основа на способността им да докажат подобряването на биологичното разнообразие на горските екосистеми в рамките на съответната държава членка. Тенденцията се измерва в периода от датата на влизане в сила на настоящия регламент до 31 декември 2030 г. и след това на всеки шест години, до достигането на задоволителните нива, определени в съответствие с член 11, параграф 3:

а) дял на горите с неравномерна възрастова структура;

б) свързаност на горите;

в) запаси от органичен въглерод;

г) дял на горите, в които преобладават местните дървесни видове;

д) разнообразие на дървесните видове.

3. Неизпълнението на задълженията, посочени в параграфи 2 и 2а, е оправдано, ако се дължи на:

- а) мащабна непреодолима сила, включително природни бедствия, по-специално непланирани и неконтролирани горски пожари; или**
- б) неизбежни промени в местообитанията, които са пряко причинени от изменението на климата.**

ГЛАВА III
НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Член 11

Изготвяне на националните планове за възстановяване

1. Държавите членки изготвят национални планове за възстановяване и извършват подготвително наблюдение и научни изследвания, необходими за определяне на мерките за възстановяване, чрез които да бъдат постигнати целите и задълженията, посочени в членове 4—10, като вземат предвид най-новите научни доказателства.
2. Държавите членки определят количествено площта, която трябва да бъде възстановена, за да се постигнат целите за възстановяването, определени в членове 4 и 5, като вземат предвид състоянието на типовете местообитания, посочени в член 4, параграфи 1 и 2, член 5, параграфи 1 и 2, както и качеството и количеството на местообитанията на видовете, посочени в член 4, параграф 3 и член 5, параграф 3 [...]. Количественото определяне се основава, наред с другото, на следната информация:
 - а) за всеки тип местообитание:
 - i) общата площ на местообитанието и карта на нейното настоящо разпределение;
 - ii) площта на местообитанието, която не е в добро състояние;

- iii) благоприятната референтна площ, като се вземат предвид записите за историческото разпределение [...] и прогнозираните промени в условията на околната среда, дължащи се на изменението на климата;
- iv) зоните, които са най-подходящи за повторното установяване на типовете местообитания с оглед на текущите и прогнозираните промени в условията на околната среда, дължащи се на изменението на климата;
- б) достатъчното качество и достатъчното количество на местообитанията на видовете, необходими за постигане на техния благоприятен природозащитен статус, като се вземат предвид зоните, които са най-подходящи за повторно установяване на тези местообитания, и необходимата свързаност между местообитанията, за да могат популациите на видовете да се развиват, както и текущите и прогнозираните промени в условията на околната среда, дължащи се на изменението на климата.

ба) За целите на количественото определяне на площта на всеки тип местообитание, която трябва да бъде възстановена, за да се постигнат целите за възстановяване, определени в член 4, параграф 1, буква а) и член 5, параграф 1, буква а), посочената в буква а), подточка ii) площ на местообитанието, която не е в добро състояние, включва само зоните, чието състоянието е известно.

бб) За целите на количественото определяне на площта на всеки тип местообитание, която трябва да бъде възстановена, за да се постигнат целите за възстановяване, определени в член 4, параграф 1, буква б) и член 5, параграф 1, буква б), посочената в буква а), подточка ii) площ на местообитанието, която не е в добро състояние, включва само зоните, чието състоянието е известно или трябва да бъде известно съгласно член 4, параграф 4а и член 5, параграф 4а.

2а. По отношение на група 7 от типовете местообитания, изброени в приложение II, държавите членки определят процента, посочен в член 5, параграф 1, буква г).

- 26. Държавите членки определят и картографират градските екосистемни зони, посочени в член 6, за всички техни градове и по-малки градове и предградия.**

Градската екосистемна зона на град или по-малък град и предградие включва:

- а) целия град или по-малък град и предградие; или**
- б) части от града или по-малкия град и предградието, включително най-малко неговите градски центрове, клъстери от градски тип и ако съответната държава членка прецени за уместно – периферни градски райони.**

Държавите членки могат да обединят градските екосистемни зони на два или повече съседни града и/или по-малки градове и предградия в една градска екосистемна зона, обща за тези градове и/или по-малки градове и предградия.

3. Най-късно до 2030 г. държавите членки определят задоволителни нива за всеки от показателите, посочени в член 8, параграф 1, член 9, параграф 2, [...] член 10, параграф 2, **за всеки от избраните показатели, посочени в член 10, параграф 2а, и за градското зелено пространство, посочено в член 6, параграф 2, както и за покритието на дървесните корони в градските зони, посочено в член 6, параграф 3,** чрез открит и ефективен процес и оценка въз основа на най-новите научни доказателства [...], **ръководната** рамка, посочена в член 17, параграф 9а, **и ако е налична, ръководната рамка, посочена в член 17, параграф 9.**
4. Държавите членки определят и картографират земеделските и горските зони, които се нуждаят от възстановяване, по-специално зоните, които поради интензификация или други фактори на управление се нуждаят от повишена свързаност и разнообразие на ландшафта.

- 4а. В срок от една година от влизането в сила на настоящия регламент държавите членки могат да разработят методика за допълване на методиката, посочена в приложение IV, за да наблюдават голямото разнообразие в характеристиките на ландшафта, които не са включени в общата методика, посочена в описанието на голямото разнообразие в характеристиките на ландшафта във въпросното приложение. Комисията предоставя насоки относно рамката за разработване на тази методика в срок от един месец от влизането в сила на настоящия регламент.**
- 4б. Когато е приложимо, държавите членки определят намаляването на степента на възстановяване на влагата в торфищата, както е посочено в член 9, параграф 4, пета алинея.**
5. Държавите членки определят полезни взаимодействия с мерките за смекчаване на изменението на климата, адаптирането към него, **неутралността по отношение на деградацията на земите** и предотвратяването на бедствия и съответно отдават приоритет на мерките за възстановяване. Държавите членки вземат предвид също така:
- а) своите интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата, посочени в член 3 от Регламент (ЕС) 2018/1999;
 - б) дългосрочните си стратегии, посочени в член 15 от Регламент (ЕС) 2018/1999;
 - в) обвързващата цел на Съюза за 2030 г., определена в член 3 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета.
6. Държавите членки съгласуват разработването на национални планове за възстановяване с определянето на предпочитани зони за производство на енергия от възобновяеми източници. По време на изготвянето на планове за възстановяване на природата държавите членки осигуряват полезни взаимодействия с вече определените предпочитани зони за производство на енергия от възобновяеми източници и гарантират, че функционирането на предпочитаните зони за производство на енергия от възобновяеми източници, включително процедурите за издаване на разрешения, приложими съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 в предпочитаните зони за производство на енергия от възобновяеми източници, остават непроменени.

7. При изготвянето на своите национални планове за възстановяване държавите членки **по-специално** вземат предвид следното:
- а) мерките за опазване, установени за защитените зони по „Натура 2000“ в съответствие с Директива 92/43/ЕИО;
 - б) рамките за приоритетни действия, изготвени в съответствие с Директива 92/43/ЕИО;
 - в) мерките за постигане на добро **количествено**, екологично и химично състояние на водните обекти, включени в **програмите от мерки и** плановете за управление на речните басейни, изготвени в съответствие с Директива 2000/60/ЕО, **както и в плановете за управление на риска от наводнения, създадени в съответствие с Директива 2000/60/ЕО;**
 - г) **когато е приложимо**, морските стратегии за постигане на добро състояние на околната среда за всички морски региони на Съюза, изготвени в съответствие с Директива 2008/56/ЕО;
 - д) националните програми за контрол на замърсяването на въздуха, изготвени съгласно Директива (ЕС) 2016/2284;
 - е) националните стратегии и плановете за действие в областта на биологичното разнообразие, разработени в съответствие с член 6 от Конвенцията за биологичното разнообразие;
 - ж) **когато е приложимо**, мерките за опазване **и управление**, приети в рамките на общата политика в областта на рибарството;
 - з) **стратегическите планове по ОСП, изготвени в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/2115.**
8. При изготвянето на националните планове за възстановяване държавите членки **може да** [...]използват различните примери за мерки за възстановяване, изброени в приложение VII, в зависимост от специфичните национални и местни условия и най-новите научни доказателства.

9. При изготвянето на националните планове за възстановяване държавите членки се стремят да оптимизират екологичните, икономическите и социалните функции на екосистемите, както и техния принос за устойчивото развитие на съответните региони и общности.
- 9а. При изготвянето на националните планове за възстановяване държавите членки могат да вземат предвид различното състояние в различните региони, свързано със социалните, икономическите и културните изисквания, с регионалните и местните характеристики и с гъстотата на населението. Когато е целесъобразно, следва да се вземе предвид специфичното положение на най-отдалечените региони на Съюза. 10. Когато е възможно, държавите членки насърчават полезните взаимодействия с националните планове за възстановяване на други държави членки, по-специално по отношение на трансграничните екосистеми или когато държавите членки имат общ морски регион или подрегион по смисъла на Директива 2008/56/ЕО.
- 10а. Държавите членки могат, когато това е практически осъществимо и целесъобразно, за целите на създаването и прилагането на национални планове за възстановяване, във връзка с възстановяването и повторното установяване на морските екосистеми, да използват съществуващите регионални институционални структури за сътрудничество.
- 10б. Когато държавите членки установят проблем, който има вероятност да попречи на изпълнението на задълженията за възстановяване и повторно установяване на морските екосистеми и който изисква мерки, по отношение на които те не са компетентни, поотделно или съвместно те се обръщат съответно към държавите членки, Комисията или международни организации с описание на установения проблем[...] и възможните мерки, които да бъдат разгледани и евентуално приети.
11. Държавите членки гарантират, че планът за възстановяване се изготвя по открит, приобщаващ и ефективен начин и че на обществеността се предоставят навременни и ефективни възможности да участва в изготвянето му. Консултациите отговарят на изискванията, определени в [...]Директива 2001/42/ЕО.

Член 12

Съдържание на националните планове за възстановяване

1 г. Националният план за възстановяване обхваща периода до 2050 г. с междинни срокове, съответстващи на целите и задълженията, определени в членове 4—10.

1а. Чрез дерогация от параграф 1 националният план за възстановяване, който трябва да бъде представен в съответствие с член 13 и член 14, параграф 6, може, по отношение на периода след юни 2032 г. и докато бъде преразгледан в съответствие с член 15, параграф 1, да бъде ограничен до стратегически преглед на:

а) елементите, посочени в параграф 2; и

б) съдържанието, посочено в параграфи 3 и 3а;

Преработеният национален план за възстановяване, изготвен в резултат на прегледа, който трябва да бъде извършен преди юли 2032 г. в съответствие с член 15, параграф 1, може, по отношение на периода след юни 2042 г. и до преработването му преди юли 2042 г. в съответствие с член 15, параграф 1, да бъде ограничен до стратегически преглед на тези елементи и съдържание.

2. Държавите членки включват следните елементи в своите национални планове за възстановяване, като използват единния формат, установен в съответствие с параграф 4 от настоящия член:

а) количествено определяне на площите, които трябва да бъдат възстановени, за да се постигнат целите за възстановяване, определени в членове 4—10, въз основа на подготвителната работа, извършена в съответствие с член 11, и **индикативните [...]карти на [...]потенциалните зони, които да бъдат възстановени.**

б) описание на планираните или въведените мерки за възстановяване за постигане на целите и задълженията, определени в членове 4—10, и конкретно посочване кои от тези мерки за възстановяване са планирани или въведени в рамките на мрежата „Натура 2000“, създадена в съответствие с Директива 92/43/ЕИО;

- ба) специален раздел, в който се определят мерките за изпълнение на задълженията по член 4, параграф 4а и член 5, параграф 4а;**
- в) посочване на мерките, с които се гарантира, че площите, обхванати от типовете местообитания, изброени в приложения I и II, не се влошават в зоните, в които е достигнато добро състояние, и че няма влошаване на местообитанията на видовете, посочени в член 4, параграф 3 и член 5, параграф 3, в зоните, в които е достигнато достатъчно качество на местообитанията на видовете, в съответствие с член 4, параграф 6 и член 5, параграф 6;
- г) посочване на мерките **с цел поддържане в добро състояние на типовете местообитания, изброени в приложения I и II, в зоните, в които те се срещат, и с цел [...]предотвратяване на значително влошаване на други [...] зони,** които включват типовете местообитания, изброени в приложения I и II [...], в съответствие с член 4, параграф 7 и член 5, параграф 7;
- д) описа на преградите и преградите, набелязани за премахване в съответствие с член 7, параграф 1, плана за премахването им в съответствие с член 7, параграф 2 и [...] дължината на свободно течащите реки, която трябва да бъде постигната чрез премахването на тези прегради, **прогнозно изчислена от 2020 г. до [...] 2030 и [...] 2050 г.,** както и всякакви други мерки за възстановяване на естествените функции на наводняваните райони в съответствие с член 7, параграф 3;
- да) обосновка, когато е приложимо, за възстановяването на влагата в торфища в по-малък размер от посочения в член 9, параграф 4, първа алинея, букви а) — в);**
- дб) отчет на показателите за горските екосистеми, избрани в съответствие с член 10, параграф 2а, и тяхната пригодност за доказване на подобряването на биологичното разнообразие в горските екосистеми в рамките на съответната държава членка;**

- е) графика за въвеждане на мерките за възстановяване в съответствие с членове 4—10;
- ж) специален раздел, в който се определят специални мерки за възстановяване в най-отдалечените им региони, според случая;
- з) наблюдението на зоните, подлежащи на възстановяване в съответствие с членове 4 и 5, процеса на оценяване на ефективността на мерките за възстановяване, въведени в съответствие с членове 4—10, и на преразглеждането на тези мерки, когато това е необходимо, за да се гарантира изпълнението на целите и задълженията, определени в членове 4—10;
- и) посочване на разпоредбите за осигуряване на непрекъснати, дългосрочни и трайни последици от мерките за възстановяване, посочени в членове 4—10;
- й) очакваните съпътстващи ползи за смекчаването на изменението на климата **и неутралността по отношение на деградацията на земите**, свързани с мерките за възстановяване с течение на времето, както и по-широкообхватните социално-икономически ползи от тези мерки;
- к) специален раздел, в който се посочва как в националния план за възстановяване са взети предвид:
- i) уместността на сценарии за изменението на климата за планирането на вида и мястото на мерките за възстановяване;
 - ii) потенциалът на мерките за възстановяване за свеждане до минимум на въздействието на изменението на климата върху природата, за предотвратяване **или смекчаване на въздействието** на природни бедствия и за подпомагане на адаптирането;
 - iii) полезните взаимодействия с националните стратегии или планове за адаптиране и националните доклади за оценка на риска от бедствия;
 - iv) преглед на взаимодействието между мерките, включени в националния план за възстановяване, и националния план в областта на енергетиката и климата;

- л) прогнозните нужди от финансиране за изпълнението на мерките за възстановяване, включително описание на подкрепата за заинтересованите страни, засегнати от мерките за възстановяване или други нови задължения, произтичащи от настоящия регламент, и средствата за предвиденото публично или частно финансиране, включително (съ)финансиране чрез инструменти на Съюза за финансиране;
- м) посочване на субсидиите, които оказват отрицателно въздействие върху постигането на целите и изпълнението на задълженията, определени в настоящия регламент;
- н) обобщение на процеса на изготвяне и установяване на националния план за възстановяване, включително информация за участието на обществеността и за начина, по който са взети предвид нуждите на местните общности и заинтересованите страни;
- о) специален раздел, в който се посочва как забележките на Комисията относно проекта на национален план за възстановяване, посочени в член 14, параграф 4, са били взети предвид в съответствие с член 14, параграф 5. Ако съответната държава членка не обърне внимание на констатацията на Комисията или на съществена част от нея, тази държава членка посочва причините за това.

3. Когато е приложимо, националните планове за възстановяване включват мерките за опазване **и управление**, които дадена държава членка възнамерява да приеме в рамките на общата политика в областта на рибарството, включително мерките за опазване в съвместни препоръки, които дадена държава членка възнамерява да предприеме в съответствие с процедурата, определена в Регламент (ЕС) № 1380/2013, както и всяка съответна информация относно тези мерки.

За. Националните планове за възстановяване включват преглед на взаимодействието между мерките, включени в националния план за възстановяване, и националния стратегически план в рамките на общата селскостопанска политика.

36. Когато е целесъобразно, националните планове за възстановяване включват преглед на съображенията, свързани с различното състояние в различните региони, както е посочено в член 11, параграф 9а.

4. Комисията приема актове за изпълнение с цел установяване на единен формат на националните планове за възстановяване. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2. При изготвянето на единния формат Комисията се подпомага от Европейската агенция за околна среда (ЕАОС). **До [дата = първия ден на месеца, следващ 3 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент] Комисията представя проектите на актове за изпълнение на комитета, посочен в член 21, параграф 1.**

Член 13

Представяне на проекта на национален план за възстановяване

Държавите членки представят на Комисията проект на националния план за възстановяване, посочен в членове 11 и 12, до ... [Служба за публикации: моля, въведете датата = първия ден от месеца, следващ 24 месеца след датата на влизане в сила на настоящия регламент].

Член 14

Оценка на националните планове за възстановяване

1 г. Комисията оценява проектите на националните планове за възстановяване в срок от шест месеца от датата на получаването им. При извършването на тази оценка Комисията действа в тясно сътрудничество със съответната държава членка.

2 г. При оценката на проектите на националните планове за възстановяване Комисията оценява:

а) тяхното съответствие с член 12; [...]

б) [...] дали са подходящи за постигане на целите и задълженията, определени в членове 4 – 10; [...]

в) техния принос за [...] общите цели на Съюза, посочени в член 1, специфичните цели, посочени в член 7, параграф 1, за възстановяване на най-малко 25 000 km свободно течащи реки в Съюза до 2030 г. и целта до 2030 г. да бъдат обхванати най-малко 10 % от земеделската площ на Съюза с голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта.

3. За целите на оценката на проектите на националните планове за възстановяване Комисията се подпомага от експерти или от ЕАОС.

4. Комисията може да отправи забележки към държавите членки в срок от шест месеца от датата на получаване на проекта на национален план за възстановяване.

5. Държавите членки [...] вземат предвид всички забележки на Комисията в окончателния си национален план за възстановяване.

6. Държавите членки финализират, публикуват и представят на Комисията националния план за възстановяване в срок от шест месеца от датата на получаване на забележките на Комисията.

Член 15

Преразглеждане на националните планове за възстановяване

1. Държавите членки преразглеждат **и преработват** своите национални планове за възстановяване **и включват допълнителни мерки преди юли 2032 г. и преди юли 2042 г.** Поне веднъж на всеки 10 години **след това държавите членки преразглеждат националните си планове за възстановяване и ако е необходимо, ги преработват и включват допълнителни мерки.**[...] **Преразглеждането се извършва в съответствие с членове 11 и 12, като се вземат предвид постигнатият напредък в изпълнението на плановите, най-добрите налични научни доказателства, както и наличните познания за промените или очакваните промени в условията на околната среда, дължащи се на изменението на климата.** **При преразглежданията, които трябва да се извършат преди юли 2032 г. и преди юли 2042 г., държавите членки вземат предвид знанията за състоянието на типовете местообитания, изброени в приложения I и II, придобити в съответствие със задълженията по член 4, параграф 4а и член 5, параграф 4а. Държавите членки публикуват и съобщават на Комисията своите преработени национални планове за възстановяване.**
2. [...] **Когато от наблюдението в съответствие с член 17 стане ясно,** че мерките, определени в националния план за възстановяване, няма да бъдат достатъчни за постигане на целите и задълженията, определени в членове 4—10, държав[...]ата членк[...]а **преразглежда** националния план за възстановяване **и ако е необходимо, го преработва** и включва допълнителни мерки. **Държавите членки публикуват и съобщават на Комисията своите преработени национални планове за възстановяване.**

3. Въз основа на информацията, посочена в член 18, параграфи 1 и 2, и оценката, посочена в член 18, параграфи 4 и 5, Комисията може, **след консултация със съответната държава членка**, да поиска от държавата членка [...] да представи[...] **преработен** проект на национален план за възстановяване с допълнителни мерки, ако прецени, че напредъкът, реализиран от съответната държава членка, е недостатъчен за постигане на целите и задълженията, определени в членове 4—10. Този **преработен** национален план за възстановяване с допълнителни мерки се публикува и представя в срок от шест месеца от датата на получаване на искането от Комисията. **По искане на съответната държава членка и когато това е надлежно обосновано, Комисията може да удължи този срок с още шест месеца.**

Член 16

[...]

[...][...][...][...]

ГЛАВА IV

НАБЛЮДЕНИЕ И ДОКЛАДВАНЕ

Член 17

Наблюдение

1. Държавите членки извършват наблюдение на следното:
- а) състоянието и тенденцията в състоянието на типовете местообитания, както и качеството и тенденцията в качеството на местообитанията на видовете, посочени в членове 4 и 5, в зоните, които подлежат на мерки за възстановяване, въз основа на наблюдението, посочено в член 12, параграф 2, буква з);
 - б) площта на градското зелено пространство и покритието на дървесните корони в градските зони **в рамките на градските екосистемни зони, определени в съответствие с член 11, параграф 2б** [...], както е посочено в член 6;
 - в) показателите за биологично разнообразие в селскостопанските екосистеми, изброени в приложение IV;
 - г) популациите на изброените в приложение V обикновени видове птици, живеещи върху земеделски земи;

- д) трите показателя за биологично разнообразие в горските екосистеми, изброени в [...]член 10, параграф 2[...];

да) три от показателите за биологично разнообразие в горските екосистеми, изброени в член 10, параграф 2а, избрани от държавата членка;

- е) изобилието и разнообразието на видовете опрашители, като се използва методът, установен в съответствие с член 8, параграф 2;
- ж) площта и състоянието на зоните, обхванати от типовете местообитания, изброени в приложения I и II [...];
- з) площта и качеството на местообитанията на видовете, посочени в член 4, параграф 3 и член 5, параграф 3 [...].

- 2. Наблюдението съгласно параграф 1, буква а) започва да се извършва веднага след въвеждането на мерките за възстановяване.
- 3. Наблюдението съгласно параграф 1, букви б), в), г) и д) **и да)** започва да се извършва на *[Служба за публикации: моля, въведете датата на влизане в сила на настоящия регламент]*.
- 4. Наблюдението съгласно параграф 1, буква е) от настоящия член започва една година след влизането в сила на акта за изпълнение, посочен в член 8, параграф 2.

5. Наблюдението съгласно параграф 1, букви а) и [...] б) се извършва най-малко на всеки шест години. Наблюдението съгласно параграф 1, буква [...]в) [...] по отношение на запасите от органичен въглерод в обработваемите минерални почви и дела на земеделската земя с голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта, както и буква д) по отношение на стоящата мъртва дървесина и [...]падналата мъртва дървесина, и когато е приложимо, дела на горите с неравномерна възрастова структура, свързаността на горите, дела на горите, в които преобладават местните дървесни видове, разнообразието на дървесините видове и запасите от органичен въглерод се извършва най-малко на всеки [...] шест години [...]или, когато е необходимо, за да се оцени постигането на тенденция на нарастване до 2030 г. — на по-малък интервал [...]. Наблюдението съгласно буква в) от същия параграф по отношение на индекса на полските пеперуди, букви г) и д) от същия параграф по отношение на индекса на обикновените горски птици и буква е) от същия параграф по отношение на видовете опрашители се извършва всяка година. Наблюдението съгласно букви ж) и з) от същия параграф се извършва най-малко на всеки шест години и се съгласува с цикъла на докладване съгласно член 17 от Директива 92/43/ЕИО и първоначалната оценка съгласно член 17 от Директива 56/2008/ЕО.
6. Държавите членки гарантират, че показателите за селскостопанските екосистеми, посочени в член 9, параграф 2, буква б), и показателите за горските екосистеми, посочени в член 10, параграф 2, букви а) и б) и член 10, параграф 2а, буква в) от настоящия регламент, се наблюдават по начин, който е в съответствие с наблюдението, изисквано съгласно регламенти (ЕС) 2018/841 и (ЕС) 2018/1999.
7. Държавите членки оповестяват публично данните, получени в резултат на наблюдението, извършено съгласно настоящия член, в съответствие с Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁷³ и в съответствие с честотата за наблюдение, посочена в параграф 5.

73 Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1).

8. Системите за наблюдение на държавите членки функционират въз основа на електронни бази данни и географски информационни системи и в тях максимално се увеличават достъпът и използването на данни и услуги от технологии за дистанционно наблюдение, услуги за наблюдение на Земята (услуги на „Коперник“), in situ датчици и устройства или данни от гражданската наука, като се използват възможностите, предлагани от изкуствения интелект, усъвършенствания анализ и обработка на данните.

9. Комисията може да приема актове за изпълнение, за да:

- а) определи методите за наблюдение на показателите за селскостопанските екосистеми, изброени в приложение IV;
- б) определи методите за наблюдение на показателите за горските екосистеми, изброени в приложение VI;
- в) [...] **създаде ръководна** рамка за определяне на задоволителните нива, посочени в член [...] **10, параграфи 2 и 2а**.

9а. До 2028 г. Комисията приема актове за изпълнение за създаване на ръководна рамка за определяне на задоволителните нива, посочени в член 6, параграфи 2 и 3, член 8, параграф 1 и член 9, параграф 2.

9б. [...] **А**ктовете за изпълнение **съгласно параграфи 9 и 9а** се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2.

Член 18

Докладване

1. Държавите членки докладват [...] **най-малко на всеки три години** по електронен път на Комисията за зоната, която е обект на мерките за възстановяване, посочени в членове 4—10, и за преградите, посочени в член 7, които са били премахнати. **Първият доклад се представя през юни 2028 г.** [...]
2. Държавите членки докладват най-малко на всеки [...] **шест** години по електронен път на Комисията, подпомагана от ЕАОС, следните данни и информация:
 - а) напредъка в изпълнението на националния план за възстановяване, при въвеждането на мерките за възстановяване и в постигането на целите и задълженията, определени в съответствие с членове 4—10;
 - б) резултатите от наблюдението, извършено в съответствие с член 17. Резултатите от наблюдението, извършено в съответствие с член 17, параграф 1, букви ж) и з), [...] **се** докладват **и включват** [...] [...] геореферирани карти;
 - в) местоположението и площта на зоните, които са обект на мерките за възстановяване, посочени в член 4, член 5 и член 9, параграф 4, включително геореферирани карти на тези зони;
 - г) актуализирания опис на преградите, посочен в член 7, параграф 1;
 - д) информация за постигнатия напредък в покриването на нуждите от финансиране в съответствие с член 12, параграф 2, буква л), включително преглед на действителните инвестиции спрямо първоначалните предположения за инвестиране.

Първите доклади се представят през юни 2031 г. и обхващат периода до 2030 г.

3. Комисията приема актове за изпълнение, за да установи формата, структурата и подробните условия за представянето на информацията, посочена в параграфи 1 и 2 от настоящия член. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 21, параграф 2. Комисията се подпомага от ЕАОС при изготвянето на формата, структурата и подробните условия за електронното докладване.
4. Въз основа на данните, предоставени от държавите членки съгласно параграф 1 от настоящия член и член 17, параграф 7, ЕАОС представя на Комисията на всеки три години [...]технически преглед на напредъка в постигането на целите и задълженията, определени в настоящия регламент.
5. Въз основа на данните, предоставени от държавите членки съгласно параграфи 1, 2 и 3 от настоящия член, ЕАОС представя на Комисията технически доклад, обхващащ целия Съюз, за напредъка в постигането на целите и задълженията, определени в настоящия регламент. ЕАОС може също така да използва информацията, докладвана съгласно член 17 от Директива 92/43/ЕИО, член 15 от Директива 2000/60/ЕО, член 12 от Директива 2009/147/ЕО и член 17[...] от Директива 2008/56/ЕО. Докладът се представя до юни 2032 г., а следващите доклади се представят на всеки [...]шест години след това.
6. Считано от четири години след влизането в сила на настоящия регламент[...] Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета на всеки [...]шест години относно прилагането на настоящия регламент.

- ба. В срок от 12 месеца от влизането в сила на настоящия регламент, след консултации с държавите членки, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, съдържащ:**
- а) преглед на финансовите ресурси, налични на равнището на ЕС за целите на прилагането на настоящия регламент;**
 - б) оценка на нуждите от финансиране за изпълнение на членове 4—10 и за постигане на целта, посочена в член 1, параграф 2;**
 - в) анализ за установяване на евентуални пропуски във финансирането при изпълнението на задълженията, определени в регламента;**
 - г) предложения за подходящи мерки, включително финансови мерки, за справяне с установените нужди, когато е целесъобразно и без да се засяга многогодишната финансова рамка за периода след 2027 г.**
7. Държавите членки гарантират, че информацията, посочена в параграфи 1 и 2, е подходяща и актуална и е достъпна за обществеността в съответствие с Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, Директива 2007/2/ЕО и Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета.

ГЛАВА V

ДЕЛЕГИРАНИ ПРАВОМОЩИЯ И ПРОЦЕДУРА НА КОМИТЕТ

Член 19

Изменение на приложенията

1. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложение I, за да се адаптира начинът, по който [...] са групирани типовете местообитания, към научно-техническия напредък и за да се вземе предвид опитът, придобит от прилагането на настоящия регламент.
2. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложение II с цел адаптиране на:
 - а) [...] списъка на типовете местообитания, за да се осигури съгласуваност с актуализациите [...] на класификацията на местообитанията в Европейската информационна система за природата (EUNIS), и;
 - б) начина, по който [...] са групирани типовете местообитания, към научно-техническия напредък, и за да се вземе предвид опитът, придобит от прилагането на настоящия регламент.
3. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложение III, за да бъде адаптиран към научно-техническия напредък списъка на морските видове, посочен в член 5 [...].
4. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложение IV, за да бъдат адаптирани към научно-техническия напредък описанието, единицата и методиката за показателите за селскостопанските екосистеми [...].

5. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложение V, за да бъде [...] **адаптиран към научно-техническия напредък** списъка на видовете, използван за индекса на обикновените птици, живеещи върху земеделски земи, в държавите членки.
6. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложение VI, за да бъдат адаптирани [...] **към научно-техническия напредък** описанието, единицата и методиката на показателите за горските екосистеми.
7. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 20 за изменение на приложение VII, за да бъде адаптиран към научно-техническия напредък списъкът с примери за мерки за възстановяване **и за да се вземе предвид опитът, придобит от прилагането на настоящия регламент.**

Член 20

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 19, се предоставя на Комисията за срок от 5 години, считано от *[Служба за публикации: моля, въведете датата на влизане в сила на настоящия регламент]*. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощията не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за същия срок, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно удължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 19, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуетноститутуционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁷⁴.
5. Веднага след приемането на делегиран акт Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 19, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът са представили възражения в срок от 2 месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

74 Междуетноститутуционално споразумение между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия за по-добро законотворчество (ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1).

Член 21

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

ГЛАВА VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 21а

Изменение на Регламент (ЕС) 2022/869

В член 7, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2022/869 първата алинея се заменя със следното:

„Във връзка с въздействията върху околната среда, разгледани в член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО, член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО и член 4, параграфи 8 и 8а и член 5, параграфи 8 и 8а от [предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно възстановяването на природата], проектите в списъка на Съюза се смятат за проекти от обществен интерес от гледна точка на енергийната политика и могат да се разглеждат като проекти от първостепенен обществен интерес, ако са изпълнени всички условия, предвидени в посочените директиви.“

Член 22

Преразглеждане

1. Комисията извършва оценка на прилагането на настоящия регламент до 31 декември 2035 г.
2. Комисията представя на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите доклад относно основните констатации от оценката. Когато Комисията счете за целесъобразно, докладът се придружава от законодателно предложение за изменение на съответните разпоредби на настоящия регламент, като се отчита необходимостта от установяване на допълнителни цели за възстановяване въз основа на общи методи за оценка на състоянието на екосистемите, които не са обхванати от членове 4 и 5, и най-новите научни доказателства.

Член 23

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент

За Съвета

Председател Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ I

**СУХОЗЕМНИ, КРАЙБРЕЖНИ И СЛАДКОВОДНИ ЕКОСИСТЕМИ — ТИПОВЕ
МЕСТООБИТАНИЯ И ГРУПИ ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 4,
ПАРАГРАФИ 1 И 2**

Списъкът по-долу включва всички типове сухоземни, крайбрежни и сладководни местообитания съгласно приложение I към Директива 92/43/ЕИО, посочени в член 4, параграф 1 и член 4, параграф 2, както и шест групи от тези типове местообитания, а именно: влажни зони (крайбрежни и вътрешни), 2) затревени площи и други пасищни местообитания, 3) речни, езерни, алувиални и крайречни местообитания, 4) гори, 5) местообитания на степи, пустош и храсталаци и 6) скални и дюнни местообитания.

1. ГРУПА 1: Влажни зони (крайбрежни и вътрешни)

Код на типа местообитание, посочен в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета	Наименование на типа местообитание, посочено в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета
Крайбрежни и солени местообитания	
1130	Естуари
1140	Тинести и пясъчни морски плитчини, които не се покриват от морски води при нисък прилив
1150	Крайбрежни лагуни
1310	Salicornia и други едногодишни растения, образуващи колонии върху тинести и пясъчни терени
1320	Морави от Spartina (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330	Атлантически солени ливади (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
1340	Континентални солени ливади
1410	Средиземноморски солени ливади (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420	Средиземноморски и южноатлантически халофилни храсталаци (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)

1530	Панонски солени степи и солени блата
1650	Бореални балтийски тесни протоци
Влажна пустош и торфни тревни съобщества	
4010	Северноатлантическа влажна пустош с <i>Erica tetralix</i>
4020	Южноатлантическа влажна пустош с <i>Erica ciliaris</i> и <i>Erica tetralix</i>
6460	Торфни тревни съобщества от Тродос
Калища, тресавища и мочурища	
7110	Активни преовлажнени тресавища
7120	Деградирали преовлажнени тресавища (все още имащи възможност за естествено възстановяване)
7130	Обрасли тресавища
7140	Преходни торфища и плаващи подвижни тресавища
7150	Понижения върху торфени субстрати (<i>Rhynchosporion</i>)
7160	Феноскандинавски минерални извори и мочурища
7210	Карбонатни мочурища с <i>Cladium mariscus</i> и видове от <i>Caricion davallianae</i>
7220	Извори с твърда вода с туфести формации (<i>Cratoneurion</i>)
7230	Алкални блата
7240	Алпийски пионерни формации от типа <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i>
7310	Аапа калища
7320	Палса калища

Влажни гори	
9080	Феноскандинавски широколистни блатисти гори
91D0	Гори върху тресавища и блата

2. ГРУПА 2: Затревени площи и други пасищни местообитания

Код на типа местообитание, посочен в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета	Наименование на типа местообитание, посочено в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета
Крайбрежни и дюнни местообитания	
1630	Бореални балтийски крайбрежни ливади
21A0	Пясъчни равнини по Атлантическото крайбрежие на Великобритания
Местообитания на пустош и храсталаци	
4030	Европейска суха пустош
4040	Суха пустош на Атлантическото крайбрежие с <i>Erica vagans</i>
4090	Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета
5130	Формации на <i>Juniperus communis</i> върху пустош или варовикови пасища
8240	Варовикови скални повърхнини
Тревни съобщества	
6110	Скални варовикови или базофилни тревни съобщества с <i>Alyso-Sedion albi</i>
6120	Сухи пясъчни варовикови тревни съобщества
6130	Тревни съобщества с <i>Violetalia calaminariae</i>
6140	Пиринейски силикатни тревни съобщества с <i>Festuca eskia</i>
6150	Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества
6160	Силикатни иберийски тревни съобщества с <i>Festuca indigesta</i>
6170	Алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества
6180	Макаронезийски мезофилни тревни съобщества

6190	Скални панонски тревни съобщества (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовикови субстрати (<i>Festuco-Brometalia</i>)
6220	Псевдостеги с трева и едногодишни растения (<i>Thero-Brachypodietea</i>)
6230	Богати на видове <i>Nardus</i> тревни съобщества върху силикатни субстрати в планински области (и предпланински райони в континентална Европа)
6240	Субпанонски степни тревни съобщества
6250	Панонски степни тревни съобщества
6260	Панонски пясъчни стеги
6270	Феноскандинавски сухи до средни тревни съобщества с нисколюбива растителност
6280	Северни алварови и предкамбрийски варовикови плоски скали
62A0	Източни субсредиземноморски сухи тревни съобщества (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)
62B0	Кипърски серпентинофилни тревни съобщества
62C0	Понто-сарматски стеги
62D0	Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества
6410	Ливади с <i>Molinia</i> на карбонатна, торфна или глинеста почва (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420	Средиземноморски влажни тревни съобщества от високи треви от типа <i>Molinio-Holoschoenion</i>
6510	Низинни сенокосни ливади (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520	Планински сенокосни ливади

Склерофилни пасищни гори (dehesas) и залесени ливади	
6310	Склерофилни пасищни гори с вечнозелен <i>Quercus spp.</i>
6530	Феноскандинавски залесени ливади
9070	Феноскандинавски залесени пасища

3. ГРУПА 3: Речни, езерни, алувиални и крайречни местообитания

Код на типа местообитание, посочен в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета	Наименование на типа местообитание, посочено в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета
Реки и езера	
3110	Олиготрофни води, съдържащи минимални количества минерали на пясъчни равнини (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)
3120	Олиготрофни води, съдържащи минимални количества минерали предимно на пясъчните равнини на Западното Средиземноморие с растителност от <i>Isoetes spp.</i>
3130	Олиготрофни до мезотрофни постоянни води с растителност от <i>Littorelletea uniflorae</i> и/или <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
3140	Твърди олиго-мезотрофни води с бентосни формации от <i>Chara spp.</i>
3150	Естествени еутрофни езера с растителност от типа <i>Magnopotamion</i> или <i>Hydrocharition</i>
3160	Естествени дистрофни езера
3170	Средиземноморски временни водни площи
3180	Временни подземни езера в Ирландия (Turloughs)
3190	Езера от гипсов карст
31A0	Топлоизворни лотусови корита в Трансилвания
3210	Феноскандинавски естествени реки
3220	Алпийски реки и тревна растителност по техните брегове
3230	Алпийски реки и тяхната дървесна растителност с <i>Myricaria germanica</i>
3240	Алпийски реки и тяхната дървесна растителност със <i>Salix elaeagnos</i>

3250	Постоянно течащи средиземноморски реки с <i>Glaucium flavum</i>
3260	Плаваща растителност от типа <i>Ranunculion fluitantis</i> и <i>Callitricho-Batrachion</i> по предпланински реки
3270	Реки с кални брегове с растителност от типа <i>Chenopodion rubri</i> p.p. и <i>Bidenton</i> p.p.
3280	Постоянно течащи средиземноморски реки с растителност от типа <i>Paspalo-Agrostidion</i> и висящи завеси от <i>Salix</i> и <i>Populus alba</i>
3290	Непостоянно течащи средиземноморски реки с растителност от типа <i>Paspalo-Agrostidion</i>
32A0	Туфести каскади на карстови реки в Динарските Алпи
Алувиални ливади	
6430	Тревни съобщества от водолюбиви високи тревы в равнинни и планински до алпийски райони
6440	Алувиални ливади на речни долини с <i>Cnidion dubii</i>
6450	Северни бореални алувиални ливади
6540	Субсредиземноморски тревни съобщества от <i>Molinio-Hordeion secalini</i>
Алувиални/крайречни гори	
9160	Южноатлантически и средноевропейски дъбово-габърови гори <i>Carpinion betuli</i>
91E0	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> , по бреговете на големи реки (<i>Ulmenion minoris</i>)
92A0	Галерийни гори със <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>
92B0	Крайречни формации край пресъхващи средиземноморски речни течения с <i>Rhododendron ponticum</i> , <i>Salix</i> и други
92C0	Гори от източен чинар и <i>Liquidambar orientalis</i> (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Южносредиземноморски крайречни галерийни съобщества и гъсталаци (<i>Nerio-Tamaricetea</i> и <i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370	Палмови горички от <i>Phoenix</i>

4. ГРУПА 4: Гори

Код на типа местообитание, посочен в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета	Наименование на типа местообитание, посочено в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета
Бореални гори	
9010	Западна тайга
9020	Феноскандинавски полубореални естествени стари листопадни широколистни гори (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> или <i>Ulmus</i>), богати на епифити
9030	Естествени гори в първоначалния стадий на сукцесия при разместване на брегове
9040	Северни субалпийски/субарктични гори с <i>Betula pubescens</i> ssp. <i>czerepanovii</i>
9050	Феноскандинавски гори с <i>Picea abies</i>
9060	Иглолистни гори върху или свързани с ледникови речни чакълени наноси
Умереноконтинентални гори	
9110	Букови гори от типа <i>Luzulo-Fagetum</i>
9120	Атлантически ацидофилни букови гори с <i>Ilex</i> и понякога с <i>Taxus</i> в храсталаците (<i>Quercion roburi-petraeae</i> или <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130	Букови гори от типа <i>Asperulo-Fagetum</i>
9140	Средноевропейски субалпийски букови гори с <i>Acer</i> и <i>Rumex arifolius</i>
9150	Средноевропейски букови гори върху карбонатна основа (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)
9170	Дъбово-габъррови гори <i>Galio-Carpinetum</i>
9180	Гори по стръмни склонове, сипеи и дефилета <i>Tilio-Acerion</i>
9190	Стари ацидофилни дъбови гори от <i>Quercus robur</i> върху песъчливи равнини
91A0	Стари дъбови гори с <i>Ilex</i> и <i>Blechnum</i> на Британските острови
91B0	Термофилни гори <i>Fraxinus angustifolia</i>
91G0	Панонски гори от <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>
91H0	Панонски гори от <i>Quercus pubescens</i>

91I0	Евросибирски степни дъбови гори от <i>Quercus</i> spp.
91J0	Гори от <i>Taxus baccata</i> на Британските острови
91K0	Илирийски гори от <i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Илирийски дъбово-брястови гори (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
91M0	Панонски-балкански дъбови гори
91P0	Елови гори в Светия кръст (<i>Abietetum polonicum</i>)
91Q0	Западнокарпатски гори от <i>Pinus sylvestris</i> на варовита почва
91R0	Гори от бял бор в Динарските доломити (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
91S0	Западнопонтийски букови гори
91T0	Централноевропейски гори от бял бор с лишей
91U0	Сарматски степни борови гори
91V0	Дакийски букови гори (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Мизийски букови гори
91X0	Добруджански букови гори
91Y0	Дакийски дъбови и брястови гори
91Z0	Мизийски гори от бяла липа
91AA	Източни бели дъбови гори
91BA	Мизийски гори от бели ели
91CA	Рило-родопски и старопланински гори от бял бор

Средиземноморски и макаронезийски гори	
9210	Апенински букови гори с <i>Taxus</i> и <i>Ilex</i>
9220	Апенински букови гори с <i>Abies alba</i> и букови гори с <i>Abies nebrodensis</i>
9230	Галицио-португалски дъбови гори с <i>Quercus robur</i> и <i>Quercus pyrenaica</i>
9240	Гори с <i>Quercus faginea</i> и <i>Quercus canariensis</i> (Иберийски полуостров)
9250	Гори с <i>Quercus trojana</i>
9260	Гори от питомен кестен (<i>Castanea sativa</i>)
9270	Гръцки букови гори с <i>Abies borisii-regis</i>
9280	Гори с <i>Quercus frainetto</i>
9290	Кипарисови гори (<i>Acero-Cupression</i>)
9310	Егейски гори от <i>Quercus brachyphylla</i>
9320	Гори от <i>Olea</i> и <i>Ceratonia</i>
9330	Гори от <i>Quercus suber</i>
9340	Гори от <i>Quercus ilex</i> и <i>Quercus rotundifolia</i>
9350	Гори от <i>Quercus macrolepis</i>
9360	Макаронезийски лаврови гори (<i>Laurus</i> , <i>Ocotea</i>)
9380	Гори от <i>Ilex aquifolium</i>
9390	Храсталаци и ниска гориста растителност с <i>Quercus alnifolia</i>
93A0	Залесени площи с <i>Quercus infectoria</i> (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)
Планински иглолистни гори	
9410	Ацидофилни гори от <i>Picea</i> на планинско до алпийско ниво (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420	Алпийски гори от <i>Larix decidua</i> и/или <i>Pinus cembra</i>
9430	Субалпийски и планински гори от <i>Pinus uncinata</i>
9510	Южно-апенински гори от <i>Abies alba</i>
9520	Гори от <i>Abies pinsapo</i>

9530	(Суб-) Средиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор
9540	Средиземноморски борови гори от ендемични мезогейски борове
9550	Ендемични канарски борови гори
9560	Ендемични гори от <i>Juniperus</i> spp.
9570	Гори от <i>Tetraclinis articulata</i>
9580	Средиземноморски гори от <i>Taxus baccata</i>
9590	Гори от <i>Cedrus brevifolia</i> (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Високи оро-средиземноморски борови гори

5. ГРУПА 5: Местообитания на степи, пустош и храсталаци

Код на типа местообитание, посочен в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета	Наименование на типа местообитание, посочено в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета
Степи върху солени и гипсови почви	
1430	Хало-нитрофилни храсталаци (<i>Pegano-Salsoletea</i>)
1510	Средиземноморски степи върху солени почви (<i>Limonietalia</i>)
1520	Иберски степи върху гипсови почви (<i>Gypsophiletalia</i>)
Умереноконтинентална пустош и храсталаци	
4050	Ендемични макаронезийски съобщества
4060	Алпийски и бореални съобщества
4070	Храстови съобщества с <i>Pinus mugo</i> и <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
4080	Субарктични храсталаци от <i>Salix</i> spp.
40A0	Субконтинентални пери-панонски храсталаци
40B0	Родопски съобщества на <i>Potentilla fruticosa</i>
40C0	Понто-сарматски широколистни храстчета

Склерофилни храсталаци (маторал)	
5110	Устойчиви формации от <i>Buxus sempervirens</i> върху варовикови скалисти склонове (<i>Berberidion</i> p.p.)
5120	Планински формации на <i>Cytisus purgans</i>
5140	Формации на <i>Cistus palhinhae</i> върху крайморски влажни полета
5210	<u>Дървовиден маторал с <i>Juniperus</i> spp.</u>
5220	Маторал със <i>Zyziphus</i>
5230	Маторал с <i>Laurus nobilis</i>
5310	Лаврови гъсталаци
5320	Ниски формации от <i>Euphorbia</i> в близост до скалисти брегове
5330	Южносредиземноморски и предпустинни храсталаци
5410	Западносредиземноморска фригана от типа <i>Astragalo-Plantaginietum subulatae</i> , растяща върху скали
5420	Фригана със <i>Sarcopoterium spinosum</i>
5430	Ендемична фригана с <i>Euphorbio-Verbascion</i>

6. ГРУПА 6: Скални и дюнни местообитания

Код на типа местообитание, посочен в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета	Наименование на типа местообитание, посочено в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета
Морски стръмни скални брегове, морски плажове и островчета	
1210	Едногодишна растителност върху морски крайбрежни наноси
1220	Многогодишна растителност на каменисти брегове
1230	Обрасли морски стръмни скали на Атлантическото и Балтийското крайбрежие
1240	Обрасли морски стръмни скали по Средиземноморското крайбрежие (с ендемични <i>Limonium</i> spp.)
1250	Обрасли морски стръмни скали на макаронезийското крайбрежие (флора, ендемична за тези крайбрежия)

1610	Балтийски ескерски острови с растителност по пясъчни, каменисти и чакълести плажове и сублиторална растителност
1620	Бореални балтийски островчета и малки острови
1640	Бореални балтийски пясъчни ивици с многогодишна растителност
Крайбрежни и континентални дюни	
2110	Зародишни подвижни дюни
2120	Подвижни дюни по крайбрежната ивица с <i>Ammophila arenaria</i> („бели дюни“)
2130	Неподвижни дюни с тревиста растителност („сиви дюни“)
2140	Декалцифирани неподвижни дюни с <i>Empetrum nigrum</i>
2150	Атлантически декалцифицирани неподвижни дюни (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160	Дюни с <i>Hippophaë rhamnoides</i>
2170	Дюни със <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180	Облесени дюни по Атлантическото, континенталното и бореалното крайбрежие
2190	Влажни снижения между дюните
2210	Неподвижни крайморски дюни от типа <i>Crucianellion maritimae</i>
2220	Дюни с <i>Euphorbia terracina</i>
2230	Дюнни тревни съобщества от типа <i>Malcolmietalia</i>
2240	Дюнни тревни съобщества от типа <i>Brachypodietalia</i> с едногодишни растения
2250	Дюни с хвойнови гъсталаци (<i>Juniperus</i> spp.)
2260	Дюнни склерофилни храсталаци (<i>Cisto-Lavenduletalia</i>)
2270	Залесени дюни с <i>Pinus pinea</i> и/или <i>Pinus pinaster</i>
2310	Сухи пясъчни пусти полета с <i>Calluna</i> и <i>Genista</i>
2320	Сухи пясъчни пусти полета с <i>Calluna</i> и <i>Empetrum nigrum</i>
2330	Открити тревни съобщества с растителност от <i>Corynephorus</i> и <i>Agrostis</i> на континентални дюни
2340	Панонски вътрешноконтинентални дюни
91N0	Панонски гъсталаци по континентални пясъчни дюни (<i>Junipero-Populetum albae</i>)

Скални местообитания	
8110	Силикатни сипеи на планинско ниво до нивото на снежната покривка (<i>Androsacetalia alpinae</i> и <i>Galeopsietalia ladani</i>)
8120	Сипеи върху варовикови терени и калциеви шисти на планинско до алпийско ниво (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)
8130	Западносредиземноморски и термофилни сипеи
8140	Източносредиземноморски сипеи
8150	Средноевропейски силикатни сипеи
8160	Средноевропейски варовикови сипеи на хълмисто и планинско ниво
8210	Варовикови скалисти склонове с хазмофитна растителност
8220	Силикатни скалисти склонове с хазмофитна растителност
8230	Силикатни скали с пионерска растителност от типа <i>Sedo-Scleranthion</i> или <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>
8310	Пещери, затворени за посещение
8320	Лавови полета и открити скални повърхнини, получени в резултат на вулканична дейност
8340	Вечни ледници

ПРИЛОЖЕНИЕ II
МОРСКИ ЕКОСИСТЕМИ — ТИПОВЕ МЕСТООБИТАНИЯ И ГРУПИ ТИПОВЕ
МЕСТООБИТАНИЯ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 5, ПАРАГРАФИ 1 И 2

Списъкът по-долу включва типовете морски местообитания, посочени в член 5, параграф 1 и член 5, параграф 2, както и седем групи от тези типове местообитания, а именно: ливади от морски треви, 2) гори от макроводорасли, 3) колонии от черупчести мекотели, 4) ливади от мерл, 5) колонии от сюнгерии, корали и коралинови водорасли, 6) извори и отвори и 7) меки седименти (над 1000 m- дълбочина). Представена е и връзката с типовете местообитания, изброени в приложение I към Директива 92/43/ЕИО.

Използваната класификация на типовете морски местообитания, диференцирана по морски биогеографски региони, е в съответствие с Информационната система за природата на Европейския съюз (EUNIS), след преразглеждане на типологията на морските местообитания през 2022 г. от Европейската агенция за околна среда (ЕАОС). Информацията относно свързаните местообитания, изброени в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета, е въз основа на базата на съответствията, публикувана от ЕАОС през 2021 г.¹

1. Група 1: Подводни ливади от морска трева

Код по EUNIS	Наименование на типа местообитание в EUNIS	Съответен код на типа местообитание, както е посочено в приложение I към Директива 92/43/ЕИО на Съвета
Атлантически океан		
MA522	Ливади от морски треви в атлантически литорален пясък	1140; 1160
MA623	Ливади от морски треви в атлантическа литорална тиня	1140; 1160
MB522	Ливади от морски треви в атлантически инфралиторален пясък	1110; 1150; 1160

[Класификация на морските местообитания EUNIS за 2022 г. Европейска агенция за околната среда.](#)

Балтийско море		
МА332	Балтийски хидролиторални едри седименти, характеризиращи се с подводна растителност	1130; 1160; 1610; 1620
МА432	Балтийски хидролиторални смесени седименти, характеризиращи се с подводна растителност	1130; 1140; 1160; 1610
МА532	Балтийски хидролиторален пясък, характеризиращ се с подводни вкоренени растения	1130; 1140; 1160; 1610
МА632	Балтийска хидролиторална тиня, доминирана от подводни вкоренени растения	1130; 1140; 1160; 1650
МВ332	Балтийски инфралиторални едри седименти, характеризиращи се с подводни вкоренени растения	1110; 1160
МВ432	Балтийски инфралиторални смесени седименти, характеризиращи се с подводни вкоренени растения	1110; 1160; 1650
МВ532	Балтийски инфралиторален пясък, характеризиращ се с подводни вкоренени растения	1110; 1130; 1150; 1160
МВ632	Балтийски инфралиторални тинени седименти, характеризиращи се с подводни вкоренени растения	1130; 1150; 1160; 1650
Черно море		
МВ546	Ливади от морски треви и ризоматозни водорасли в черноморски инфралиторални тинести пясъци, повлияни от пресноводен вток	1110; 1130; 1160
МВ547	Черноморски ливади от морски треви върху умерено изложени на вълнение, чисти пясъци в горния инфралиторал	1110; 1160
МВ548	Черноморски ливади от морски треви върху пясъци в долния инфралиторал	1110; 1160
Средиземно море		
МВ252	Биоценоза от <i>Posidonia oceanica</i>	1120
МВ2521	Екоморфоза на „ивичести“ ливади от <i>Posidonia oceanica</i>	1120; 1130; 1160
МВ2522	Екоморфоза на ливади от <i>Posidonia oceanica</i> тип „бариерен риф“	1120; 1130; 1160
МВ2523	Фациенси от мъртви „килими“ от <i>Posidonia oceanica</i> без голямо количество епифитна флора	1120; 1130; 1160
МВ2524	Асоциация с <i>Caulerpa prolifera</i> върху ливади от <i>Posidonia</i>	1120; 1130; 1160

MB5521	Асоциация с <i>Cymodocea nodosa</i> върху добре сортирани фини пясъци	1110; 1130; 1160
MB5534	Асоциация с <i>Cymodocea nodosa</i> върху повърхностни тинести пясъци в спокойни води	1110; 1130; 1160
MB5535	Асоциация със <i>Zostera noltei</i> върху повърхностни тинести пясъци в спокойни води	1110; 1130; 1160
MB5541	Асоциация с <i>Ruppia cirrhosa</i> и/или <i>Ruppia maritima</i> върху пясък	1110; 1130; 1160
MB5544	Асоциация със <i>Zostera noltei</i> в еврихалинна и евритермална среда върху пясък	1110; 1130; 1160
MB5545	Асоциация със <i>Zostera marina</i> в еврихалинна и евритермална среда	1110; 1130; 1160

2. Група 2: Гори от макроводорасли

Код по EUNIS	Наименование на типа местообитание в EUNIS	Свързани кодове от приложение I (Директивата за местообитанията)
Атлантически океан		
MA123	Съобщества от макроводорасли върху атлантически литорални скали в условия на океанска соленост	1160; 1170; 1130
MA125	Фукоидни водорасли в условия на променлива соленост върху атлантически литорални скали	1170; 1130
MB121	Съобщества от кафяви водорасли и макроводорасли върху атлантически инфралиторални скали	1170; 1160
MB123	Съобщества от кафяви водорасли и макроводорасли в засегнати или нарушени от седименти атлантически инфралиторални скали	1170; 1160
MB124	Съобщества от кафяви водорасли в условия на променлива соленост върху атлантически литорални скали	1170; 1130; 1160
MB321	Съобщества от кафяви водорасли и макроводорасли върху атлантически инфралиторални едри седименти	1160
MB521	Съобщества от кафяви водорасли и макроводорасли в атлантически инфралиторален пясък	1160
MB621	Растителни съобщества върху атлантическа инфралиторална тиня	1160

Балтийско море		
МА131	Балтийски хидролиторални скали и камъни, характеризиращи се с многогодишни водорасли	1160; 1170; 1130; 1610; 1620
МВ131	Многогодишни водорасли върху балтийски инфралиторални скали и камъни	1170; 1160
МВ232	Балтийско инфралиторално дъно, характеризиращо се с черупчест чакъл	1160; 1110
МВ333	Балтийски инфралиторални едри седименти, характеризиращи се с многогодишни водорасли	1110; 1160
МВ433	Балтийски инфралиторални смесени седименти, характеризиращи се с многогодишни водорасли	1110; 1130; 1160; 1170
Черно море		
МВ144	Изложени на вълнение черноморски горни инфралиторални скали, доминирани от митилидни видове, с участие на фукоидни водорасли	1170; 1160
МВ149	Черноморски, умерено изложени на вълнение горни инфралиторални скали, доминирани от митилидни видове, с участие на фукоидни водорасли	1170; 1160
МВ14А	Фукоидни и други водорасли в заслонени черноморски горни инфралиторални скали, добре осветени	1170; 1160
Средиземно море		
МА1548	Асоциация с <i>Fucus virsoides</i>	1160; 1170
МВ1512	Асоциация с <i>Cystoseira tamariscifolia</i> и <i>Saccorhiza polyschides</i>	1170; 1160
МВ1513	Асоциация с <i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>spicata</i>)	1170; 1160
МВ151F	Асоциация с <i>Cystoseira brachycarpa</i>	1170; 1160
МВ151G	Асоциация с <i>Cystoseira crinita</i>	1170; 1160
МВ151H	Асоциация с <i>Cystoseira crinitophylla</i>	1170; 1160
МВ151J	Асоциация с <i>Cystoseira sauvageauana</i>	1170; 1160
МВ151K	Асоциация с <i>Cystoseira spinosa</i>	1170; 1160
МВ151L	Асоциация със <i>Sargassum vulgare</i>	1170; 1160
МВ151M	Асоциация с <i>Dictyopteris polypodioides</i>	1170; 1160
МВ151W	Асоциация с <i>Cystoseira compressa</i>	1170; 1160

MB1524	Асоциация с <i>Cystoseira barbata</i>	1170; 1160
MC1511	Асоциация с <i>Cystoseira zosteroides</i>	1170; 1160
MC1512	Асоциация с <i>Cystoseira usneoides</i>	1170; 1160
MC1513	Асоциация с <i>Cystoseira dubia</i>	1170; 1160
MC1514	Асоциация с <i>Cystoseira corniculata</i>	1170; 1160
MC1515	Асоциация със <i>Sargassum</i> spp.	1170; 1160
MC1518	Асоциация с <i>Laminaria ochroleuca</i>	1170; 1160
MC3517	Асоциация с <i>Laminaria rodriguezii</i> върху детритови полета	1160

3. Група 3: Колонии с черупчести организми

Код по EUNIS	Наименование на типа местообитание в EUNIS	Свързани кодове от приложение I (Директивата за местообитанията)
Атлантически океан		
MA122	<i>Mytilus edulis</i> и/или съобщества от морски жълъди върху изложени на вълнение атлантически литорални скали	1160; 1170
MA124	Съобщества от миди и/или морски жълъди с макроводорасли върху атлантически литорални скали	1160; 1170
MA227	Рифове от двучерупчести в атлантическата литорална зона	1170; 1140
MB222	Рифове от двучерупчести в атлантическата инфралиторална зона	1170; 1130; 1160
MC223	Рифове от двучерупчести в атлантическата циркалиторална зона	1170
Балтийско море		
MB231	Балтийско инфралиторално дъно, доминирано от епибентосни двучерупчести	1170; 1160
MC231	Балтийско циркалиторално дъно, доминирано от епибентосни двучерупчести	1170; 1160; 1110
MD231	Балтийско офшорно циркалиторално биогенно дъно, характеризиращо се с епибентосни двучерупчести	1170
MD232	Балтийско офшорно циркалиторално дъно с черупчест чакъл, характеризиращо се с двучерупчести	1170
MD431	Балтийско офшорно циркалиторално смесено дъно, характеризиращо се с макроскопски епибентосни биотични структури	

MD531	Балтийски офшорен циркалиторален пясък, характеризиращ се с макроскопски епибентосни биотични структури	
MD631	Балтийска офшорна циркалиторална тиня, характеризираща се с епибентосни двучерупчести	
Черно море		
MB141	Черноморски долни инфралиторални скали, доминирани от безгръбначни	1170
MB143	Изложени на вълнение черноморски горни инфралиторални скали с участие на фолиозни водорасли (без фукоидни водорасли)	1170; 1160
MB148	Умерено изложени на вълнение черноморски горни инфралиторални скали с участие на фолиозни водорасли (различни от фукоидни водорасли)	1170; 1160
MB242	Мидени полета в черноморската инфралиторална зона	1170; 1130; 1160
MB243	Рифове от стриди в черноморски долни инфралиторални скали	1170
MB642	Черноморска инфралиторална теригенна тиня	1160
MC141	Черноморски циркалиторални скали, доминирани от безгръбначни	1170
MC241	Мидени полета в черноморски сублиторални терогенни миди	1170
MC645	Черноморска долна циркалиторална тиня	
Средиземно море		
MA1544	Фациса с <i>Mytilus galloprovincialis</i> във води, богати на органични вещества	1160; 1170
MB1514	Фациса с <i>Mytilus galloprovincialis</i>	1170; 1160
	<u>Средиземноморски инфралиторални стридени полета</u>	
	<u>Средиземноморски циркалиторални стридени полета</u>	

4. Група 4: Ливади от мерл

Код по EUNIS	Наименование на типа местообитание в EUNIS	Свързани кодове от приложение I (Директивата за местообитанията)
Атлантически океан		
MB322	Ливади от мерл върху атлантически инфралиторални едрозърнести седименти	1110; 1160
MB421	Ливади от мерл върху атлантически инфралиторални смесени седименти	1110; 1160
MB622	Ливади от мерл в атлантически инфралиторални тинести седименти	1110; 1160
Средиземно море		
MB3511	Асоциация с родолити в едри пясъци и фин чакъл, смесени от вълните	1110; 1160
MB3521	Асоциация с родолити в едри пясъци и фин чакъл под въздействието на придънни течения	1110; 1160
MB3522	Асоциация с мерл (= Асоциация с <i>Lithothamnion corallioides</i> и <i>Phymatolithon calcareum</i>) върху средиземноморски едри пясъци и чакъл	1110; 1160
MC3521	Асоциация с родолити върху крайбрежни детритови дъна	1110
MC3523	Асоциация с мерл (<i>Lithothamnion corallioides</i> и <i>Phymatolithon calcareum</i>) върху крайбрежни детритови дъна	1110

5. Група 5: Колонии от сунгери, корали и коралинови водорасли

Код по EUNIS	Наименование на типа местообитание в EUNIS	Свързани кодове от приложение I (Директивата за местообитанията)
Атлантически океан		
MC121	Съобщества на фауна, образуваща „туфи“, върху атлантически циркалиторални скали	1170
MC124	Съобщества на фауна в условия на променлива соленост върху атлантически циркалиторални скали	1170; 1130
MC126	Съобщества в атлантически циркалиторални пещери и под надвиснали скали	8330; 1170
MC222	Студеноводни коралови рифове в атлантическата циркалиторална зона	1170
MD121	Съобщества от морски гъби върху атлантически офшорни циркалиторални скали	1170

MD221	Студеноводни коралови рифове в атлантическата офшорна циркулиторална зона	1170
ME122	Съобщества от сюнтери върху атлантически горни батиални скали	1170
ME123	Смесени студеноводни коралови съобщества върху атлантически горни батиални скали	1170
ME221	Атлантически горен батиален студеноводен коралов риф	1170
ME322	Смесено съобщество от студеноводни корали върху атлантически горни батиални едри седименти	
ME324	Струпване на сюнтери върху атлантически горни батиални едри седименти	
ME422	Струпване на сюнтери върху атлантически горни батиални смесени седименти	
ME623	Струпване на сюнтери в атлантическа горна батиална тиня	
ME624	Полета от изправени корали върху атлантическа горна батиална тиня	
MF121	Смесено съобщество от студеноводни корали върху атлантически долни батиални скали	1170
MF221	Атлантически долни батиални студеноводни коралови рифове	1170
MF321	Смесено съобщество от студеноводни корали върху атлантически долни батиални едри седименти	
MF622	Струпване на сюнтери в атлантическа долна батиална тиня	
MF623	Полета от изправени корали върху атлантическа долна батиална тиня	
Балтийско море		
MB138	Балтийски инфралиторални скали и камъни, характеризиращи се с епибентосни сюнтери	1170; 1160
MB43A	Балтийски инфралиторални смесени седименти, характеризиращи се с епибентосни сюнтери (Porifera)	1160; 1170
MC133	Балтийски циркулиторални скали и камъни, характеризиращи се с епибентосни кидарии	1170; 1160
MC136	Балтийски циркулиторални скали и камъни, характеризиращи се с епибентосни морски гъби	1170; 1160
MC433	Балтийски циркулиторален смесен седимент, характеризиращ се с епибентосни мешести	1160; 1170
MC436	Балтийски циркулиторални смесени седименти, характеризиращи се с епибентосни сюнтери	1160
Черно море		
MD24	Черноморски офшорни циркулиторални биогенни местообитания	1170
ME14	Черноморски горни батиални скали	1170
ME24	Черноморско горно батиално биогенно местообитание	1170

MF14	Черноморски долни батиални скали	1170
Средиземно море		
MB151E	Фациеси с <i>Cladocora caespitosa</i>	1170; 1160
MB151Q	Фациеси с <i>Astroides calycularis</i>	1170; 1160
MB151α	Фациеси и асоциация на коралигенна биоценоза (в анклав)	1170; 1160
MC1519	Фациеси с <i>Eunicella cavolini</i>	1170; 1160
MC151A	Фациеси с <i>Eunicella singularis</i>	1170; 1160
MC151B	Фациеси с <i>Paramuricea clavata</i>	1170; 1160
MC151E	Фациеси с <i>Leptogorgia sarmentosa</i>	1170; 1160
MC151F	Фациеси с <i>Anthipatella subpinnata</i> и оскъдни червени водорасли	1170; 1160
MC151G	Фациеси с масивни морски гъби и оскъдни червени водорасли	1170; 1160
MC1522	Фациеси с <i>Corallium rubrum</i>	8330; 1170
MC1523	Фациеси с <i>Leptopsammia pruvoti</i>	8330; 1170
MC251	Коралигенни платформи	1170
MC6514	Фациеси на лепкави тини с <i>Alcyonium palmatum</i> и <i>Parastichopus regalis</i> върху циркалиториална тиня	1160
MD151	Биоценоза на средиземноморски скали в периферията на шелфа	1170
MD25	Средиземноморски офшорни циркалиторални биоγενни местообитания	1170
MD6512	Фациеси на лепкави тини с <i>Alcyonium palmatum</i> и <i>Parastichopus regalis</i> върху долна циркалиторална тиня	
ME1511	Средиземноморски горни батиални рифове <i>Lophelia pertusa</i>	1170
ME1512	Средиземноморски горни батиални рифове <i>Madrepora oculata</i>	1170
ME1513	Средиземноморски горни батиални рифове <i>Madrepora oculata</i> и <i>Lophelia pertusa</i>	1170
ME6514	Средиземноморски горни батиални фациеси с <i>Pheronema carpenteri</i>	
MF1511	Средиземноморски долни батиални рифове <i>Lophelia pertusa</i>	1170

MF1512	Средиземноморски долни батиални рифове <i>Madrepora oculata</i>	1170
MF1513	Средиземноморски долни батиални рифове <i>Madrepora oculata</i> и <i>Lophelia pertusa</i>	1170
MF6511	Средиземноморски долни батиални фациса в пясъчливи тини с <i>Thenaea muricata</i>	
MF6513	Средиземноморски долни батиални фациса в компактна тиня с <i>Isidella elongata</i>	

6. Група 6: Извори и отвори

Код по EUNIS	Наименование на типа местообитание в EUNIS	Свързани кодове от приложение I (Директивата за местообитанията)
Атлантически океан		
MB128	Извори и отвори в атлантически инфралиторални скали	1170; 1160; 1180
MB627	Извори и отвори в атлантическа инфралиторална тиня	1130; 1160
MC127	Извори и отвори в атлантически циркалитрални скали	1170; 1180
MC622	Извори и отвори в атлантическа циркалитрална тиня	1160
MD122	Извори и отвори в атлантически офшорни циркалитрални скали	1170
MD622	Извори и отвори в атлантическа офшорна циркалитрална тиня	

7. Група 7: Меки седименти (над 1000 m дълбочина)

Код по EUNIS	Наименование на типа местообитание в EUNIS	Свързани кодове от приложение I (Директивата за местообитанията)
Атлантически океан		
MA32	Атлантически крайбрежен едър седимент	1130; 1160

MA42	Атлантически литорален смесен седимент	1130; 1140; 1160
MA52	Атлантически литорален пясък	1130; 1140; 1160
MA62	Атлантическа литорална тиня	1130; 1140; 1160
MB32	Атлантически инфралиторален едър седимент	1110; 1130; 1160
MB42	Атлантически инфралиторален смесен седимент	1110; 1130; 1150; 1160
MB52	Атлантически инфралиторален пясък	1110; 1130; 1150; 1160
MB62	Атлантическа инфралиторална тиня	1110; 1130; 1160
MC32	Атлантически циркалиторален едър седимент	1110; 1160
MC42	Атлантически циркалиторален смесен седимент	1110; 1160
MC52	Атлантически циркалиторален пясък	1110; 1160
MC62	Атлантическа циркалиторална тиня	1160
MD32	Атлантически офшорен циркалиторален едър седимент	
MD42	Атлантически офшорен циркалиторален смесен седимент	
MD52	Атлантически офшорен циркалиторален пясък	
MD62	Атлантическа офшорна циркалиторална тиня	
ME32	Атлантически горен батиален едър седимент	
ME42	Атлантически горен батиален смесен седимент	
ME52	Атлантически горен батиален пясък	
ME62	Атлантическа горна батиална тиня	
MF32	Атлантически долен батиален едър седимент	
MF42	Атлантически долен батиален смесен седимент	
MF52	Атлантически долен батиален пясък	
MF62	Атлантическа долна батиална тиня	
Балтийско море		
MA33	Балтийски хидролиторален едър седимент	1130; 1160; 1610; 1620

MA43	Балтийски хидролиторален смесен седимент	1130; 1140; 1160; 1610
MA53	Балтийски хидролиторален пясък	1130; 1140; 1160; 1610
MA63	Балтийска хидролиторална тиня	1130; 1140; 1160; 1650
MB33	Балтийски инфралиторален едър седимент	1110; 1150; 1160
MB43	Балтийски инфралиторален смесен седимент	1110; 1130; 1150; 1160; 1170; 1650
MB53	Балтийски инфралиторален пясък	1110; 1130; 1150; 1160
MB63	Балтийска инфралиторална тиня	1130; 1150; 1160; 1650
MC33	Балтийски циркалиторален едър седимент	1110; 1160
MC43	Балтийски циркалиторален смесен седимент	1160; 1170
MC53	Балтийски циркалиторален пясък	1110; 1160
MC63	Балтийска циркалиторална тиня	1160; 1650
MD33	Балтийски офшорен циркалиторален едър седимент	
MD43	Балтийски офшорен циркалиторален смесен седимент	
MD53	Балтийски офшорен циркалиторален пясък	
MD63	Балтийски офшорна циркалиторална тиня	
Черно море		
MA34	Черноморски литорален едър седимент	1160
MA44	Черноморски литорален смесен седимент	1130; 1140; 1160
MA54	Черноморски литорален пясък	1130; 1140; 1160
MA64	Черноморска литорална тиня	1130; 1140; 1160
MB34	Черноморски инфралиторален едър седимент	1110; 1160
MB44	Черноморски инфралиторален смесен седимент	1110; 1170
MB54	Черноморски инфралиторален пясък	1110; 1130; 1160

MB64	Черноморска инфралиторална тиня	1130; 1160
MC34	Черноморски циркулитораен едър седимент	1160
MC44	Черноморски циркулитораен смесен седимент	
MC54	Черноморски циркулитораен пясък	1160
MC64	Черноморска циркулитораална тиня	1130; 1160
MD34	Черноморски офшорен циркулитораен едър седимент	
MD44	Черноморски офшорен циркулитораен смесен седимент	
MD54	Черноморски офшорен циркулитораен пясък	
MD64	Черноморска офшорна циркулитораална тиня	
Средиземно море		
MA35	Средиземноморски литораен едър седимент	1160; 1130
MA45	Средиземноморски литораен смесен седимент	1140; 1160
MA55	Средиземноморски литораен пясък	1130; 1140; 1160
MA65	Средиземноморска литораална тиня	1130; 1140; 1150; 1160
MB35	Средиземноморски инфралитораен едър седимент	1110; 1160
MB45	Средиземноморски инфралитораен смесен седимент	
MB55	Средиземноморски инфралитораен пясък	1110; 1130; 1150; 1160
MB65	Средиземноморска инфралитораална тиня	1130; 1150
MC35	Средиземноморски циркулитораен едър седимент	1110; 1160
MC45	Средиземноморски циркулитораен смесен седимент	
MC55	Средиземноморски циркулитораен пясък	1110; 1160

MC65	Средиземноморска циркулиторадна тина	1130; 1160
MD35	Средиземноморски офшорен циркулитораден едр седимент	
MD45	Средиземноморски офшорен циркулитораден смесен седимент	
MD55	Средиземноморски офшорен циркулитораден пясък	
MD65	Средиземноморска офшорна циркулиторадна тина	
ME35	Средиземноморски горен батиаден едр седимент	
ME45	Средиземноморски горен батиаден смесен седимент	
ME55	Средиземноморски горен батиаден пясък	
ME65	Средиземноморска горна батиадна тина	
MF35	Средиземноморски долен батиаден едр седимент	
MF45	Средиземноморски долен батиаден смесен седимент	
MF55	Средиземноморски долен батиаден пясък	
MF65	Средиземноморска долна батиадна тина	

ПРИЛОЖЕНИЕ III

МОРСКИ ВИДОВЕ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 5, ПАРАГРАФ 3

- 1) [...]
- 2) куинсланска риба трион (*Pristis clavata*);
- 3) дребнозъба риба трион (*Pristis pectinata*);
- 4) обикновена риба трион (*Pristis pristis*);
- 5) [...]
- 6) гигантска акула (*Cetorhinus maximus*) и бяла акула (*Carcharodon carcharias*);
- 7) акула от вида *Etmopterus bigelowi* (*Etmopterus pusillus*);
- 8) манта от вида *Manta alfredi* (*Manta alfredi*);
- 9) морски дявол (*Manta birostris*);
- 10) дяволска риба (*Mobula mobular*);
- 11) гвинейски морски дявол (*Mobula rochebrunei*);
- 12) японски морски дявол (*Mobula japanica*);
- 13) гладкоопашат морски дявол (*Mobula thurstoni*);
- 14) дългорог морски дявол (*Mobula eregoodootenkee*);
- 15) [...]
- 16) бодлив морски дявол (*Mobula tarapacana*);
- 17) късопер морски дявол (*Mobula kuhlii*);
- 18) малък морски дявол (*Mobula hypostoma*);
- 19) норвежки скат (*Raja (Dipturus) nidarosiensis*);
- 20) бял скат (*Raja alba*);
- 21) риби китара (*Rhinobatidae*);
- 22) морски ангел (*Squatina squatina*);
- 23) съомга (*Salmo salar*);
- 24) морска пъстърва (*Salmo trutta*);
- 25) *Coregonus oxyrhynchus*

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

СПИСЪК НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ЕКОСИСТЕМИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 9, ПАРАГРАФ 2

Показател	Описание, единици и методика за определяне и наблюдение на показателя
Индекс на полските пеперуди	Описание: Този показател се състои от видове, за които се счита, че са характерни за европейските затревени площи, и които се срещат в голяма част от Европа; по-голямата част от видовете са обхванати от схемите за наблюдение на пеперудите. Показателят се основава на средната геометрична стойност на тенденциите при видовете. Единица: Индекс. Методика: разработена и използвана от Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C.A.M, <i>Assessing Butterflies in Europe — Butterfly Indicators 1990—2018</i> (Оценка на пеперудите в Европа — показатели за пеперудите 1990—2018 г.), технически доклад, Butterfly Conservation Europe, 2020 г.
Запаси от органичен въглерод в обработваеми минерални почви	Описание: С този показател се описват запасите от органичен въглерод в обработваемите минерални почви на дълбочина от 0 до 30 cm. Единица: тонове органичен въглерод/ha. Методика: посочена в приложение V към Регламент (ЕО) № 2018/1999 в съответствие с Указанията от 2006 г. на МКИК за националните инвентаризации на емисиите на парникови газове и подкрепена от Рамковото изследване на земеползването и земното покритие (LUCAS), Jones A. и др., <i>LUCAS Soil 2022</i>, технически доклад на JRC, Служба за публикации на Европейския съюз, 2021 г.
Дял на земеделската земя с голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта	Описание: Голямото разнообразие в характеристиките на ландшафта, <u>като например буферни ивици, живи плетове, отделни и групи дървета, дървесни редици, синори, малки парцели, канавки, водни течения, малки влажни зони, подпорни стени за терасиране, каменни пирамиди и стени, малки езера и културни обекти</u>, са елементи на постоянна естествена или полуестествена растителност, присъстващи в селскостопански контекст, които предоставят екосистемни услуги и подкрепа за биологичното разнообразие. За да бъде постигнато това, характеристиките на ландшафта трябва да бъдат подложени на възможно най-малко <u>отрицателни</u> външни смущения, така че да се осигурят безопасни местообитания за различните таксони, и поради това трябва да отговарят на следните условия: а) не могат да бъдат използвани за целите на селскостопанското производство (включително за паша

	или производство на фураж), <u>освен в случаите, когато това е необходимо за опазването на биологичното разнообразие</u>, и б) следва да не получават обработка с торове или пестициди, <u>с изключение на третиране с ниско потребление на твърд оборски тор.</u> Земите, оставени под угар, <u>включително временно</u>, могат да се считат за земи с голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта, ако отговарят на критериите в букви а) и б) по-горе. Плододайните дървета, които са част от <u>устойчиви</u> агро-лесовъдни[...] системи, <u>или дърветата в екстензивни стари овощни градини върху постоянно затревени площи</u> и плододайните елементи в [...] живите плетове също могат да се считат за голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта, ако отговарят на критерий б) по-горе и ако събирането на реколтата се извършва само в моменти, когато това не би изложило на риск високите равнища на биологично разнообразие. Единица: Процент (дял от използваната земеделска площ). Методика: разработена по показател I.21, приложение I към Регламент (ЕС) 2021/2115, въз основа на <u>последната актуализирана версия на LUCAS за елементите на ландшафта</u>, Ballin M. и др., <i>Redesign sampling for Land Use/Cover Area Survey (LUCAS)</i> (Промяна на вземането на проби за изследване на земеползването/земното покритие), Евростат, 2018 г., и за оставяне на земя под угар, <i>Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure</i> (Структура на земеделските стопанства, референтни метаданни в единната интегрирана структура на метаданните), онлайн публикация, Евростат, <u>и когато е приложимо, за голямо разнообразие в характеристиките на ландшафта, които не са включени в методиката по-горе, разработена от държавите членки методика съгласно член 11, параграф 4а.</u> <u>Методиката LUCAS се актуализира редовно, за да се повиши надеждността на данните, използвани в Европейския съюз и на национално равнище от държавите членки при изпълнението на техните национални планове за възстановяване на природата.</u>

ПРИЛОЖЕНИЕ V

ИНДЕКС НА ОБИКНОВЕНИТЕ ВИДОВЕ ПТИЦИ, ЖИВЕЕЩИ ВЪРХУ ЗЕМЕДЕЛСКИ ЗЕМИ, НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ

Описание

В индекса за птиците, живеещи върху земеделски земи (FBI), се обобщават тенденциите при популациите на често срещани и широко разпространени птици, живеещи върху обработваеми земи, като неговата цел е да служи като показател за оценка на състоянието на биологичното разнообразие на селскостопанските екосистеми в Европа. Националният FBI представлява съставен индекс, обхващащ множество видове, с който се измерва процентът на изменение в относителното изобилие на видовете птици, живеещи върху земеделски земи, в избрани зони за проучване на национално равнище. Индексът се основава на специално подбрани видове, които зависят от местообитанията в земеделските земи по отношение на храненето и/или гнезденето. Националните индекси на обикновените видове птици, живеещи върху земеделски земи, се основават на набори от видове, които са от значение за всяка държава членка. Индексът се изчислява по отношение на базова година, за която стойността на индекса обикновено е определена на 100. Стойностите на тенденциите показват общото изменение на популациите в размера на популациите на включените в индекса птици, живеещи върху земеделски земи, в течение на годините.

Методика: Brlík и др. (2021 г.) Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds. Sci Data 8, 21.
<https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>

„Държави членки с по-силно намалени в исторически план популации на птиците, живеещи върху земеделски земи“ означава държави членки, в които половината или повече видове, допринасящи за националния индекс на обикновените птици, живеещи върху земеделски земи, имат отрицателна тенденция в дългосрочен план по отношение на популацията. В държавите членки, в които не е налична информация за дългосрочните тенденции при популациите за някои видове, се използва информация за европейския статус на видовете.

Тези държави членки са:

Чехия

Дания

Естония

Финландия

Франция

Германия

Унгария

Италия

Люксембург

Нидерландия

Испания

„Държави членки с по-слабо намалени в исторически план популации на птици, живеещи върху земеделски земи“, означава държави членки, в които по-малко от половината от видовете, допринасящи за националния индекс на обикновените птици, живеещи върху земеделски земи, имат отрицателна тенденция в дългосрочен план по отношение на популациите. В държавите членки, в които не е налична информация за дългосрочните тенденции при популациите за някои видове, се използва информация за европейския статус на видовете.

Тези държави членки са:

Австрия

Белгия

България

Хърватия

Кипър

Гърция

Ирландия

Латвия

Литва

Малта

Полша

Португалия

Румъния

Словакия

Словения

Швеция

Списък на видовете, използвани за индекса на обикновените видове птици, живеещи върху земеде.

Австрия
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus spinoletta</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus citrinella</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Белгия — Фландрия	Белгия — Валония
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>	<i>Anthus pratensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hippolais icterina</i>	<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>	<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>	<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>	<i>Motacilla flava</i>
<i>Motacilla flava</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Numenius arquata</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>	<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Perdix perdix</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Phoenicurus ochruros</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Saxicola torquatus</i>	<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia communis</i>	<i>Vanellus vanellus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>	

България
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>

<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Хърватия
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Jynx torquilla</i>

<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

PUBLIC

Кипър
<i>Alectoris chukar</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Clamator glandarius</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Coracias garrulus</i>
<i>Corvus corone cornix</i>
<i>Coturnix coturnix</i>

<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Francolinus francolinus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Iduna pallida</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Oenanthe cypriaca</i>
<i>Parus major</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Чехия
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Дания
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>

<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia curruca</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Естония
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

Финландия
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Delichon urbica</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Франция
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Buteo buteo</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>

<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Германия
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus milvus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Гърция
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Apus apus</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Delichon urbicum</i>

<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco naumanni</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo daurica</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

PUBLIC

<i>Sylvia melanocephala</i>
<i>Upupa epops</i>

Унгария
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Ирландия
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Corvus cornix</i>

PUBLIC

<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla coelebs</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
Италия
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>

PUBLIC

<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer domesticus italiae</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Латвия
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carpodacus erythrinus</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>

<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Литва
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Люксембург
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>
Малта
<i>Calandrella brachydactyla</i>

PUBLIC

<i>Linaria cannabina</i>
<i>Cettia Cetti</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Monticola solitarius</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

PUBLIC

Нидерландия
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calidris pugnax</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>

<i>Haematopus ostralegus</i>
<i>Hippolais icterina</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Spatula clypeata</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Tringa totanus</i>
<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Полша
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>

<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Португалия
<i>Athene noctua</i>
<i>Bubulcus ibis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>

<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius meridionalis</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus migrans</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Upupa epops</i>

PUBLIC

Румъния
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>

<i>Lanius minor</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Словакия
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Словения
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
<i>Picus viridis</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Испания
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Pterocles orientalis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>

PUBLIC

<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Tetrax tetrax</i>
<i>Upupa epops</i>

Швеция
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis cannabina</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

СПИСЪК НА ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ НА ГОРСКИТЕ ЕКОСИСТЕМИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 10, ПАРАГРАФИ 2 и 2а

Показател	Описание, единица и методика за определяне и наблюдение на показателя
Стояща мъртва дървесина	Описание: Този показател показва количеството нежива стояща дървесна биомаса в горите и другите залесени площи. Единица: m³/ha. Методика: разработена и използвана от FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, и в описанието на националната инвентаризация на горите в <i>Tomppo E. и др.</i>, <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010 г., и като се вземе предвид методиката, изложена в приложение V към Регламент 2018/1999, в съответствие с Указанията от 2006 г. на МКИК за националните инвентаризации на емисиите на парникови газове.
Паднала мъртва дървесина	Описание: Този показател показва количеството нежива дървесна биомаса, намираща се на земята в горите и другите залесени площи. Единица: m³/ha. Методика: разработена и използвана от FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, и в описанието на националната инвентаризация на горите в <i>Tomppo E. и др.</i>, <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010 г., и като се вземе предвид методиката, изложена в приложение V към Регламент 2018/1999, в съответствие с Указанията от 2006 г. на МКИК за националните инвентаризации на емисиите на парникови газове.

Дял на горите с неравномерна възрастова структура	Описание: Този показател се отнася до дела на горите с възможност за дърводобив (FAWS) с неравномерна възрастова структура в горите, в сравнение с горите с равномерна възрастова структура. Единица: Процент на FAWS с неравномерна възрастова структура. Методика: разработена и използвана от FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, и в описанието на националните инвентаризации на горите в <i>Tomppo E. и др.</i>, <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010 г.
Свързаност на горите	Описание: Свързаността на горите представлява степента на компактност на покритите с гори площи. Тя се определя в диапазона от 0 до 100. Единица: Индекс. Методика: разработена от Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО), Vogt P. и др., <i>FAO – State of the World's Forests: Forest Fragmentation</i>, Технически доклад на JRC, Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2019 г.
Индекс на обикновените горски птици	Описание: С показателя за горските птици се описват тенденциите в изобилието на често срещани горски птици в обитаваните от тях европейски райони във времето. Това е съставен индекс, създаден въз основа на данни от наблюдение на видовете птици, характерни за горските местообитания в Европа. Индексът се основава на конкретен списък на видовете във всяка държава членка. Единица: Индекс. Методика: Brlik и др. Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds (, Sci Data 8, 21. 2021 г.

Запаси от органичен въглерод	Описание: С този показател се описват запасите от органичен въглерод в отпадъците и в минералните почви на дълбочина от 0 до 30 cm в горските екосистеми. Единица: тонове органичен въглерод/ha. Методика: посочена в приложение V към Регламент (ЕО) № 2018/1999 в съответствие с Указанията от 2006 г. на МКИК за националните инвентаризации на емисиите на парникови газове и подкрепена от Рамковото изследване на земеползването и земното покритие (LUCAS), Jones A. и др., <i>LUCAS Soil 2022</i>, технически доклад на JRC, Служба за публикации на Европейския съюз, 2021 г.
<u>Дял на горите, в които преобладават местните дървесни видове</u>	Описание: <u>Дял на горите и други залесени земи, в които преобладават (> 50 % покритие) местни дървесни видове</u> Единица: % Методика: <u>разработена и използвана от FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, и в описанието на националните инвентаризации на горите в <i>Tomppo E. и др.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010 г.</u>
<u>Разнообразие на дървесните видове</u>	Описание: <u>Този показател описва средния брой дървесни видове, които се срещат в горските площи</u> Единица: <u>Индекс.</u> Методика: <u>основаваща се на FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, и в описанието на националните инвентаризации на горите в <i>Tomppo E. и др.</i>, National Forest Inventories, <i>Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010 г.</u>

ПРИЛОЖЕНИЕ VII

СПИСЪК НА ПРИМЕРИТЕ ЗА МЕРКИ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ, ПОСОЧЕНИ В **ЧЛЕН 11, ПАРАГРАФ 8**

- 1) Възстановяване на влажните зони чрез възстановяване на влагата на отводнените торфища, премахване на структурите за отводняване на торфищата или наводняване, както и преустановяване на изкопаването на торф.
- 2) Подобряване на хидроложките условия чрез увеличаване на количеството, качеството и динамиката на повърхностните води и на нивата на подземните води за естествените и полуестествените екосистеми.
- 3) Премахване на нежеланата храстовидна растителност или неместните насаждения в затревените площи, влажните зони, горите и площите с рядка растителност.
- 4) Използване на палудиколтура.
- 5) Възстановяване на меандрите на реките и свързване на изкуствено прекъснатите меандри или крайречните U-образни езера.
- 6) Премахване на надлъжните и страничните прегради (като диги и язовири), осигуряване на повече пространство за речната динамика и възстановяване на свободно течащи речни участъци.
- 7) Възстановяване на речните корита, езерата и речните течения през низините, например чрез премахване на изкуственото фиксиране на коритата, оптимизиране на състава на субстрата, подобряване или развитие на покритието на местообитанията.
- 8) Възстановяване на естествените процеси на утаяване.
- 9) Създаване на крайречни буфери, например крайречни гори, буферни ивици, ливади или пасища.
- 10) Увеличаване на екологичните характеристики на горите, като например големите, стари и умиращи дървета (дървета, представляващи местообитания) и количествата паднала и стояща мъртва дървесина.
- 11) Разнообразяване на структурата на горите по отношение на [...] **например видовия състав** и възрастта, създаване на възможност за естествено възстановяване и смяна на поколенията дървесни видове.
- 11a) Подпомагане на миграцията на произходите и видовете, когато това може да е необходимо поради изменението на климата.**

- 12) Подобряване на разнообразието на горите чрез [...] **възстановяване** на мозайки от негорски местообитания, като например открити участъци с тревни съобщества или пустош, езера или скалисти зони.
- 13) Използване на подходи на горското стопанство, които са „близки до природата“ или „непрекъсната покривка“; въвеждане на местни дървесни видове.
- 14) Насърчаване на развитието на вековни местни гори и зрели насаждения (например чрез спиране на дърводобива **или чрез активно управление, което благоприятства развитието на авторегулаторни функции и подходяща устойчивост**).
- 15) Въвеждане на разнообразие в характеристиките на ландшафта в обработваемите земи и интензивно използваните затревени площи, като например буферни ивици, синори с местни цветя, живи плетове, дървета, малки гори, терасиране, езера, коридори на местообитания и екопасажи и др.
- 16) Увеличаване на земеделската площ, която се управлява съгласно агроекологични подходи, като например биологично земеделие или агролесовъдство, отглеждане на смесени култури и редуване на културите, интегрирано управление на вредителите и хранителните вещества.
- 17) Намаляване на интензивността на пашата или режимите на коситба върху затревени площи, когато е приложимо, и възстановяване на екстензивната паша с домашен добитък и режимите на екстензивно косене, когато те са били изоставени.
- 18) Спиране или намаляване на употребата на химически пестициди, както и на изкуствени торове и оборски тор.
- 19) Спиране на разораването на затревените площи и на въвеждането на семена от продуктивни треви.
- 20) Премахване на насажденията в предишните динамични системи на континентални дюни, за да може да се възстанови естествената динамика на вятъра в полза на откритите местообитания.
- 21) Подобряване на свързаността между местообитанията, за да се даде възможност за развитие на популации на видовете и за достатъчен индивидуален или генетичен обмен, както и за миграция на видовете и адаптиране към изменението на климата.
- 22) Създаване на възможност екосистемите да развият собствена естествена динамика, например чрез отказ от събиране на реколта и насърчаване на естествената и дивата природа.

- 23) Премахване и контрол на инвазивните чуждоземни видове и предотвратяване или свеждане до минимум на въвеждането на нови екземпляри.
- 24) Свеждане до минимум на отрицателното въздействие на риболовните дейности върху морската екосистема, например чрез използване на уреди с по-малко въздействие върху морското дъно.
- 25) Възстановяване на важни зони за хвърляне на хайвер и размножаване на риба.
- 26) Осигуряване на структури или субстрати за насърчаване на завръщането на морските организми, например корали/стриди/каменни рифове.
- 27) Възстановяване на ливадите с морска трева и горите от водорасли чрез активно стабилизиране на морското дъно, намаляване и, когато е възможно, премахване на натиска или чрез активно размножаване и засаждане.
- 27a) Възстановяване или подобряване на състоянието на характерната местна популация от видове, жизненоважна за екологията на морските местообитания, чрез предприемане на пасивни или активни мерки за възстановяване, например въвеждане на млади екземпляри.**
- 28) Намаляване на различните форми на замърсяване на морската среда, като натрупването с хранителни вещества, шумовото замърсяване и пластмасовите отпадъци.
- 29) Увеличаване на градските зелени пространства с екологични характеристики, като например паркове, дървета и залесени участъци[...], зелени покриви, тревни площи с диви цветя, градини, градско градинарство, улици с дървета, градски ливади и живи плетове, езера и водни течения, **като се вземат предвид, наред с другото, разнообразието на видовете, местните видове, местните условия и устойчивостта спрямо изменението на климата.**
- 30) Спиране, намаляване или отстраняване на замърсяването с фармацевтични продукти, опасни химикали, градски и промишлени отпадъчни води и други отпадъци, включително битови отпадъци и пластмаси, както и светлината във всички екосистеми.
- 31) Превръщане на изоставени промишлени терени, бивши промишлени зони и кариери в природни обекти.